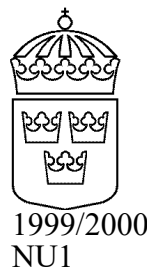

Näringsutskottets betänkande

1999/2000:NU1

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1999/2000:1 (budgetpropositionen) såvitt gäller utgiftsområde 24 Näringsliv,

dels 25 motioner från allmänna motionstiden.

Upplysningar och synpunkter i ärendet har inför utskottet lämnats av företrädare för Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK). På utskottets uppdrag har revisionsdirektör Monika Selahn vid Riksdagens revisorer gjort en utvärdering av rymdverksamheten, vilken redovisats för utskottet. En skrivelse har inkommit från Föreningen Turism i Sverige (FörTur).

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 2000 inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Likaså tillstyrks övriga här aktuella förslag till riksdagsbeslut som regeringen framlägger under detta utgiftsområde, med undantag för ett förslag om bemyndigande avseende Marknadsdomstolen. Detta bemyndigande behövs inte – av budgettekniska skäl – och förslaget avstyrks därför av utskottet.

Regeringens förslag om mål för utgiftsområdet tillstyrks av utskottet, med hänvisning till att dessa är formulerade med utgångspunkt i den syn på näringspolitikens inriktning som redovisas i budgetpropositionen och som föregåtts av överläggningar mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I två reservationer (m, kd, fp; c) föreslås att regeringen skall lägga fram förslag om nya mål för de olika verksamhetsområdena utifrån de riktlinjer för näringspolitiken som anges i respektive reservation.

Motioner med förslag om andra anslagsbelopp än vad regeringen föreslagit avstyrks av utskottet. Företrädarna i utskottet för Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet deltar inte i beslutet om anslag. De erinrar i särskilda yttranden om de budgetförslag som framlagts av respektive parti.

Utskottet behandlar – och avstyrker – också några motionsyrkanden som tar upp frågor i anslutning till de aktuella anslagen. När det gäller förslaget om integrering i NUTEK:s ordinarie verksamhet av den verksamhet som bedrivits i projektet Nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC) förutsätter

utskottet att detta inte försvagar arbetet med att främja kvinnors företagande. Utskottet menar att det på ett tydligt sätt bör framgå av regleringsbrevet att den verksamhet som bedrivits inom ramen för NRC skall fortsätta inom NUTEK:s ordinarie verksamhet. Vidare är det viktigt att regeringen följer upp och utvärderar hur den nya ordningen fungerar samt informerar riksdagen om utfallet av denna utvärdering, säger utskottet. Under nästa år avser utskottet också att på eget initiativ hålla sig informerat om hur integrationen av verksamheten fortlöper. Utskottet understryker härutöver vikten av att den kompetens som har byggts upp inom NRC-projektet och de erfarenheter som har gjorts tas till vara i det fortsatta arbetet. I en reservation (m, kd, c, fp) förordas att riksdagen skall göra ett uttalande med en tydlig markering om att NRC-verksamheten skall bevaras, t.ex. genom att verksamheten i regleringsbrevet tilldelas en särskild anslagspost.

Också i tre andra frågor följs motioner upp i reservationer (m, kd, c, fp). En rör turism, en annan avser förkortade handläggningstider hos Patent- och registreringsverket och en tredje Sveaskog AB. Beträffande frågan om stöd till varvsindustrin som aktualiserats i några motioner noterar utskottet med tillfredsställelse att EU satt en tidsgräns – den 31 december 2000 – efter vilken tidpunkt rena driftsstöd inte skall få förekomma. Det kan dock inte uteslutas att detta datum inte kommer att hållas, anför utskottet och förutsätter att regeringen under nästa år följer utvecklingen med största uppmärksamhet. Om det skulle visa sig att övriga länder inte avvecklar varvsstöden utgår utskottet från att regeringen gör en förnyad prövning av frågan.

Propositionen

I proposition 1999/2000:1 föreslås under utgiftsområde 24 Näringsliv

1. att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet (avsnitten 2.1 och 6),
2. att riksdagen godkänner målen inom utgiftsområdet i enlighet med vad regeringen föreslår i avsnitt 3.2,
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000 ingå ekonomiska förpliktelser i fråga om ramanslaget D 1 Teknisk forskning och utveckling, som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter om högst 425 000 000 kr budgetåret 2001, högst 270 000 000 kr under budgetåret 2002, högst 200 000 000 kr under budgetåret 2003 och högst 135 000 000 kr under budgetåret 2004 (avsnitt 8.7),
4. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000 ingå ekonomiska förpliktelser i fråga om ramanslaget D 3 Rymdverksamhet som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 400 000 000 kr efter år 2000 (avsnitt 8.7),
5. att riksdagen godkänner att regeringen får använda 5 000 000 kr från anslaget D 1 Teknisk forskning och utveckling för en försöksverksamhet med ett industriellt utvecklingscentrum (IUC) inom tjänstesektorn musikområdet (avsnitt 8.7),
6. att riksdagen godkänner att Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) får möjlighet att bevilja FoU-anslag till utländska deltagare i tekniskt utvecklingssamarbete i Öresundsregionen (avsnitt 8.7),

7. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget E 5 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen, ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 300 000 000 kr efter år 2000 (avsnitt 9.5),

8. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om att lån inom en ram av 150 000 000 kr får tas upp i Riksgäldskontoret för att tillfälligt täcka indirekta kostnader i samband med en börsnotering av Telia–Telenor och försäljning av aktier i bolaget (avsnitt 11.2),

9. att riksdagen bemyndigar regeringen att i samband med tvångsinlösen av aktier i Sveaskog AB överföra statens aktier till ett aktiebolag (avsnitt 11.2),

10. att riksdagen godkänner att regeringen sluter nytt avtal med Sveriges Allmänna Exportförening om Sveriges Exporttåd i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordas (avsnitt 9.6),

11. att riksdagen medger att staten under år 2000 åtar sig ett betalningsansvar i form av garantier till ett belopp av högst 125 000 000 000 kr för exportkreditgarantisystemet (avsnitt 9.6),

12. att riksdagen medger att staten under år 2000 åtar sig ett betalningsansvar i form av garantier till ett belopp av högst 10 000 000 000 kr för investeringar i utlandet (avsnitt 9.6),

13. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2000 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret (avsnitt 9.6),

14. att riksdagen bemyndigar regeringen att disponera de medel som år 1997 ställdes till regeringens disposition under anslaget F 1 Marknadsdomstolen inom utgiftsområde 24 (avsnitt 10.5),

15. att riksdagen för budgetåret 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i bilaga 1.

Lagförslaget återges i bilaga 2.

Motionerna

De motioner som behandlas här är följande:

1999/2000:Fi212 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

20. (delvis) att riksdagen för budgetåret 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i motionen.

1999/2000:Sk692 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

15. att riksdagen hos regeringen begär förslag till en förstärkning av Konkurrensverket i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:MJ312 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ge tydliga ägardirektiv till Sveaskog AB om naturvårdshänsyn, regionalpolitiska hänsyn och lokal förvaltning.

1999/2000:N219 av Birgitta Sellén m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utförsäljning av statliga skogar.

1999/2000:N234 av Per-Samuel Nisser och Anders G Högmark (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att sälja statligt ägd skog i mindre enheter.

1999/2000:N246 av Sten Andersson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder som likställer svensk varvsindustris konkurrensförmåga med övriga EU:s.

1999/2000:N256 av Inger Strömbom (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en redovisning av en strategi för statligt skogsägande,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Sveaskog AB som en ny statlig skogsjätte på den svenska marknaden,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Sveaskog AB som ett kommersiellt företag,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att förtydliga hur det statliga ansvaret för ett ökat privat markägande skall förverkligas i Sveaskog AB,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att för riksdagen redovisa konkreta måldokument för Sveaskog AB.

1999/2000:N257 av Anders Karlsson och Bengt Silfverstrand (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om barns rätt till en eltrygg miljö i offentliga lokaler.

1999/2000:N273 av Per Westerberg m.fl. (m, kd, fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om snabbare patent.

1999/2000:N283 av Yvonne Ångström (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att NRC bör vara en egen organisatorisk enhet med eget regleringsbrev och egen budget.

1999/2000:N292 av Eva Flyborg m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger Riksdagens revisorer till känna vad i motionen anförts om behovet av att utvärdera verksamheten i Turistdelegationen,

2. att riksdagen som sin mening ger Riksdagens revisorer till känna vad i motionen anförts om behovet av att granska om verksamheten i Sveriges Rese- och Turistråd AB bedrivits i enlighet med riksdagens intentioner,

3. att riksdagen som sin mening ger Riksdagens revisorer till känna vad i motionen anförts om behovet av att undersöka om effektivitetsvinster kan uppnås dels genom en sammanslagning av Turistdelegationen och Sveriges

Rese- och Turistråd, dels genom att överföra TuristRådets informationsverksamhet till Utrikesdepartementet,

4. att riksdagen som sin mening ger Riksdagens revisorer till känna vad i motionen anförts om behovet av att bedöma om statens mål för turismen är rimligt i förhållande till anslagna medel och verksamheten i Turistdelegationen och TuristRådet,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet att ersätta de strategiska riktlinjerna i Turistdelegationens handlingsprogram med en generell politik avseende arbetskraftsintensiv tjänsteproduktion,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den allmänna anslagsnivån för turistfrämjande åtgärder.

1999/2000:N326 av Nikos Papadopoulos och Paavo Vallius (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Sverige fortsättningsvis skall satsa på effektivare internationell marknadsföring.

1999/2000:N327 av Ulla-Britt Hagström (kd) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om risken att försvaga kvinnors verksamhet vid integrering av Nationellt resurscentrum för kvinnor i NUTEK.

1999/2000:N332 av Laila Bjurling m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till ett IUC för musiknäringen i Eskilstuna.

1999/2000:N336 av Anders Karlsson och Bengt Silfverstrand (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till svensk varvsnäring.

1999/2000:N342 av Carin Lundberg och Rinaldo Karlsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av heltäckande berggrundskartor för i första hand Västerbottens län.

1999/2000:N347 av Krister Örmfjäder och Håkan Juholt (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stöd till svensk varvsnäring.

1999/2000:N359 av Margareta Andersson och Lena Ek (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om införlivande av nationellt resurscentrum i NUTEK:s ordinarie verksamhet.

1999/2000:N371 av Lennart Beijer m.fl. (v) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om likvärdiga konkurrensförutsättningar för svensk varvsindustri.

1999/2000:N373 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i motionen.

1999/2000:N375 av Per Westerberg m.fl. (m) vari yrkas

8. att riksdagen beslutar att under anslag A 2 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 194 062 000 kr enligt vad som anförts i motionen,

9. att riksdagen beslutar att under anslag A 3 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 0 kr enligt vad som anförts i motionen,

10. att riksdagen beslutar att under anslag C 1 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 68 529 000 kr enligt vad som anförts i motionen,

11. att riksdagen beslutar att under anslag D 1 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 798 588 kr enligt vad som anförts i motionen,

12. att riksdagen beslutar att under anslag D 4 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 31 892 000 kr enligt vad som anförts i motionen,

13. att riksdagen beslutar att under anslag E 5 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 0 kr enligt vad som anförts i motionen,

14. att riksdagen beslutar att under anslag F 1 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 5 941 000 kr enligt vad som anförts i motionen,

15. att riksdagen beslutar att under anslag F 2 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 69 340 000 kr enligt vad som anförts i motionen,

16. att riksdagen beslutar att under anslag F 5 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 1 000 000 kr enligt vad som anförts i motionen,

17. att riksdagen beslutar att under anslag G 3 inom utgiftsområde 24 Näringsliv anvisa 5 000 000 kr enligt vad som anförts i motionen.

1999/2000:N379 av Inger Lundberg m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en analys av förutsättningarna för att etablera ett industriellt utvecklingscentrum (IUC), inriktat på att utveckla produkter ur det kunnande som finns inom vård- och omsorgsområdet.

1999/2000:N384 av Alf Svensson m.fl. (kd) vari yrkas

27. att riksdagen anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i motionen.

1999/2000:N386 av Johan Pehrson och Karin Pilsäter (fp) vari yrkas

15. att riksdagen anvisar anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning i motionen.

1999/2000:N387 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari yrkas

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om handläggningstiderna på Patent- och registreringsverket.

Utskottet

Inledning

Riksdagen har nyligen fattat beslut om ramarna för de olika utgiftsområdena för år 2000 och om en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för åren 2001 och 2002 och därvid ställt sig bakom de ramar för utgiftsområde 24 Näringsliv som angivits i budgetpropositionen (prop. 1999/2000:1, bet. 1999/2000:FiU1). I reservationer (m; kd; c; fp) förordades avvikelser från

dessa ramar. Av följande tabell framgår regeringens och de olika partiernas förslag. Ramen för utgiftsområde 24 för år 2000 är ca 3 miljarder kronor.

1999/2000:NU1

Tabell Utgiftsområde 24 Näringsliv

År	Ram	Avvikelse från ramen (milj. kr)			
		m	kd	c	fp
2000	2 983	-57	-153	+111	-149
2001	3 019	-256	-353	+114	-349
2002	2 934	-186	-283	+114	-279

Efter ett inledande avsnitt om mål- och resultatfrågor redovisas i det följande regeringens förslag avseende de olika verksamheter som ingår i utgiftsområde 24 och motsvarande förslag i aktuella motioner. De förslag som framlagts i motionerna (m; kd; c; fp) har dock som utgångspunkt en annan ram för utgiftsområdet än vad regeringen har föreslagit och vad riksdagen har ställt sig bakom. Utskottets ställningstagande redovisas samlat i ett avslutande avsnitt. Beslut om anslag inom ett utgiftsområde skall, enligt budgetprocessens regler, fattas genom *ett* beslut. De olika anslagen skall alltså fastställas i ett och samma beslut.

Mål samt bedömning av regeringens resultatredovisning

Propositionen

I avvaktan på resultatet av en inom Regeringskansliet pågående översyn av mål och målstrukturer, som regeringen aviserade i budgetpropositionen för år 1999 och som skall genomföras under åren 1999 och 2000, framlägger regeringen – för riksdagens godkännande – följande förslag till mål under utgiftsområdet:

– att utifrån de regionala förutsättningarna stimulera en hållbar ekonomisk tillväxt som kan bidra till fler och växande företag och därmed öka sysselsättning för både män och kvinnor (avsnitt 4),

– att förbättra förutsättningarna för företagande och entreprenörskap och att stärka drivkrafterna för ökad tillväxt och sysselsättning (verksamhetsområde A Näringspolitik),

– att erbjuda en ändamålsenlig och kvalitativ service i immaterial- och associationsrättsliga frågor, att utveckla system som underlättar internationella erkännanden av provningar och certifieringar, att driva svenska intressen i det internationella och europeiska standardiseringsarbetet samt att bidra till statens ansvar när det gäller medborgarnas skydd för liv, hälsa, miljö och egendom (verksamhetsområde B Teknologisk infrastruktur),

– att verka för väl fungerande marknader och effektiv konkurrens (verksamhetsområde C Konkurrensfrågor),

- att öka kunskapen och kompetensen i näringslivet för att stimulera tillväxt och förnyelse (verksamhetsområde D Teknisk forskning och utveckling),
- att medverka till genomförandet av en effektiv inre marknad, ett öppet och starkt multilateralt handelssystem, ökad svensk export samt ökade utländska direktinvesteringar i Sverige (verksamhetsområde E Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande),
- att medverka till ekonomisk utveckling och ett ökat välstånd i Östersjöregionen (verksamhetsområde E Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande),
- att konsumenterna skall ha en stark ställning på marknaden samt sådana konsumtions- och produktionsmönster som bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling, att hushållen skall ha goda möjligheter att utnyttja sina ekonomiska och andra resurser effektivt, att konsumenternas hälsa och säkerhet skyddas, att sådana konsumtions- och produktionsmönster utvecklas som minskar påfrestningarna på miljön och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling (verksamhetsområde F Konsumentfrågor).

Regeringen redovisar följande prioriteringar:

- att förenkla regelverket för framför allt små och medelstora företag,
- att förbättra kapitalförsörjningen för framför allt små och medelstora företag,
- att tillse att det råder en hög kvalitet på rådgivning, information och service från myndigheter till företag och individer,
- att förenkla företagens uppgiftslämnande till myndigheter,
- att stärka konkurrenspolitiken som en del av näringspolitiken och vidta åtgärder för att undanröja hinder för en effektiv konkurrens,
- att stärka kompetens hos företagare och anställda,
- att förbättra kunskapsöverföringen från universitet och högskolor till små och medelstora företag,
- att främja industriforskning – även i nya konstellationer som industripoler för forskning (IPF) samt att vidareutveckla kompetenscentrum och att förlänga samverkansprogram mellan näringsliv och högskola,
- att främja arbetet med att ta fram och genomföra regionala tillväxtavtal,
- att främja särskilt de små och medelstora företagens handel,
- att göra särskilda exportsatsningar på IT, teknikutveckling och inom miljöområdet, framför allt för små och medelstora företag,
- att förstärka svenska företags position i Östersjöregionen och att förbättra förutsättningarna för svenska företags deltagande i utvecklingen av regionens näringsliv,
- att stärka konsumenternas möjligheter att få tillgång till begriplig information, bl.a. på det finansiella området, med beaktande av att konsumenterna skall komma i åtnjutande av informationssamhällets fördelar,
- att stärka konsumenternas ställning på marknaden, särskilt med beaktande av det svenska EU-ordförandeskapet,
- att verka i enlighet med och påbörja uppföljningen av handlingsplanen för att uppnå miljömålet.

Utgiftsområdet innehåller många skilda verksamhetsområden. För att resultatredovisningen skall bli relevant för riksdagen lämnar regeringen redovisning under respektive verksamhetsområde. Beträffande arbetet med den regionala näringspolitiken lämnar regeringen en sammanhållen redovisning i ett särskilt avsnitt (4). Där behandlas arbetet med de regionala tillväxtavtalen. Med tillväxtavtal avses såväl ett regionalt program för tillväxt som överenskommelser mellan olika aktörer om att genomföra konkreta åtgärder i programmet. Staten förutsätts delta i tillväxtavtalen via berörda myndigheter och organ. Anslag inom flera olika utgiftsområden i statsbudgeten kommer att utgöra finansieringskällor för avtalen. Utkasten till tillväxtavtal har utvärderats ex-ante (dvs. innan avtalen har trätt i kraft) av oberoende utvärderare. Vidare har tjänstemän inom Regeringskansliet och ett flertal nationella myndigheter granskat utkasten ämnesvis. Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) har i egenskap av nationell näringspolitisk myndighet gjort en egen utvärdering. Slutsatser och rekommendationer i utvärderingarna återrapporterades i juni 1999 vid möten med partnerskapen i varje län. Partnerskapen avgör själva hur utvärderarnas rekommendationer skall beaktas i det fortsatta arbetet. Eftersom tillväxtavtalen träder i kraft den 1 januari 2000 är redovisningen i propositionen ingen resultatredovisning och bedömning i sedvanlig bemärkelse. Det som redovisas är i stället utgångspunkterna för det fortsatta arbetet och frågor inom politikområden av betydelse för arbetet med regionala tillväxtavtal.

När det gäller området Näringspolitik (A) redovisar regeringen översiktligt utvecklingen på området och vilka statliga insatser som gjorts. Beträffande effekterna sägs att det är svårt att fastställa i hur stor utsträckning de statliga insatserna inom verksamhetsområdet eller andra inslag i småföretagspolitiken har bidragit till utvecklingen vad gäller antalet nya företag. Aktuell forskning har pekat på behovet av bättre utvärderingar och analyser inom området. I uppdraget till en av Näringsdepartementet initierad utredning om statens åtgärder för att främja fler och växande företag (departementsbeslut 1999-04-29) ingår att lämna förslag till lämpliga metoder för att utvärdera olika statliga småföretagsinsatser i fortsättningen. Regeringen bedömer att verksamheten under år 1998 i stor utsträckning har bidragit till att uppfylla de mål som finns för verksamhetsområdet näringspolitik. Regeringen anser att den verksamhet som bedrivs inom NUTEK:s program för såddfinansiering är särskilt intressant eftersom den inte konkurrerar med privata aktörer utan medverkar till att minska det finansiella gap som finns mellan en affärsidé och en kommersiellt gångbar tjänst eller produkt. Förutom utredningen om statens åtgärder för att främja fler och växande företag kommer bl.a. dessa erfarenheter att utgöra ett viktigt underlag vid en omprövning av statens näringspolitiska insatser nästa år, sägs det.

Beträffande området Teknologisk infrastruktur (B) lämnas också redovisningar av utvecklingen på området och vilka statliga insatser som vidtagits. Det som sägs under rubriken Effekter av de statliga insatserna är dock i huvudsak redovisningar av vad som görs av berörda myndigheter. Något särskilt avsnitt om regeringens slutsatser finns inte.

I avsnittet om Konkurrensfrågor (C) konstateras att något gemensamt mål för Konkurrensverket, länsstyrelserna och Revisorsnämndens insatser inte

utformades för budgetåret 1998. Av bl.a. detta skäl har inte heller någon sammanhållen och entydig effektbedomning gjorts. En samlad redogörelse för de viktigaste insatserna lämnas dock i propositionen tillsammans med regeringens bedömningar av resultaten av de olika verksamheterna. Med hänsyn till verksamheternas skilda karaktär bedömer regeringen att det även i fortsättningen är lämpligt att ha olika mål för Konkurrensverket och Revisorsnämnden. Konkurrenspolitiken utgör ett viktigt instrument för att uppnå en väl fungerande marknadsekonomi och ett ökat omvandlingstryck, sägs det. Att isolerat urskilja effekterna av en konkurrenslagstillämpning eller en konkurrenspolitikens påverkan på en marknadsekonomi låter sig dock inte göras, då en mängd andra omvärldsfaktorer inverkar på strukturer och förhållanden. De mål som regeringen har ställt upp för Konkurrensverket har uppfyllts, och regeringen gör bedömningen att verket på ett tillfredsställande sätt har förbättrat förutsättningarna för en väl fungerande konkurrens till nytta för konsumenten. Revisorsnämnden har bidragit till att uppfylla de effektmål som regeringen angett, sägs det.

För området Teknisk forskning och utveckling (D) är de inledande avsnitten om resultatbedömning m.m. av relativt begränsad omfattning. De FoU-intensiva företagens behov av nära kontakt med universitetens forskning är stort och ökande, sägs det i propositionen. Även många företag som inte är FoU-intensiva behöver i allt större utsträckning få tillgång till avancerad kunskap och kompetens från omvärlden. Detta ger industriforskningsinstitut och högskolor ett stort ansvar för landets kunskapsförsörjning. Den tekniskvetenskapliga informationsförsörjningen tar nya vägar. För att bättre kunna anpassa de närings- och innovationspolitiska instrumenten som regeringen förfogar över till omvärldsförändringarna krävs regelbundna översyner av pågående verksamheter, sägs det. För närvarande genomförs en utredning om myndighetsstrukturen bland de myndigheter under Näringsdepartementet som främjar FoU samt – som tidigare nämnts – en utredning om statens åtgärder för att främja fler och växande företag.

Beträffande området Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande (E) innehåller avsnittet om resultatbedömning, som är relativt kort, i huvudsak en allmän beskrivning av verksamheten på området. Under rubriken Regeringens slutsatser sägs att regeringen bedömer att verksamheterna inom området har uppfyllt målen för verksamhetsområdet samt bidragit till att stärka näringslivets tillväxt och internationella konkurrenskraft.

I de inledande avsnitten om området Konsumentfrågor (F) redovisas de mål som gäller och de prioriteringar som görs. Avsnittet om resultatbedömning, som är mycket kort, innehåller texter som till stor del mer eller mindre ordagrant överensstämmer med motsvarande text i föregående års budgetproposition.

Det sista verksamhetsområdet under utgiftsområdet, Övriga åtaganden (G), avser huvudsakligen statliga åtaganden som inte är föremål för mål- och resultatstyrning.

Under rubriken Revisionens iakttagelser redogör regeringen för om Riksrevisionsverket (RRV) har haft några invändningar i revisionsberättelserna för år 1998 avseende myndigheter inom de olika verksamhetsområdena. För fem av de sju verksamhetsområdena – Näringspolitik (A), Konkurrensfrågor (C), Teknisk forskning och utveckling (D), Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande (E) och Konsumentfrågor (F) – anges att RRV inte haft några invändningar mot de berörda myndigheterna.

För verksamhetsområdet Teknologisk infrastruktur (B) redovisas att Patent- och registreringsverket (PRV) har erhållit en revisionsberättelse med invändning. PRV:s resultatredovisning uppfyller enligt revisionsberättelsen i väsentlig omfattning inte återrapporteringskrav enligt regleringsbrev. Regeringen ser allvarligt på invändningen och avser att undersöka skälen till bristerna i resultatredovisningen och samtidigt göra en bedömning av återrapporteringskraven i myndighetens regleringsbrev.

Det sjunde området, Övriga åtaganden (G), består av verksamheter där RRV inte gör revisionsberättelser.

Utskottets ställningstagande och bedömning

Inledning

Utskottet behandlar först frågan om mål och redovisar därefter sin bedömning av regeringens resultatredovisning. Inga motioner har väckts beträffande mål- och resultatfrågor.

Mål

Utskottets syn på näringspolitikens inriktning överensstämmer med den som redovisas i budgetpropositionen och som har föregåtts av överläggningar mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. De mål som regeringen föreslår för utgiftsområde 24 Näringsliv är formulerade med utgångspunkt i denna syn på näringspolitiken och tillstyrks således.

Bedömning av regeringens resultatredovisning

I föregående års motsvarande anslagsbetänkande (bet. 1998/99:NU1) anförde utskottet i ett inledande avsnitt om mål- och resultatstyrning bl.a. att redovisningen av effekterna av de statliga insatserna och regeringens slutsatser för de olika verksamhetsområdena i flera fall var ganska knapphändig. Vidare sade utskottet att det är angeläget att arbetet inom Regeringskansliet med att förbättra och konkretisera resultatredovisningen till riksdagen fortsätter. Utskottet framhöll därvid vikten av en bättre koppling mellan regleringsbrev och redovisningen till riksdagen.

Det konstaterande som utskottet gjorde i förra årets anslagsbetänkande om att kopplingen mellan innehållet i regleringsbrev och återrapporteringen i budgetpropositionen ibland förefaller vara mindre god äger giltighet även beträffande redovisningen i årets budgetproposition. Utskottet vill samtidigt

framhålla den stora betydelse som mål- och resultatredovisningen i budgetpropositionen har. Om riksdagens ändrade roll – mot mer övergripande styrning i stället för detaljstyrning – skall få genomslag krävs en förändring av regeringens sätt att rapportera till riksdagen. Generellt gäller att regeringens redovisning måste vara mer konkret. Avgörande är härvid att verksamhetsmål formuleras på ett sådant sätt att de blir möjliga att följa upp. Detta innebär bl.a. att – utifrån de övergripande målen – ändamålsenliga delmål måste formuleras. Utskottet vill, liksom föregående år, framhålla betydelsen av utformningen av regleringsbrev och målformuleringarna i dessa.

Patent- och registreringsverket (PRV) har, som tidigare redovisats, erhållit en revisionsberättelse med invändning. Resultatredovisningen uppfyller i väsentlig omfattning inte återrapporteringskrav enligt regleringsbrev. Regeringen ser allvarligt på invändningen och avser att undersöka skälen till bristerna i resultatredovisningen och samtidigt göra en bedömning av återrapporteringskraven i myndighetens regleringsbrev. Utskottet vill understryka vikten av att regeringen noga granskar PRV i detta avseende. För övriga myndigheter har RRV inte haft några invändningar.

Näringspolitik (A)

Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader (A 1)

Propositionen

Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) svarar för statliga insatser för att främja teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete, etablering och utveckling av små och medelstora företag samt balanserad regional utveckling. I anslutning härtill skall verket genomföra utrednings- och utvärderingsverksamhet. Inom sina verksamhetsområden skall verket uppfylla de miljömål som regeringen beslutar.

NUTEK skall vara nationell samordnare för innovationspolitik, regionalpolitik, småföretagspolitik, teknikpolitik samt för teknisk forskning och utveckling. Myndigheten skall också, som nationellt expertorgan, följa näringslivets utveckling, ha en bred bevakning av näringspolitiken och även granska hur förändringar i omvärlden påverkar näringslivets villkor i Sverige. NUTEK har fått i uppdrag att medverka i överläggningar kring de regionala tillväxtavtalens innehåll, genomförande och finansiering.

NUTEK har för åren 2000–2002 äskat ca 5 miljoner kronor per år för investeringar i ett nytt projekthanteringssystem. Regeringen anser att sådana investeringar är motiverade och föreslår därför att anslaget tillförs 5 miljoner kronor år 2000. Finansiering skall ske genom neddragning av anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder (A 1) under utgiftsområde 19 och anslaget Teknisk forskning och utveckling (D 1) under utgiftsområde 24 med 2,5 miljoner kronor vardera. Vidare föreslås anslaget till NUTEK tillföras 2,5 miljoner kronor för att integrera verksamheten vid Nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC). Finansiering skall ske genom att anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder (A 1) under utgiftsområde 19 tillfälligt minskas med motsvarande belopp. Den verksamhet som bedrivs inom NRC-projektet avses bli en del av NUTEK:s ordinarie verksamhet, och NUTEK skall ges i

uppdrag att se över hur detta bör ske. Avsikten är att verksamheten skall ligga i linje med regeringens jämställdhetspolitik. Regeringen anser att till verksamheten bör det knytas ett råd eller en referensgrupp.

Regeringen beräknar sammantaget anslaget för år 2000 till 223,2 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 1999/2000:N384 (kd) föreslås en besparing med 11 miljoner kronor på det aktuella anslaget. Motionärerna menar att en effektivisering av NUTEK:s verksamhet bör kunna genomföras.

Det finns en risk för försvagning av utvecklingsarbetet vad gäller kvinnors roll för tillväxten, om verksamheten vid Nationellt resurscentrum för kvinnor integreras och blir en del av NUTEK:s ordinarie verksamhet, anförs det i motion 1999/2000:N327 (kd).

I enlighet med det moratorium för reala anslagsökningar till statliga myndigheter som Centerpartiet förordar i sin budgetmotion 1999/2000:Fi211 (c) föreslås i motion 1999/2000:N373 (c) en minskning av anslaget till NUTEK med 2,5 miljoner kronor.

De 2,5 miljoner kronor som NUTEK föreslås anvisas för att införliva NRC i sin ordinarie verksamhet är för litet, anförs det i motion 1999/2000:N359 (c), och budgeten bör därför fördubblas till 5 miljoner kronor per år, med finansiering inom NUTEK:s ram. Att hålla kontakt med alla resurscentrum runt om i landet, att sprida kunskaper till myndigheter, banker m.fl. om kvinnors företagande samt att bedriva utbildningsverksamhet för personer vid regionala och lokala resurscentrum fordrar stora personella insatser och därmed större kostnader, sägs det i motionen.

NRC bör vara en egen organisatorisk enhet med eget regleringsbrev och egen budget, anförs det i motion 1999/2000:N283 (fp). Verksamheten hos NRC har varit av mycket stor betydelse för kvinnor i hela landet, inte minst för utbildning och stöd till regionala och lokala resurscentrum, säger motionären. Hon hänvisar till att personer som har arbetat med jämställdhetsfrågor ute i landet har framhållit att det är av stor betydelse för den framtida verksamheten att NRC inte integreras i den allmänna verksamheten hos NUTEK.

Vissa kompletterande uppgifter

I regleringsbrevet för år 1999 anges under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling, anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder (A 1 anslagspost 22:1), att NUTEK får medverka till projekt vid regionala och lokala resurscentrum för kvinnor. Lägst 16 miljoner kronor skall avsättas för dessa ändamål. NUTEK får dessutom avsätta högst 3,5 miljoner kronor för projektet Nationellt resurscentrum för kvinnor. NRC skall under år 1999 dels stödja verksamheten vid regionala och lokala resurscentrum, dels sprida information, säg det i regleringsbrevet.

Statsrådet Mona Sahlén besvarade i oktober 1999 en interpellation (1999/2000:8) av Lena Ek (c) om Nationellt resurscentrum för kvinnor. Följande tre frågor ställdes:

- Hur ser framtiden ut för Nationellt resurscentrum?
- Hur planeras uppföljning och utveckling av de påbörjade processer som inletts med verksamheten vid Nationellt resurscentrum?
- Vilka resurser kommer framöver att tillföras verksamheten?

Inledningsvis underströk statsrådet att hon anser att det är mycket angeläget att jämställdhetsarbetet bedrivs med kraft inom all statlig verksamhet. Jämställdhetsaspekterna skall beaktas på alla nivåer och inom alla områden och jämställdhetsarbetet skall utföras av ordinarie personal. Statsrådet delade interpellantens uppfattning att processen med att förändra och förnya synsätt och strukturer i detta fall handlar om ett utvecklingsarbete på lång sikt. Hon erinrade om att regeringen i budgetpropositionen för år 2000 har föreslagit riksdagen att 2,5 miljoner kronor skall tillföras NUTEK:s förvaltningsanslag för år 2000 och att medlen skall användas bl.a. till att integrera NRC-projektet i NUTEK:s ordinarie verksamhet. Regeringen avser att ge NUTEK i uppdrag att se över hur detta bör ske för att bäst ta till vara de erfarenheter som vunnits i den redan pågående processen, sade statsrådet vidare. Avsikten är att verksamheten skall ligga i linje med regeringens jämställdhetspolitik, vilket bl.a. innebär att jämställdhetsaspekter skall beaktas inom all verksamhet. Regeringen menar dessutom att det till arbetet bör knytas ett råd eller en referensgrupp.

Regeringen anser att det även i fortsättningen behövs åtgärder särskilt riktade till kvinnor inom närings- och regionalpolitiken, både för att stärka kvinnors position på arbetsmarknaden och för att tillvarata kvinnors initiativ och kompetens, upp gav statsrådet vidare. Hon meddelade också att regeringen avser att anslå medel för år 2000 för att stödja de regionala och lokala resurscentrum för kvinnor som byggts upp under de senaste åren. För detta ändamål avses NUTEK även fortsättningsvis tilldelas särskilda projektmedel, som skall användas till att medfinansiera projekt vid regionala och lokala resurscentrum. Dessa medel bör användas till tillväxtorienterade projekt med inriktning på näringslivsutveckling och sysselsättning.

Företrädare för NUTEK har informerat utskottet om sina erfarenheter av NRC-verksamheten och hur de ser på integreringen av denna verksamhet i NUTEK:s ordinarie verksamhet. I det råd eller den referensgrupp som skall inrättas, avses företrädare för lokala och regionala resurscentrum ingå, liksom andra aktörer som arbetar med de berörda frågorna. Som ett uttryck för att s.k. mainstreaming präglar NUTEK:s verksamhet, dvs. att jämställdhetsaspekter beaktas i alla sammanhang, nämndes att detta är ett centralt tema i myndighetens pågående verksamhetsplanering.

Småföretagsutveckling (A 2)

Propositionen

Från anslaget täcks kostnader för dels verksamhet med information, rådgivning och finansiering genom ALMI Företagspartner AB:s regionala utvecklingsbolag, dels vissa centrala insatser på småföretagsområdet genom främst NUTEK, bl.a. inom områdena internationalisering och innovationsfrämjande åtgärder, däribland s.k. såddkapital, samt insatser för att främja kvinnors

företagande. Syftet med verksamheten är att underlätta utveckling och tillväxt inom småföretagssektorn, så att antalet livskraftiga och växande småföretag ökar.

Regeringen förordar att verksamheten under anslaget bedrivs enligt i huvudsak oförändrade riktlinjer. Riksdagen beslöt våren 1998, på förslag i 1998 års ekonomiska vårproposition, om en ökad betoning vid främst verksamheten med såddkapital. Det innebär en ökning av resurserna med totalt 150 miljoner kronor under perioden 1999–2001. Dessutom krävs ökade resurser för att fortsätta regelförenklingsarbetet genom SimpLexgruppen samt insatser för att främja entreprenörskap i skolan, sägs det i propositionen.

Regeringen föreslår ett anslag på 189,1 miljoner kronor.

Motionen

I motion 1999/2000:N375 (m) föreslås att anslaget Småföretagsutveckling skall ökas med 5 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Nyföretagandet i Sverige minskar, från en redan låg nivå, sägs det; mellan perioderna januari–juni 1997 och januari–juni 1999 har antalet nyregistrerade företag minskat med 16,7 %. Företagandet är den viktigaste faktorn för ekonomisk utveckling och förbättrad välfärd, men de små företagen stöter på många strukturella problem som förhindrar expansion, anför motionärerna. De hänvisar till en undersökning utförd av Företagarnas Riksförbund och LRF Konsult, enligt vilken utformningen av arbetsrätten, bristen på arbetskraft, bristen på riskkapital, den svaga efterfrågan och ovilja att växa är de viktigaste tillväxthindren för småföretag. För att minska problemen med regelkrångel bör ökade resurser ges till SimpLexgruppen, anser motionärerna. Även vissa andra åtgärder, såsom NUTEK:s verksamhet med såddfinansiering, anses kunna ha en positiv effekt på företagandet.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avtog hösten 1998 ett motionsyrkande (m) liknande det här aktuella (bet. 1998/99:NU1).

Enligt regleringsbrevet för anslaget Småföretagsutveckling för budgetåret 1999 har anslagsposten (2) Såddfinansiering tagits upp med 73 miljoner kronor. Enligt prognos kommer hela detta belopp att vara uppbundet i beslut per den 31 december 1999, men hela beloppet kommer inte att vara utbetalat.

I budgetpropositionen sägs att det krävs ökade resurser för att fortsätta regelförenklingsarbetet genom Simplex. Näringsdepartementet har, enligt uppgift, budgeterat med 3 miljoner kronor för år 1999, med 4 miljoner kronor för år 2000 och med 5 miljoner kronor för år 2001. Detta kommer att belasta anslagsposten (6) Till regeringens disposition. I en bilaga under avsnittet om utgiftsområde 24 Näringsliv, Småföretagsdelegationen – Regeringens åtgärder för ett bättre småföretagsklimat, lämnas en redogörelse för SimpLexgruppens arbete. Motioner från allmänna motionstiden om regelförenkling planeras att behandlas i utskottets näringspolitiska betänkande våren 2000.

Propositionen

Anslaget disponeras för statsbidrag till kooperativ utveckling. Föreskrifter om detta finns i förordningen (1998:1633) om statsbidrag till kooperativ utveckling. Statsbidrag kan enligt förordningen ges till kostnadsfri information och rådgivning om kooperativt företagande. För år 1998 har 14 miljoner kronor ur anslaget fördelats till landets 24 lokala kooperativa utvecklingscentrum (LKU) för kostnadsfri information och rådgivning samt 2,5 miljoner kronor till centrala åtgärder för att bl.a. öka kunskapen om den kooperativa företagsformen bland de myndigheter som har till uppgift att stödja nyföretagande.

Regeringen har beslutat att genomföra en nationell informationsinsats om den kooperativa företagsformen under hösten 1999 och första kvartalet 2000, under namnet Starta eget tillsammans. Regeringen föreslog i 1999 års ekonomiska vårproposition att stödet till kooperativ utveckling skall öka med 3,5 miljoner kronor under åren 2000–2002. Regeringen anser att statsbidraget till kooperativ utveckling liksom tidigare bör koncentreras till kostnadsfri information och rådgivning. En viss del av medlen bör även användas till gemensam kompetensutveckling för LKU-systemet. Stödet till kooperativ utveckling fördelas för närvarande genom beslut av regeringen. Regeringen anser emellertid det lämpligt att beslut om stödet överförs till NUTEK fr.o.m. år 2000.

Regeringen föreslår ett anslag för nästa budgetår på 20 miljoner kronor.

Motionerna

I de tre motionerna 1999/2000:N375 (m), 1999/2000:Fi212 (fp) och 1999/2000:N386 (fp) föreslås att det aktuella anslaget skall slopas. I den förstnämnda motionen anförs att de näringspolitiska insatserna bör syfta till att skapa ett generellt bra företagsklimat. Olika företagsformer bör behandlas likvärdigt i regel- och skattesystem. Ett speciellt anslag för just kooperativ utveckling kan då inte motiveras, utan den typen av verksamhet förefaller motionärerna snarare kunna inordnas under anslaget Småföretagsutveckling.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avtog hösten 1998 ett motionsyrkande liknande de här aktuella (bet. 1998/99:NU1).

Turistfrämjande (A 4)*Propositionen*

Turistdelegationen är central förvaltningsmyndighet för turistfrågor. Verksamheten inom turistområdet bedrivs dels av Turistdelegationen, dels av det av staten och turistnäringsgemenskapen ägda bolaget Sveriges Rese- och Turistråd AB (TuristRådet). I samband med bildandet av detta bolag upprät-

tades ett avtal mellan staten och turistnäringen. För att tydliggöra finansieringen av bolagets verksamhet har den berörda delen av avtalet omförhandlats.

Det av riksdagen våren 1995 beslutade övergripande målet för turistpolitiken, att Sverige skall ha en hög attraktionskraft som turistland och en långsiktigt konkurrenskraftig turistnäring, bör ligga fast. De strategiska riktlinjer som lagts fram i det handlingsprogram som Turistdelegationen utarbetat bör även fortsättningsvis utgöra en grund för arbetet med att utveckla den svenska turistnäringen. TuristRådet skall för att främja tillväxten och utvecklingen i Öresundsregionen använda 1 miljon kronor av anslaget för att genomföra riktade insatser för att främja turismen i regionen. Från anslaget Avgifter till vissa internationella organisationer (G 4) har 1 miljon kronor överförts.

Regeringen beräknar anslaget till 81,5 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionerna

I motion 1999/2000:N326 (s) begärs att riksdagen skall göra ett uttalande om att det fortsättningsvis skall satsas på effektivare internationell marknadsföring. Trots goda förutsättningar att bli ett attraktivt turistland är Sverige ett litet turistland i jämförelse med Europa i övrigt – turismens andel av BNP är i Sverige ca 3 %, medan Europasnittet ligger på ca 6 % – anför motionärerna. Ett skäl till varför det bör ske satsningar på turistområdet är, enligt motionärerna, att många nya jobb skulle skapas. Besöksnäringen sysselsätter i stor utsträckning invandrare och ungdomar, varför en satsning också skulle bidra till ökad integration, dvs. många arbetslösa invandrare skulle kunna få jobb, anser motionärerna. Ytterligare ett skäl som det hänvisas till är att om fler utlänningar kommer till Sverige och fler svenskar semesterar i sitt eget land, ökar exportvärdet och exportinkomsterna.

De statliga insatserna på turistområdet behöver utvärderas, anför det i motion 1999/2000:N292 (fp). I följande avseenden bör riksdagen göra uttalanden till Riksdagens revisorer: om behovet av en utvärdering av Turistdelegationens verksamhet, om behovet av en granskning av huruvida verksamheten i TuristRådet bedrivits i enlighet med riksdagens intentioner, om behovet av en undersökning av om effektivitetsvinster kan uppnås dels genom en sammanslagning av Turistdelegationen och TuristRådet, dels genom en överföring av TuristRådets informationsverksamhet till Utrikesdepartementet samt om behovet av en bedömning av om statens mål på turistområdet är rimligt i förhållande till anslagna medel och verksamheten i Turistdelegationen och TuristRådet. Vidare begärs uttalanden av riksdagen till regeringen i två avseenden, nämligen om behovet av att de strategiska riktlinjerna i Turistdelegationens handlingsprogram ersätts av en generell politik avseende arbetskraftsintensiv tjänsteproduktion och om den allmänna anslagsnivån för turistfrämjande åtgärder.

En snabb nedgång för turismen hotar existensen för tusentals små service- och handelsföretag, särskilt på landsbygden, sägs det i motionen. Resandet har minskat med 60,5 miljoner övernattningsnätter sedan år 1989, vilket motsvarar närmare en tredjedel av nivån det året. Sverige förlorar kontinuerligt

marknadsandelar i den expansiva världsturismen, vilket utgör en betydande belastning på bytesbalansen och medför att näringen inte förmått bidra till ökad sysselsättning, anför motionärerna. De anser att orsakerna står att finna i de generella förutsättningar som råder för tjänstesektorn och i skillnaden i villkor mellan varu- och tjänsteproduktion, vilket har givit näringen ett kostnadsläge som ligger 21–32 % över genomsnittet för EU. Offentlig näringsverksamhet och bidrag till enskilda företag snedvrider konkurrensen inom turistnäringen, hävdar motionärerna vidare.

Den starkt småföretagsbaserade turistnäringen intar en naturlig och viktig del i Folkpartiets näringspolitik, sägs det vidare i motionen. Denna politik syftar till att skapa goda tillväxtmöjligheter för de små och medelstora företagen, i vilka de nya jobben förväntas skapas. Detta skall inte ske genom mer bidrag, utan genom att hinder för tillväxt undanröjs och eget företagande uppmuntras. Med en annan beskattningsnivå för tjänsteproduktion tror motionärerna att nya jobb kommer att kunna skapas. Folkpartiets turistpolitik utgår från det faktum att en fungerande turistsektor kan ge fler jobb, bättre statliga finanser, ett levande Sverige samt en bättre miljö. Motionärerna pekar också på att den s.k. ekoturismen är en intressant sektor, som förmodligen passar Sverige särskilt väl. Det är vidare viktigt att vara observant på risken för konkurrensnedvidande effekter i sådana fall då staten eller en kommun inte bara anger spelreglerna utan också själva deltar som aktör i den aktuella verksamheten, anför motionärerna.

All statlig verksamhet skall granskas kontinuerligt, menar motionärerna. Rätt använda skattemedel – eller valuta för skattepengarna – är ett ansvar inför medborgarna och ett viktigt inslag i Folkpartiets politik. Därför vill motionärerna att de statliga organ som har till uppgift att sköta den offentligt finansierade turistpolitiken skall granskas. Granskningen skall gälla såväl de instanser som handhar de statliga medlen som organisationen i sig.

Statens mål för turistpolitiken ligger i stort sett utanför det näringspolitiska området och förutsätter en omfattande omläggning av skatte- och arbetsmarknadspolitiken för att kunna förverkligas, säger motionärerna och anser att målet därför bör omformuleras. Verksamheten i såväl Turistdelegationen som Turistrådet inger betänkligheter i flera hänseenden, hävdar motionärerna. De menar att eftersom verksamheten nu har bedrivits i fem år bör den granskas och utvärderas för att man ska kunna utröna om inriktningen är den rätta och om riksdagens intentioner förverkligats eller har förutsättningar att förverkligas.

Vissa kompletterande uppgifter

Av anslaget till turistfrämjande avsätts enligt regleringsbrevet för budgetåret 1999 68,5 miljoner kronor till marknadsförings- och informationsinsatser m.m. Turistrådet svarar för övergripande marknadsföring och information utomlands av Sverige som turistland. Enligt det omförhandlade aktieägaravtalet från maj 1999 mellan staten och Sveriges Rese- och Turistråd Intressenter AB finansierar staten bolagets basverksamhet och den övergripande marknadsföringen, dvs. av varumärket Sverige. Med basverksamhet avses bl.a. huvudkontor, utlandskontoren (för närvarande 10 stycken), grundlägg-

gande konsumentbearbetning, datautveckling och mediekontakter. För basverksamheten tas 50 miljoner kronor i anspråk. Näringsen skall finansiera riktade aktiviteter, dvs. produktmarknadsföringen i anslutning till bolagets verksamhet. Målet är att båda parter skall tillskjuta lika mycket. För Sverigebilden tillskjuter staten för närvarande 18 miljoner kronor. En strukturförändring av TuristRådet har påbörjats i riktning mot färre fasta kontor och en mer flexibel organisation genom en ökad användning av informationsteknik. Detta avses möjliggöra en bredare och mer kostnadseffektiv representation utomlands och att medel frigörs till marknadsföringsaktiviteter.

Förutom via det här aktuella anslaget har staten ställt medel till förfogande för insatser på turistområdet enligt följande:

- 90 miljoner kronor till TuristRådet för internationell marknadsföring av Sverige som turistland inom ramen för småföretagsprogrammet,
- 11 miljoner kronor till turismforskning vid ETOUR,
- 21,6 miljoner kronor till fyra olika projekt, bl.a. marknadsföring av Sverige som turistland genom IT,
- 20 miljoner kronor för att främja teknikutveckling inom främst små turistföretag (budgetåret 1995/96),
- 5 miljoner kronor till TuristRådet för inrättande av ett s.k. call center i Sollefteå,
- 1,5 miljoner kronor till TuristRådet för ett projekt för varaktig svensk turistexport till Polen (från Östersjömiljarden).

Vidare kommer medel turistområdet till del via EU:s strukturfonder, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen) och de regionala tillväxtavtalen.

Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (A 5)

Propositionen

Sveriges geologiska undersökning (SGU) är central förvaltningsmyndighet för frågor om landets geologiska beskaffenhet och mineralhantering. I detta ingår att vara chefsmyndighet för Bergsstaten, den myndighet som utfärdar tillstånd och bedriver tillsyn enligt minerallagen (1991:45). SGU har även uppdraget att förvalta och miljösäkra statens civila beredskapslager av olja inklusive anläggningar och annan statlig egendom som används för lagringen. SGU är vidare ansvarig för miljösäkring av det statliga gruvfältet i Adak.

SGU arbetar nu framgångsrikt med att ställa in den geologiska undersökningsverksamheten mot de nya övergripande mål som nämndes i förra årets budgetproposition, meddelar regeringen. Arbetet vid Bergsstaten bedöms vara intensivt även under år 2000. Myndighetens externa kontakter med prospektörer, länsstyrelser, kommuner och enskilda markägare håller successivt på att utvecklas. Inom oljelagerdelen kommer utförsäljningen av petroleumprodukter att slutföras under år 1999, medan försäljning av anläggningar och materiel kommer att pågå under hela år 2000. Anslaget innehåller inga medel till förvaltning av oljelagerdelen fr.o.m. år 2000. För budgetåret 2000 kommer SGU i stället att tillföras 25 miljoner kronor för detta ändamål ge-

nom ett särskilt regeringsbeslut. Regeringen återkommer till frågan i 2000 års ekonomiska vårproposition.

1999/2000:NU1

Regeringen beräknar anslaget till 139,7 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionerna

Riksdagen bör göra ett uttalande om behovet av heltäckande berggrundskarter för i första hand Västerbottens län, anför det i motion 1999/2000:N342 (s). Ett viktigt underlag i arbetet med malmletning och prospektering är tillgången till bra kartmaterial, konstaterar motionärerna. I Västerbotten har sedan ett antal år en ökande undersöknings- och prospekteringsverksamhet kunnat noteras, och flera fynd, bl.a. av guldmalm, har gjorts. Vissa av dessa fynd kommer sannolikt att leda till att brytning etableras i områden som präglas av en svag arbetsmarknad, säger motionärerna. De uppger att det inte kommer att bedrivas någon berggrundskartering inom Västerbottens län under den närmaste tioårsperioden – ett förhållande som de betecknar som klart otillfredsställande mot bakgrund av det stora intresset för malmletning. En förutsättning för en fortsatt hög aktivitet inom området är att det finns en heltäckande berggrundskarta, anför motionärerna och hävdar att detta arbete måste prioriteras.

I enlighet med det moratorium för reala anslagsökningar till statliga myndigheter som Centerpartiet förordar i sin budgetmotion 1999/2000:Fi211(c) föreslås i motion 1999/2000:N373 (c) en minskning av anslaget till SGU med 6 miljoner kronor.

Vissa kompletterande uppgifter

Anledningen till att berggrundskarteringen inom Västerbottens län – som tas upp i motion 1999/2000:N342 (s) – kommer att upphöra är, enligt uppgift från Näringsdepartementet, att det redan finns så mycket material över Västerbotten att karteringen i princip är färdigställd. Det som saknas är ett par kartblad inom det obrutna fjällområdet som bl.a. av den anledningen inte ansetts prioriterade. En regional sammanställning av kartblad över Skelleftefältet pågår. Detta arbete berör både Västerbottens och Norrbottens län. Sammanställningen beräknas vara klar under år 2000. Utöver detta kommer ett antal analoga kartor för Västerbotten att ingå i SGU:s digitaliseringsprojekt under år 2000.

I de av regeringen uppställda målen för den geologiska undersökningsverksamheten är bl.a. prospekteringsintressanta områden prioriterade. Prioritering inom dessa områden görs i samverkan med SGU:s prospekteringsråd, där de i landet aktiva prospektörerna finns representerade.

Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning (A 6)

Propositionen

Anslaget disponeras av SGU för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning. SGU tillhör de myndigheter vars

FoU-verksamhet granskas i en pågående utredning om hur Näringsdepartementets myndigheter bättre kan organiseras med hänsyn till innovationssystemet och därmed samhällets utveckling och tillväxt. Regeringen har för avsikt att senare återkomma till riksdagen i denna fråga.

Regeringen beräknar anslaget till 4,8 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, m.m. (A 7)

Propositionen

Anslaget disponeras av SGU för att täcka kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak inom Malå kommun. Miljösäkringsinsatserna beräknas fortgå på nuvarande nivå t.o.m. år 2002. Oljelagerdelen av SGU:s förvaltningsanslag (A 5) och det här aktuella anslaget hänger nära samman. Den berörda delen av förvaltningsanslaget kommer att minska i takt med att anläggningarna miljösäkras. Regeringen har för avsikt att besluta att 25 miljoner kronor av 1998 års anslagssparande under A 7-anslaget avdelas till SGU:s förvaltningskostnader för oljelagringsverksamheten under år 2000. Det finns tillkommande utgiftsbehov för arbetet med miljösäkring av oljelager. Regeringen återkommer, som tidigare nämnts, till detta i 2000 års ekonomiska vårproposition.

Regeringen beräknar anslaget till 40 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt (A 8)

Propositionen

Riksdagen fattade sommaren 1996 beslut om att på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisa ett reservationsanslag på 1 miljard kronor för ett program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15). Anslaget upphör vid utgången av år 1999. Enligt 1999 års ekonomiska vårproposition skall programmet för småföretagsutveckling dock fortsätta, med syftet att stärka näringslivets tillväxt och öka sysselsättningen (prop. 1998/99:100, bet. 1998/99:FiU20). För ändamålet föreslås nu 180 miljoner kronor anvisas på ett nytt reservationsanslag (A 8).

En treårig försöksperiod med industriella utvecklingscentrum (IUC) har genomförts. Regeringen bedömer att dessa IUC bör erhålla fortsatt finansiering för år 2000 och att antalet bör utökas. En pågående utvärdering kommer att ge grund för regeringens vidare ställningstagande i nästkommande budgetproposition. Beträffande stöd till skogsnäringen har under år 1998 14 projekt om totalt ca 30 miljoner kronor beviljats. I 75 % av de beviljade projekten medverkar institut och högskolor, framför allt med industriell, tillämpad forskning. Programmet förväntas ge en ökad kompetenshöjning och teknisk utveckling inom skogsnäringen så att träets konkurrenskraft

stärks, speciellt vad gäller export av förädlade träprodukter. Regeringen bedömer vidare att programmet Särskilda utvecklings- och tillväxtinsatser som delvis finansierats via det nu aktuella anslaget har haft positiva effekter på sysselsättning och företagsutveckling i hela landet.

Inga motioner har väckts på detta område.

Miljöteknikdelegationen (A 9)

Propositionen

Delegationen för främjande av miljöanpassad teknik (Miljöteknikdelegationen), med representanter från företag, forskningsmiljöer och offentliga institutioner, inrättades i september 1996. Delegationen har hittills finansierats med 20 miljoner kronor från det tidigare nämnda programmet för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt och med 20 miljoner kronor från anslaget Investeringsbidrag för främjande av omställning i ekologiskt hållbar riktning (A 8) under Miljödepartementets huvudtitel. Delegationens uppdrag är att stimulera utveckling, upphandling och introduktion av miljöanpassade produkter och teknik för att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Delegationen har arbetat inom fyra prioriterade insatsområden, nämligen ekologiskt återställande av mark, transporter, byggsektorn samt livsmedel och lantbruk. Dessutom genomför delegationen områdesövergripande projekt med syfte att generellt främja kommersialisering av miljöanpassade produkter och processer.

Miljöteknikdelegationen föreslås nu tilldelas 10 miljoner kronor för att fortsätta och utveckla sitt uppdrag under år 2000. Förutom att fortsatt verka för en positiv miljödriven teknikutveckling skall delegationen ges i uppdrag att verka för exportfrämjande insatser på området miljöanpassade produkter och teknik.

Inga motioner har väckts på detta område.

Stöd till varvsindustrin

Motionerna

Frågan om stöd till varvsindustrin tas upp i fyra motioner.

I de tre motionerna 1999/2000:N336 (s), 1999/2000:N347 (s) och 1999/2000:N371 (v) erinras om att regeringen i riksdagen har framhållit att övriga länder kommer att avveckla sina varvsstöd vid årsskiftet 2000/2001 enligt OECD-överenskommelsen. Detta vore det allra bästa för svensk varvsnäring för att säkerställa en rättvis konkurrens, anser motionärerna. De menar emellertid, i det fall att OECD-överenskommelsen inte blir verklighet och övriga länder inte avvecklar varvsstöden, att regeringen bör göra en förnyad prövning av frågan om statliga stöd till varvsnäringen i 2000 års ekonomiska vårproposition.

Ett försök till probleminventering avseende den svenska varvsindustrin görs i den förstnämnda motionen enligt följande:

– Konkurrenten mellan svenska och utländska varv sker inte på lika villkor; övriga sjöfartsnationer subventionerar sin varvsindustri från 9 % och uppåt och tillhandahåller stora investeringsbidrag, medan Sverige helt har avvecklat sitt varvsstöd.

– Den ojämlika konkurrensen har medfört att utvecklingskostnaderna för att ta fram nya fartygskonstruktioner och ny skeppsbyggnadsteknik inte kan ske inom varvsindustrins normala intjäningsförmåga, utan det krävs övergripande insatser på nationell nivå för att klara detta.

– Investeringar i varvsanläggningar, dockor, kajer och kranutrustning har av lönsamhetsskäl fått komma i andra hand.

– Skeppsbyggarkompetensen finns för närvarande huvudsakligen i arbetskraftens övre åldersgrupper, medan återväxten på ungdomssidan är obetydlig, vilket på sikt hotar näringens överlevnad.

– Ökade krav på miljö- och arbetsmiljöinvesteringar, bl.a. till följd av lagstiftning, innebär såväl ökade kostnader som krav på ökade investeringar för varven och minskar därmed möjligheterna till jämlik konkurrens.

– Produktionsvariationer och produktionsvackor till följd av oregelbunden ordergång tvingar ofta varven att lägga s.k. säkerhetsvarsel. Med principen sist in–först ut drabbas ofta den yngre arbetskraften av dessa varsel, vilket på sikt utarmar personalförnyelse och tillvaratagandet av kompetens.

– Bland de argument mot stöd som nämndes efter att det svenska varvsstödet avskaffades år 1993 ingick bl.a. att det var fördelaktigt för statskassan att svenska redare utnyttjar utländska subventioner. Mot detta resonemang kan anföras att Sverige avhänder sig tillväxtpotentialer om huvuddelen av en byggnation förläggs till utlandet. Andra synpunkter var att nedskrivningen av den svenska kronan i kombination med sänkta arbetsgivaravgifter gett varven tillräcklig konkurrenskraft. Mot detta kan enligt motionärerna anföras att, bortsett från att konkurrentländer anpassat sig till förändrade konkurrensförutsättningar genom bl.a. valutajusteringar, så har den svenska valutan stärkts kraftigt på senare tid. Dessutom har importen av komponenter till fartyg, till följd av kronförstärkningen, fördyrats för de svenska varven. Vidare har den ekonomiska recessionen i Asien medfört att sydkoreanska varv har dumpat marknaden, vilket kraftigt skärpt konkurrensen om fartygsbeställningar.

Även i motion 1999/2000:N246 (m) anföras att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder som likställer svensk varvsindustris konkurrensförmåga med övriga EU:s. Motionären hänvisar till att varvsnationerna inom EU, trots alla löften om motsatsen, har fortsatt med omfattande subventioner varvid svenska varv som inte erhåller subventioner riskerar att slås ut. Sverige bör, enligt motionären, inom EU och inom andra organisationer driva frågan om att alla former av företagssubventioner skall tas bort. Men så länge detta inte är fallet bör svenska varv subventioneras i den omfattning som är godkänd inom EU, anser motionären. Resultatet kan annars bli att varv inom EU blir kvar på marknaden, inte för att de är bättre skeppsbyggare, utan därför att de har tillgång till stora subventioner, sägs det.

I Sverige avskaffades den sista formen av direkt stöd till varvsindustrin vid årsskiftet 1992/1993. Inom OECD slöts i juli 1994 en överenskommelse mellan Europeiska gemenskapen, Finland, Förenta staterna, Japan, Republiken Korea (Sydkorea), Norge och Sverige. Avtalet innebär i princip att allt direkt och indirekt statligt stöd till varvsindustrin skulle upphöra den 1 januari 1996. Avtalets ikraftträdande har försenats på grund av att Förenta staterna som enda part ännu inte ratificerat det. Avtalets förbud mot statligt stöd kommer att bli direkt tillämpligt i EU:s medlemsstater genom en av rådet beslutad EG-förordning.

Riksdagen har vid återkommande tillfällen behandlat och avslagit motionsyrkanden om återinförande av stöd till varvsindustrin. Vid det senaste tillfället, hösten 1998 (bet. 1998/99:NU1), anförde utskottet att det är viktigt att olika industrigrenar erhåller konkurrensneutralitet i förhållande till motsvarande industrigrenar i konkurrentländerna. Utskottet ansåg vidare att det inte är en tillfredsställande ordning att det, till följd av att Förenta staterna ännu inte har ratificerat OECD-avtalet, fortfarande förekommer subventioner i Sveriges konkurrentländer. Regeringen bör med all kraft verka för att dessa upphör, anförde utskottet och noterade med tillfredsställelse att EU hade satt en tidsgräns – den 31 december 2000 – varefter rena driftstöd inte skall få förekomma. Utskottet erinrade också om den svenska garantiförordning för fartygsfinansiering som infördes år 1995.

Rådet beslöt i juni 1998 om en förordning (1540/98) om nya regler för stöd till varvsindustrin. Där konstateras att gemenskapens stödpolitik bibehållits i stort sett oförändrad sedan år 1987. Det finns fyra typer av stöd särskilt inriktade mot varvsindustrin, nämligen driftstöd, nedläggningsstöd, omstrukturingsstöd och stöd till investeringar för innovationer. Driftstödet kan utgå med maximalt 9 % av kontraktsvärdet före stödet vid fartygsbyggnadskontrakt med ett kontraktsvärde på mer än 10 miljoner ecu och med maximalt 4,5 % i övriga fall. Driftstödet är planerat att upphöra den 31 december 2000.

Riksdagen beslöt våren 1995 om införande av ett kreditgarantisystem för fartygsfinansiering i syfte att underlätta försäljningen av svenskbyggda fartyg (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU15). Inom ramen för systemet kan staten garantera dels varvets finansiering, dels redarens finansiering för att förvärva fartyget. Garantisystemet är utformat så att det inte innehåller något statligt stöd, eftersom de premier som tas ut för utestående garantier långsiktigt täcker systemets kostnader.

Inom EU diskuterades varvsindustrins situation vid ett industrirådsmöte i april 1999. Sverige intog då ståndpunkten att EU måste verka genom internationella regler för att upprätthålla rättvisa konkurrensregler för varvsindustrin på världsmarknaden. Enligt den tidigare nämnda rådsförordningen skall Kommissionen lägga fram en rapport för rådet om situationen på världsmarknaden och bedöma om europeiska varv påverkas av konkurrenshämmande åtgärder. En sådan rapport lades fram vid det senaste industrirådsmötet i november 1999. Kommissionen pekade särskilt på att skillnaden mellan utbud och efterfrågan fortsätter att öka, vilket bl.a. beror på Sydkoreas kapa-

citetsutbyggnad. Landet har enligt kommissionen en uttalad strävan att bli världens största fartygsproducent. Kommissionen redogjorde vidare för en pågående undersökning av enskilda kontrakt, och att resultaten hittills pekar på att Sydkorea erbjuder priser som ligger 10–40 % under produktionskostnaderna. Rådet drog följande slutsatser:

- att kommissionen genom konsultationer med Sydkorea skall försöka hejda deras konkurrensnedvridande beteende,
- att industrin, medlemsstaterna och kommissionen skall samla information om påstått konkurrensnedvridande beteende för att undersöka om åtgärder kan vidtas i Världshandelsorganisationen (WTO),
- att uppmåna Internationella valutafonden (IMF) att fortsätta undersöka om de villkor under vilket IMF-hjälp gavs respekteras,
- att medlemsstaterna och kommissionen skall fortsätta sina strävanden att få till stånd goda globala marknadsvillkor för sektorn.

Stöd till jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrenskraft

Motionen

Svenskt jordbruk och svensk livsmedelsnäring tvingas arbeta med betydligt högre kostnader i form av skatter och avgifter än vad som är fallet för motsvarande näringar i konkurrentländerna, och den svenska jordbruks- och livsmedelsindustrin är i stort behov av konkurrensförhöjande åtgärder, hävdas det i motion 1999/2000:N373 (c). Centerpartiet föreslår i sitt budgetalternativ att 90 miljoner kronor skall anslås till en satsning på forskning och utveckling inom livsmedelssektorn. Vidare föreslås 2 miljoner kronor till ett program för gårdsbaserad livsmedelsförädling och ett stödprogram för strukturomvandling av växthusodlingen till en kostnad av 7 miljoner kronor. Slutligen föreslås 15 miljoner kronor som en kollektiv resurs för trädgårdsbranschens utveckling. Medlen bör, enligt motionärerna, tas upp under utgiftsområde 24 Näringsliv genom fyra nya anslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Hösten 1998 avslög riksdagen en motion med förslag om införande av ett nytt anslag för stöd till jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrenskraft, liknande det här aktuella (bet. 1998/99:NU1). Utskottet hänvisade till utredningsbetänkandet En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:167) och den beredning inom Regeringskansliet som då pågick. I betänkandet hade förslag presenterats beträffande områdena jordbruket, trädgårdsnäringen, livsmedelsindustrin, forskning och utveckling samt exportfrämjande åtgärder. Några förslag till finansiering – bortsett från förslag om medfinansiering från EU – presenterades dock inte av utredningen. Mot bakgrund därav har utredningsförslagen varit föremål för fortsatt beredning inom Regeringskansliet, varvid flera departement varit berörda. I utskottets betänkande lämnades en redovisning av beredningsläget.

Utredningens förslag beträffande energiskatter, som syftar till att åstadkomma likvärdiga konkurrensförutsättningar mellan Sverige och andra EU-

länder, behandlas inom ramen för en arbetsgrupp med företrädare för vissa departement samt Riksskatteverket. Översynen skall, med hänsynstagande till det inom EU pågående arbetet med ett nytt energibeskattningsdirektiv, beakta riktlinjerna för energibeskattningen i 1997 års energiöverenskommelse. I uppdraget ingår vidare att analysera och precisera den energiskattemodell som presenterats i Skatteväxlingskommitténs betänkande Skatter, miljö och sysselsättning (SOU 1997:11) och att behandla Alternativbränsleutredningens förslag som framlagts i betänkandet Bättre klimat, miljö och hälsa med alternativa drivmedel (SOU 1996:184).

När det gäller exportfrämjande åtgärder kan noteras att under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar finns medel avsatta för sådana åtgärder under anslaget Åtgärder inom livsmedelsområdet (F 6). I propositionen redovisas att 10 miljoner kronor preliminärt skall avsättas för exportfrämjande åtgärder. Huvudansvaret för export- och marknadsföringsåtgärder ligger alltid på näringen, sägs det, men regeringen vill emellertid genom att främja exportsatsningar bidra till en positiv utveckling inom sektorn.

Beträffande FoU-insatser pågår beredning av utredningens förslag inom Näringsdepartementet. I utredningsbetänkandet föreslogs ett nationellt FoU-program. Programmets huvudsyfte är att bidra till industriell förnyelse och kompetenshöjning i livsmedelsföretagen och samtidigt bidra till en kompetenshöjning vid svenska högskolor och universitet. Förslaget till FoU-program är framtaget i samarbete med livsmedelsindustrin och är väl förankrat inom denna. Den samlade satsningen föreslås omfatta följande delar:

- Industriella samverkansprojekt. Omfattningen av offentliga medel för denna satsning föreslås till 40 miljoner kronor per år. Näringslivets motfinansiering beräknas till 20–50 % av totala satsningen beroende på projekt samt företagets struktur och storlek.
- Tre kunskapshöjande program, som beräknas till 25 miljoner kronor per år.
- Åtgärdsprogram för effektivare kunskapsutbyte och kunskapshöjning (teknikspridning), som beräknas till 20 miljoner kronor per år.
- Programledning med NUTEK som koordinator, vilket beräknas till 5 miljoner kronor per år.

Enligt uppgift från Näringsdepartementet pågår arbete på olika områden i linje med utredningens förslag. Inom NUTEK har 20 miljoner kronor avsatts under andra halvåret 1998 och första halvåret 1999 för industriella samverkansprojekt inom livsmedelsområdet. Detta innebär att även EU:s strukturfondsmedel kan bli tillgängliga för insatsen. Det har vidare avsatts totalt 60 miljoner kronor för att genomföra ett sådant teknikspridningsprogram som föreslagits av utredningen. Teknikbrostiftelserna i Lund och Göteborg har avsatt ca 40 miljoner kronor för programmet. Som en komplettering till detta beviljade regeringen år 1998 ett bidrag på 20 miljoner kronor för kompetenshöjande insatser i livsmedelsindustrin. Medlen kommer att disponeras av Institutet för Livsmedel och Bioteknik AB (SIK) för att täcka in de delar av landet som inte omfattas av de insatser som teknikbrostiftelserna svarar för. NUTEK har vidare, på regeringens uppdrag, i en rapport i december 1998

utrett förutsättningarna för inrättande av ett forskningsinstitut inom livsmedelsområdet i Kävlinge. NUTEK gör bedömningen att ett forskningsinstitut i Kävlinge, med de resurser, den inriktning och det huvudmannaskap som föreslås i rapporten, skulle kunna producera värdefull kunskap för livsmedelsindustrin och göra det med rimlig effektivitet under förutsättning att näringslivet satsar aktivt i institutet. NUTEK föreslår att institutet ges en forskningsinriktning mot konsument-, marknads- och produktutvecklingskunskap. För etablering bedömer NUTEK att det krävs ett engångsbelopp på 60 miljoner kronor. För närvarande har ingen part gjort några ekonomiska åtaganden.

Det bör också noteras att frågan om forskningsinsatser beträffande livsmedelssektorn är föremål för analys inom de berörda forskningsfinansierande myndigheterna och organen inför forskningspropositionen år 2000.

Teknologisk infrastruktur (B)

Patentbesvärsträtten (B 1)

Propositionen

Patentbesvärsträtten är en fristående förvaltningsdomstol med uppgift att pröva överklaganden av beslut meddelade av Patent- och registreringsverket (PRV) enligt vad som föreskrivs i lagstiftningen för patent och mönsterskydd m.m. Anslaget motsvaras av inbetalningar från PRV till inkomsttitel på statsbudgeten. PRV:s verksamhet med patent, varumärken och mönster skall ge ett överskott motsvarande kostnaderna för Patentbesvärsträtten.

Regeringen bedömer att måluppfyllelsen för myndigheten är god när det gäller verksamhetsmålen för år 1998. Regeringen bedömer vidare att verksamheten inom myndigheten under det kommande budgetåret bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för arbetet för budgetåret 1999. Regeringen har i mars 1999 beslutat om direktiv för en utredning som skall se över ordningen för prövning av mål som handläggs vid Patentbesvärsträtten samt av patentmål vid Stockholms tingsrätt. Utredningen skall ta ställning till om rättens verksamhet helt eller delvis kan överföras till Stockholms tingsrätt. Utredningen skall redovisa sina förslag senast den 31 december 2000.

Regeringen beräknar anslaget till 13 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet (B 2)

Propositionen

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) är central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och nationellt ackrediteringsorgan för kalibrerings- och provningslaboratorier och för certifierings- och besiktningensorgan. SWEDAC samordnar, övervakar, ger råd och informerar i provnings- och kontrollfrågor till myndigheter. SWEDAC bedriver en betydande

uppdragsverksamhet (ackreditering m.m.) som syftar till att uppnå acceptans av och förtroende för svenska provningar, certifieringar och andra bevis om överensstämmelse. Ackreditering innebär prövning och bekräftelse av kompetens hos kontrollorgan med fortgående tillsyn och förnyade bedömningar. Ackrediteringsverksamheten svarar för drygt 75 % av SWEDAC:s omsättning. Uppdragsverksamheten är helt självfinansierad.

Regeringens bedömning är att verksamheten inom myndigheten under den kommande perioden bör bedrivas enligt de mål som fastställs för SWEDAC:s myndighets- och uppdragsverksamhet för budgetåret 1999. Genom den anslagsökning som tillfördes SWEDAC för budgetåret 1999 har myndigheten givits resurser att ta på sig ett större ansvar för utvecklingen av ackrediteringen i Europa och globalt, förvaltning av MRA-avtal (Mutual Recognition Agreement) samt ökade informationsinsatser mot företag.

Regeringen beräknar anslaget till 17,2 miljoner kronor för nästa budgetår, vilket innebär en oförändrad nivå jämfört med innevarande budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Bidrag till riksmätplatser (B 3)

Propositionen

Anslaget används för bidrag till riksmätplatser vid Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP) och Statens strålskyddsinstitut (SSI). Mer än 90 % av verksamheten bedrivs av SP. Det övergripande målet för landets riksmätplatsverksamhet är att riksmätplatserna skall upprätthålla en hög standard med primärnormaler av tillräcklig omfattning och relevans. Spårbarhet för mätnormaler skall säkerställas och utvecklas genom internationella jämförelser och genom FoU-insatser. Verksamheten skall bedrivas långsiktigt med effektiv användning av statliga medel.

I budgetpropositionen för år 1999 angavs riktlinjer för den framtida riksmätplatsorganisationen. Anslagsnivån höjdes med ett engångsbelopp på 15 miljoner kronor för huvudsakligen anskaffning av mätteknisk utrustning, flyttkostnader vid samanslagning av riksmätplatser inom den fysikaliska metrologi samt för uppbyggnad av ett system med referenslaboratorier inom kemisk metrologi. Den fysikaliska metrologi koncentrerades den 1 januari 1999 till SP i Borås, med undantag för en mindre verksamhet som bedrivs vid Strålskyddsinstitutet. Ett särskilt avtal har därefter, i april 1999, träffats mellan staten och SP avseende riksmätplatsverksamheten. Enligt avtalet skall bl.a. ett metrologiråd med mätteknisk expertis inrättas och knytas till SP. Förutom teknisk och vetenskaplig rådgivning skall rådet också ha granskande uppgifter. Genom den anslagshöjning av engångskaraktär som genomförts år 1999 har en förstärkning och uppgradering kunnat genomföras inom riksmätplatsverksamheten. Förutsättningarna för att uppfylla det övergripande målet har därigenom förbättrats.

Regeringen beräknar anslaget till 9,9 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Propositionen

Elsäkerhetsverket är förvaltningsmyndighet för tekniska säkerhetsfrågor på elområdet. De övergripande målen för verksamheten är att förebygga av elektricitet orsakad skada på person och egendom samt störningar på radio-kommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC). Regeringens bedömning är att verksamheten inom myndigheten under budgetåret 2000 bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för elsäkerhetsarbetet för budgetåret 1999. Regeringen förutsätter att Elsäkerhetsverket noga följer utvecklingen vad gäller elolycksfall och elbränder för att bl.a. analysera de statliga insatserna och elsäkerhetsnivåns utveckling, med särskild uppmärksamhet på elmaterielområdet.

Regeringen beräknar anslaget till 37,7 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionen

En utredning bör tillsättas om barns rätt till en eltrygg miljö i offentliga lokaler, anförs det i motion 1999/2000:N257 (s). Farorna i samhälleliga lokaler som t.ex. daghem, fritidshem och skolor består inte bara av knivar, diskmedel och andra kemikalier, utan också av elfaror, säger motionärerna, och hänvisar till att bristande elsäkerhet innebär en dödsrisk. För närvarande skiljer sig reglerna åt beträffande elskyddet mellan nybyggda fritidshem och äldre. Arbetsmarknadens parter inom elinstallationsbranschen – Elektriska Elinstallatörsorganisationen och Svenska Elektrikerförbundet – har i olika sammanhang framhållit vikten av förbättrad elsäkerhet och påtalat att det finns brister med den nuvarande tillämpningen av lag, förordningar och tillsyn, säger motionärerna. Organisationerna har också framfört olika krav på åtgärder i syfte att förbättra elsäkerheten. Det har påtalats brister när det gäller Elsäkerhetsverkets resurser och förmåga att se till att gällande lagar och bestämmelser efterlevs, påstår motionärerna. De anser att det är oroande att elektriker inom industrin i snitt har runt 40 timmars vidareutbildning per år, medan övriga elinstallatörer endast har mindre än en timme.

Vissa kompletterande uppgifter

Elsäkerhetsverket har, enligt regleringsbrevet, i uppgift bl.a. att förebygga av elektricitet orsakad skada på person och egendom och att svara för statliga insatser för att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektrisk materiel. Beträffande det som sägs i motionen om brister i Elsäkerhetsverkets resurser kan noteras att verket har ett anslagssparande för år 1998 på 12 miljoner kronor. Enligt Näringsdepartementet finns det i årsredovisningar eller i Riksrevisionsverkets rapporter inga klagomål på Elsäkerhetsverkets tillsyn av att gällande lagar och bestämmelser efterlevs. Ingen skrivelse med kritik mot verket har kommit in till departementet. Inte heller till Elsäkerhetsverket har några skrivelser eller klagomål i frågan framförts.

Elsäkerhetsverket har beslutat om ökade krav på skydd för barn från el-säkerhetssynpunkt i de nya starkströmsföreskrifter som skall träda i kraft den 1 januari 2000 och som måste tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2000. De ökade kraven gäller bl.a. jordfelsbrytare (där de nya föreskrifterna redan gäller sedan den 1 maj 1996) och skyddade uttag. De nya föreskrifterna gäller, som sägs i motionen, nybyggnation. Detta överensstämmer med de principer som tillämpas inom annan säkerhetslagstiftning och som innebär att retroaktiv lagstiftning undviks. Elsäkerhetsverket har vidare under år 1999 skärpt tillsynsverksamheten, varvid en väsentlig upptrappning har skett avseende kommunerna. Varje distrikt har getts i uppdrag att göra återkommande tillsyner, varvid kommunernas egen kontroll skall följas upp samt information lämnas om gällande regler och om vilket ansvar kommunerna har.

Ändring i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet

Propositionen

Lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet (prop. 1992/93:47, bet. 1992/93:NU13) antogs av riksdagen hösten 1992 som ett led i genomförandet i svensk rätt av ett EG-direktiv, det s.k. EMC-direktivet (89/336/EG). I lagen ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer myndigande att utfärda föreskrifter om elektrisk kompatibilitet (EMC) för apparater, om föreskriften avser skydd för liv, personlig säkerhet och hälsa, kommunikationer eller näringsverksamhet. Sådana föreskrifter får avse apparaters egenskaper, kontroll och märkning av produkter eller annat som behövs för att apparater skall ha en tillfredsställande elektrisk kompatibilitet. Elsäkerhetsverket är också tillsynsmyndighet med uppgift att utföra sådan marknads kontroll som följer av EG-regler. Tillsynsmyndigheten har enligt lagen vissa befogenheter vari ingår rätt att meddela förelägganden och förbud. Däremot innehåller lagen inga straffbestämmelser.

Elsäkerhetsverket har, mot bakgrund av sina erfarenheter, begärt att sådana bestämmelser införs. Regeringen lägger i propositionen fram ett förslag härom. Det finns ett praktiskt behov av detta, bl.a. för att sanktion saknas mot att tillverkare släpper ut produkter på marknaden utan verifieringsdokument och framställer sådana först i samband med marknads kontroll. Enligt Elsäkerhetsverket bör straffbestämmelserna lämpligen utformas efter mönster av dem som gäller för elektrisk materiel i 13 kap. 1 § ellagen (1997:587). Det betyder att straff bör kunna utdömas för såväl uppsåtligt som oaktsamt brott mot EMC-föreskrifterna, att straffskalan bör vara böter eller fängelse upp till ett år och att ringa fall bör vara straffria. Vidare bör införas motsvarighet till 13 kap. 2 och 3 §§ ellagen, som behandlar fall då gärningen också kan straffas enligt brottsbalken eller omfattas av ett vitesföreläggande. Konsekvenserna av lagändringen blir främst att det missbruk av verifieringskravet som förekommit försvåras, samtidigt som marknads kontrollen effektiviseras. De fall där straffbestämmelsen kommer att tillämpas kan förutses bli ytterligt sällsynta. Lagförslaget anses vara av sådan beskaffenhet att Lagrådets yttrande skulle sakna betydelse, varför något sådant yttrande inte har inhämtats.

Propositionen

Från anslaget lämnas bidrag till standardiseringsverksamheten för att SIS Standardiseringen i Sverige som centralorgan, tillsammans med åtta auktoriserade standardiseringsorgan för olika verksamhetsområden, skall verka för svensk standardisering nationellt, europeiskt och globalt. Vidare lämnas bidrag till helstatliga Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP) för uppgifter inom teknisk forskning och utveckling av mät- och provningsteknik samt därtill anknuten standardisering. Från anslaget finansieras även verksamheter inom området teknisk nomenklatur och informationsförsörjning.

Regeringen beräknar anslaget till 78,9 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Den allmänna verksamheten hos PRV och handläggningstider*Propositionen*

Patent- och registreringsverket (PRV) är central förvaltningsmyndighet för frågor om patent, varumärken, mönster, efternamn och förnamn samt för registreringsärenden angående aktiebolag, filialer, handelsbolag, ekonomiska föreningar och europeiska ekonomiska intressegrupperingar. PRV för även register över fysiska personers och dödsbonds konkurser samt näringsförbud. Verksamheten vid PRV finansieras genom avgifter. Avgifterna skall ge full kostnadstäckning. Verksamheten med patent, varumärken och mönster skall, som redan nämnts, ge ett överskott som motsvarar kostnaden för Patentbevärsrättens verksamhet.

Som beskrivits inledningsvis uppfyller PRV:s resultatredovisning enligt revisionsberättelsen i väsentlig omfattning inte återrapporteringskraven enligt regleringsbrevet. Regeringen ser allvarligt på invändningen och avser att undersöka skälen till bristerna i resultatredovisningen och samtidigt göra en bedömning av återrapporteringskraven i myndighetens regleringsbrev.

Den verksamhet som PRV bedriver är av mycket stor betydelse för företagen, inte minst för de små och medelstora, och deras möjligheter att utvecklas och växa och därmed bidra till dynamik och tillväxt i näringslivet. Regeringen bedömer att måluppfyllelsen för närvarande inte är tillfredsställande och att det är särskilt viktigt att komma till rätta med långa handläggningstider vid bolagsavdelningen i Sundsvall och varumärkesavdelningen i Söderhamn. De alltför långa handläggningstiderna måste framöver ägnas den största uppmärksamhet och prioriteras under budgetåret 2000. Regeringen har för avsikt att kräva särskilda kvartalsredovisningar avseende utvecklingen av handläggningstiderna.

Motionerna

Riksdagen bör göra ett uttalande om vikten av snabbare patent, anför det i motion 1999/2000:N273 (m, kd, fp). Främjandet av innovationer är en viktig

del av en politik för ökad tillväxt, och många småföretag skapas kring ett begränsat antal unika innovationer, säger motionärerna. De påpekar att patentinstitutet är av stor betydelse för att skydda en unik innovation under den period som den utvecklas tekniskt och kommersiellt. Detta har delvis tillgodosetts genom det samarbetsprojekt som PRV och Riksskatteverket genomfört, men ytterligare, konkreta åtgärder behövs, enligt motionärerna.

I motion 1999/2000:N387 (c) föreslås ett riksdagsuttalande om förkortade handläggningstider hos PRV. Innovationer i näringslivet måste stimuleras, säger motionärerna. De anser att det är avgörande för svensk konkurrensförmåga att de svenska företagen också i framtiden är minst lika innovativa som omvärlden. Det är viktigt att det inte tar för lång tid att handlägga olika ansökningar, eftersom tiden är dyrbar för ett litet företag, anför motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

Hösten 1998 avtog riksdagen en motion rörande förkortade handläggningstider hos PRV, liknande de här aktuella (bet. 1998/99:NU1). Utskottet redovisade sin uppfattning att det – inte minst för småföretagen – är viktigt att handläggningstiderna för olika ansökningar hos myndigheter kan hållas på en rimlig nivå. Utskottet hänvisade till pågående arbete inom Regeringskansliet med inriktning att åstadkomma förkortade handläggningstider hos olika myndigheter. I en reservation (m, kd, c, fp) anfördes att det inom regeringen då pågående arbetet rörande handläggningstider hos olika myndigheter, bl.a. PRV, borde bedrivas med större kraft och med sikte på konkreta och omedelbara resultat.

Statsrådet Mona Sahlin har under innevarande riksmöte besvarat frågor om handläggningstiderna vid PRV. I ett svar på en fråga (1998/99:868) av Kenneth Johansson (c) den 6 september 1999 meddelade hon bl.a. följande:

PRV utvecklar för närvarande ett nytt IT-stöd. Detta skall effektivisera PRV:s arbete, bl.a. genom att det möjliggör elektronisk kommunikation, vilket leder till minskade handläggningstider och en snabbare registrering av ärenden. Ytterligare ett viktigt syfte med det nya IT-stödet är att öka tillgängligheten till PRV:s register via Internet. Utvecklingsarbetet är i sig en av de främsta orsakerna till att PRV har svårt att hålla de handläggningstider för registrering av nybildningar (högst en vecka) och ändringar av aktiebolag (två veckor) som lagts fast av regeringen. Utvecklingsarbetet har tagit längre tid än beräknat och ordinarie registreringspersonal har tagits i anspråk också för detta arbete. PRV har intensifierat arbetet med att korta handläggningstiderna för nybildningar och namnändringar av bolag. PRV har kraftsamlat all registreringskunnig personal i organisationen till arbetet med balanserna. Under sommaren och hösten 1999 har PRV också anställt extra personal till registreringsverksamheten, uppgående till totalt 30 personer. Med dessa insatser räknar PRV med att senast vid månadsstiftet oktober–november 1999 vara nere i betydligt kortare handläggningstider.

PRV skall enligt en överenskommelse månadsvis till Näringsdepartementet redovisa hur långa handläggningstider myndigheten har för nyregistrering och ändringsregistrering av aktiebolag, handelsbolag och enskilda firmor samt för registrering av varumärken. Redovisningen skall för år 1999 avse månaderna september, oktober, november och december samt för år 2000

månaderna januari, mars, maj, juli, september och november. Riksrevisionsverket (RRV) har genom ett regeringsbeslut i oktober 1999 getts i uppdrag att granska denna månadsvisa rapportering från PRV. RRV skall också till Näringsdepartementet avlämna ett revisorsintyg för varje månadsvis rapportering. Med redovisning av handläggningstid menas att PRV skall ange den tid som förflyter från det att ärendet inkommer till verket till dess att PRV första gången hör av sig till sökanden med begäran om en eventuell komplettering samt den tid som åtgår från det att ärendet kompletteras till dess att ärendet slutligen beslutas. Det skall även framgå av redovisningen hur lång tid ett från början komplett ärende tar från det att det inkommer till myndigheten till dess att det beslutats.

Det samarbetsprojekt mellan PRV och RSV som nämns i motion 1999/2000:N273 (m, kd, fp) avrapporterades i mars 1999. I slutrapporten (AD 10-2076/98) lämnas bl.a. följande förslag, som syftar till att minska den totala handläggningstiden:

- Att det på båda myndigheternas hemsidor skall finnas en gemensam blankett som kan utnyttjas för anmälan via Internet.

- Att myndigheternas nuvarande blanketter, i avvaktan på att elektronisk inlämning blir möjlig, skall kunna fyllas i elektroniskt på respektive myndighets hemsida och därefter skrivas ut i pappersform och sändas in till respektive myndighet.

- Att det införs ett system som innebär en gemensam start på handläggningen av ett ärende hos PRV och Skattemyndigheten .

- Att båda myndigheternas nuvarande blanketter och informationsmaterial för registrering av företag skall tillhandahållas hos respektive myndighet.

PRV och RSV fortsätter nu samarbetet i två nya myndighetsgemensamma projekt för att genomföra de förslag som lämnats i slutrapporten.

Konkurrensfrågor (C)

Konkurrensverket (C 1)

Propositionen

Konkurrensverket är central förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor. Myndigheten prioriterar i sin verksamhet den verksamhetsgren som gäller konkurrenslagstillämpningen, till vilket större delen av verkets resurser (80 %) utnyttjas. Då verket i nuläget uppfyller de i regleringsbrevet uppställda målen för ärendehandläggning, ökar utrymmet för att ta egna initiativ och för att följa upp tidigare fattade beslut vad gäller misstänkta överträdelser av konkurrensreglerna. Verket har använt ca 11 % av sina resurser på förslag till regeländringar och andra åtgärder för att undanröja hinder mot en effektiv konkurrens i privat och offentlig sektor och 8 % av resurserna för att öka kunskapen om konkurrensreglerna bland verkets viktigaste intressenter. Regeringen anser att huvudinriktningen av Konkurrensverkets verksamhet skall behållas oförändrad för år 2000.

Regeringen beräknar anslaget till 63,5 miljoner kronor för nästa budgetår.

En förstärkning av Konkurrensverket föreslås i fem motioner.

Konkurrensverket bör ges en starkare ställning, och dess möjlighet att ingripa med hjälp av konkurrenslagen måste förbättras, anför det i motion 1999/2000:Sk692 (m). I motion 1999/2000:N375 (m) föreslås att anslaget till Konkurrensverket skall ökas med 5 miljoner kronor. En vital konkurrens skärper effektiviteten och ökar välbefindandet, anför motionärerna. De anser att Konkurrensverket bedriver en mycket viktig verksamhet och att verkets anslag bör öka så att arbetet för en bättre och sundare konkurrens kan intensifieras.

Kristdemokraterna vill öka anslaget till Konkurrensverket med 3 miljoner kronor, sägs det i motion 1999/2000:N384 (kd). Konkurrensverket skulle därmed få större möjligheter att driva viktiga konkurrens mål och på det sättet främja en väl fungerande marknadsekonomi, med likadana spelregler för alla företag på marknaden.

I en liberal politik är en fungerande konkurrens viktig, anför det i de två motionerna 1999/2000:Fi212 (fp) och 1999/2000:N386 (fp). Motionärerna anser att Konkurrensverket bör förstärkas genom en ökning av anslaget med 10 miljoner kronor.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslög hösten 1998 liknande motionsyrkanden som de här aktuella (bet. 1998/99:NU1).

Konkurrensforskning (C 2)

Propositionen

Konkurrensverket disponerar medel under anslaget för att främja och stödja forskning inom konkurrensområdet. Verksamheten syftar bl.a. till att ge kunskap om olika marknadens funktionssätt av betydelse i ett konsumentperspektiv. Verksamhetsmålet för stödet till forskningen är formulerat så att prioritet skall ges sådana forskningsprojekt som är av betydelse för myndighetens verksamhet. Regeringen anser att inriktningen av konkurrensforskningen skall behållas oförändrad.

Regeringen beräknar anslaget till 6,1 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionerna

I motionerna 1999/2000:Fi212 (fp) och 1999/2000:N386 (fp) föreslås – med hänvisning till att i en liberal politik är en fungerande konkurrens viktig – att ytterligare 6 miljoner kronor skall anslås till konkurrensforskningen.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslög hösten 1998 liknande motionsyrkanden om ökade medel som de här aktuella (bet. 1998/99:NU1).

Propositionen

Revisorsnämnden har till uppgift att handlägga frågor om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag och att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamhet. Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna budgeteras till 12,1 miljoner kronor för år 2000.

Riksdagens revisorer har under våren 1999 beslutat att granska Revisorsnämndens verksamhet. Granskningen görs inte med anledning av att det framkommit några brister i nämndens verksamhet, utan främst för att på ett övergripande plan se om statsmakternas intentioner med myndigheten är uppfyllda. En granskningsrapport beräknas vara färdig i januari 2000.

Inga motioner har väckts på detta område.

Teknisk forskning och utveckling (D)**Teknisk forskning och utveckling (D 1)***Propositionen*

Anslaget disponeras av främst NUTEK och avser långsiktiga verksamheter. Målet för verksamheten är ökad kunskap och kompetens i näringslivet för att därigenom stimulera tillväxt och förnyelse. De föreliggande riktlinjerna och målen bör ligga fast i avvaktan på de mer genomgripande ställningstaganden som regeringen ämnar göra under år 2000.

För att uppfylla de ställda målen bör NUTEK även fortsättningsvis initiera och stödja forskning och utveckling med tyngdpunkt på forskningssamverkan mellan näringsliv och högskolor. Insatserna för att stärka näringslivsrelevansen och tvärvetenskapliga initiativ inom FoU-systemet bör utvecklas vidare. Programmet IT i verkstadsindustrin förlängs nu med ett år för planering och initiering av den fortsatta verksamheten. Det flygtekniska programmet förlängs med ett år och utvärderas samtidigt.

Befintliga industriella utvecklingscentrum (IUC) får förlängd finansiering med ett år. I regleringsbrevet för år 1999 ställdes 200 miljoner kronor av anslagssparandet på det aktuella anslaget från år 1998 till regeringens disposition. Regeringen begär riksdagens godkännande av att 5 miljoner kronor av dessa medel får användas för att inledningsvis finansiera en försöksverksamhet som syftar till att vidga IUC-konceptet till tjänstesektorn med ett IUC som riktar sig mot musikområdet. Den förlängda finansieringen och nysatsningarna på IUC måste anmälas till Europeiska kommissionen i enlighet med EG:s regler om statsstöd.

I den s.k. Öresundsrapporten aviserades gemensamma svenska och danska initiativ för att främja tekniskt utvecklingssamarbete i Öresundsregionen. Systemet kommer att administreras av NUTEK och den danska Ehrvervsfremmestyrelsen. NUTEK bör därför ges möjlighet att bevilja FoU-anslag även till utländska deltagare i sådant samarbete. Regeringen begär riksdagens godkännande av detta. Det bör ankomma på regeringen att utfärda de närmare föreskrifterna för verksamheten.

Regeringen beräknar anslaget till 688,6 miljoner kronor för nästa budgetår. Därvid har, som tidigare berörts, en överföring på 2,5 miljoner kronor gjorts till anslaget NUTEK: förvaltningskostnader för att finansiera utveckling av ett nytt projekthanteringssystem. Regeringen begär vidare riksdagens be- myndigande att under år 2000 låta staten ta på sig ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till teknisk forskning och utveckling för de fyra budgetå- ren 2001–2004 om högst 425, 270, 200 respektive 135 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 1999/2000:N332 (s) begärs att riksdagen skall göra ett uttalande om stöd till ett IUC för musikinäringen i Eskilstuna. Den svenska musikinäringen har under flera år varit mycket framgångsrik, sett i ett internationellt perspek- tiv och är på många sätt en föregångsbransch vad gäller arbetssätt och pro- duktutveckling, anför motionärerna. De anser att staten bör medverka till att skapa förutsättningar för en breddning och fördjupning av de kunskaper som branschen kan komma att behöva i framtiden. Motionärerna erinrar om att regeringen sommaren 1999 meddelade att stöd har beviljats för bildandet av ett IUC för musikinäringen i Hultsfred och att detta skall ses som inledningen på en mer omfattande satsning på stöd till utvecklingen inom musikinäringen. Eskilstuna kommun har under år 1999 tagit initiativ till att i samverkan med den nationella och den lokala näringen, Mälardalens högskola, länsstyrelsen och ALMI utveckla ett koncept för ett utvecklingscentrum för musikbran- schen, säger motionärerna. De menar att svensk musikindustri skulle få ytter- ligare konkurrenskraft genom en etablering av ett centrum för musikinäringen i Eskilstuna och att staten bör betrakta satsningen som ett IUC.

Ett annat riksdagsuttalande rörande IUC föreslås i motion 1999/2000:N379 (s). I detta fall gäller det behovet av en analys av förutsättningarna för att etablera ett IUC, inriktat på att utveckla produkter ur det kunnande som finns inom vård- och omsorgsområdet. IUC:s syfte att stimulera utveckling och nya jobb i små och medelstora företag ligger i linje med önskemålet om att använda kunskap från den gemensamma sektorn i utvecklingen av näringsli- vet, säger motionärerna. I flera fall gäller detta också det andra syftet med IUC – att utveckla produkter, processer och system inom teknisk, industriell produktion. Med den bredare tillämpning av industribegreppet som regering- en gör i samband med inrättandet av ett IUC i Hultsfred borde det också finnas utrymme för utveckling av mer av tjänsteproduktion, anser motion- ärerna. De föreslår därför att riksdagen initierar frågan om inrättande av ett IUC för utveckling av produkter inom vård- och omsorgsområdena. Örebro län anses vara väl lämpat för en sådan etablering, genom Regionsjukhusets utvecklingsarbete, en väl utvecklad omsorgsverksamhet i hela länet, spets- kompetens på flera handikappområden, en organisation – Kommunicera – som bildats för att ta vara på erfarenheter på bl.a. hörselområdet, och univer- sitetet i Örebro.

Anslaget till teknisk forskning och utveckling bör ökas med 110 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag, anför det i motion 1999/2000:N375 (m). Regeringen har tidigare genomfört mycket kraftiga besparingar när det gäller teknisk forskning och utveckling, säger motionärerna. De hävdar att

verksamheten vid flera viktiga vetenskapliga institutioner hotas som en följd av detta. På sikt hotar besparingen de svenska företagens teknikförsörjning och konkurrenskraft, menar motionärerna och erinrar om att Moderata samlingspartiet tidigare har avvisat regeringens besparingar på området.

Vissa kompletterande uppgifter

Regeringskansliet beslöt i juni 1999 (N1999/8474/ITFoU) att ett uppdrag avseende utveckling av koncept för IUC inom tjänstesektorn och upplevelseindustrin skall genomföras inom en ram om högst 1 miljon kronor och att kostnaderna för uppdraget skall belasta anslaget Teknisk forskning och utveckling (anslagspost 3 Till Regeringskansliets disposition). Näringsdepartementet uppdrog, mot bakgrund härav, åt verkställande direktören för MusicLink i Hultsfred AB, Putte Svensson, att genomföra projektet. Enligt beslutet skall projektet ha följande mål:

1. Att utvärdera möjligheterna att överföra och tillämpa de villkor som gäller för den IUC-verksamhet som redan bedrivs inom tillverkningsindustrin till att gälla även inom tjänstesektorn med avseende på musik- och upplevelseindustrin (musik, medier, underhållning, etc.).

2. Att utvärdera förutsättningarna för ökad kompetensförsörjning för musik- och upplevelseindustrin, bl.a. genom ökad samverkan mellan musik- och upplevelseindustrin å ena sidan och skolor/universitet/högskolor/institut samt företag å den andra.

3. Att utvärdera främst musik- och upplevelseindustrins intresse av att medverka i en uppbyggnad av ett musikinriktat IUC i Hultsfred.

4. Att identifiera dels om det finns andra platser/regioner i landet där musik- och upplevelseindustrin är beredd att bilda liknande IUC som det som planeras i Hultsfred, dels huruvida det finns förutsättningar för att tillsammans med dessa bilda ett gemensamt nationellt IUC-nätverk med inriktning på musik- och upplevelseindustrin.

5. Att identifiera nyttan av ett IUC i Hultsfred, med huvudsaklig inriktning på musik- och upplevelseindustrin, för övriga redan verksamma IUC, vilkas huvudverksamhet är riktad mot tillverkningsindustrin.

För uppdragets genomförande förutsätts omfattande kontakter med företrädare och intressenter för den nationella musik- och upplevelseindustrin, övrigt näringsliv, fackliga organ, kommuner m.fl. och även inhämtande av internationella erfarenheter och förebilder. En slutrapport skall lämnas till Näringsdepartementet senast den 31 augusti 2000.

IUC-intressenterna i Hultsfred har sedan juni 1999 varit i kontinuerlig kontakt med bl.a. Eskilstuna kommun i den aktuella frågan. Regeringen har under hösten 1999 avslagit en begäran om bidrag från Skellefteå kommun om att där bygga upp ett IUC på musikområdet.

Varje framgångsrik IUC-etablering vilar, enligt konceptet, på initiativ och engagemang underifrån, d.v.s. såväl analysarbetet som själva bildandet av ett IUC har drivits av de berörda företagen själva. IUC är ett sätt att ge företagen hjälp till självhjälp. Den nisch som ett enskilt IUC specialiserar sig inom formas av de lokala/regionala företagen och industristrukturen. Det finns,

enligt Näringsdepartementets bedömning, inget som hindrar att vård- och omsorgssektorn, som berörs i motion 1999/2000:N379 (s), vänder sig till något redan existerande IUC, konkretiserar sitt önskemål samt undersöker om det finns förutsättningar för IUC-företagen att medverka till önskad utveckling inom avsedda sektorer.

Riksdagen avsåg hösten 1998 (bet. 1998/99:NU1) ett motionsyrkande om ökning av anslaget till teknisk forskning och utveckling, liknande det här aktuella i motion 1999/2000:N375 (m).

Hemställanspunkten (3) i propositionen avseende bemyndiganden inom ramen för anslaget till teknisk forskning och utveckling har en utformning som skiljer sig från andra liknande hemställanspunkter i statsbudgeten. Regeringens förslag till bemyndigande innebär särskilda nivåer för vart och ett av åren 2001–2004. Efter avstämning med Finans- och Näringsdepartementen kommer utskottet i stället att föreslå en annan utformning som överensstämmer med gängse praxis och som innebär en total ram för perioden. Regeringen avser, enligt uppgift, att i regleringsbrevet precisera fördelningen av de aktuella medlen på de fyra budgetåren 2001–2004.

Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader (D 2)

Propositionen

Under anslaget anvisas medel till lönekostnader och övriga förvaltningskostnader vid Rymdstyrelsen. Rymdstyrelsen är en av de aktörer med FoU-verksamhet som granskas i en pågående utredning om hur Näringsdepartementets myndigheter bättre kan organiseras med hänsyn till deras bidrag till innovationssystemet och därmed till samhällsutveckling och tillväxt.

Regeringen beräknar anslaget till 15 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Rymdverksamhet (D 3)

Propositionen

Verksamhetsmål för Rymdstyrelsen är att bidra till att stärka följande:

- konkurrenskraften i svensk rymdindustri,
- den rymdanknutna näringsverksamheten i Kirunaregionen,
- användningen av rymdteknik inom för samhället viktiga områden.

Dessa mål uppfylls genom insatser för rymdforskning, fjärranalys, industriutveckling samt genom deltagande i det europeiska rymdsamarbetet inom European Space Agency (ESA) och Sveriges bilaterala samarbete, främst med Frankrike. Anslaget avser långsiktig verksamhet. De nuvarande målen bör ligga fast även för år 2000 i avvaktan på de mer genomgripande ställningstaganden som regeringen ämnar göra under år 2000.

Regeringen beräknar anslaget till 534,5 miljoner kronor för nästa budgetår. Vidare begär regeringen riksdagens bemyndigande att låta staten ta på sig förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 1 400 miljoner kronor efter år 2000.

I enlighet med det moratorium för reala anslagsökningar till statliga myndigheter som Centerpartiet förordar i sin budgetmotion 1999/2000:Fi211 (c) föreslås i motion 1999/2000:N373 (c) en minskning av anslaget till rymdverksamheten med 9,8 miljoner kronor.

Utvärdering av rymdverksamheten

Inom ramen för utskottets utvärderingsverksamhet pågår en utvärdering av rymdverksamheten. En första rapport har presenterats för utskottet av revisionsdirektör Monika Selahn vid Riksdagens revisorer.

Bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet (D 4)

Propositionen

Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet (STATT) är en offentlig stiftelse med svenska staten och Ingenjörsvetenskapsakademien som stiftare. Syftet med verksamheten är enligt stadgarna att genom insamling, analys och överföring av teknisk information från utlandet bidra till Sveriges teknisk-industriella utveckling. Regeringen avser att under år 2000 inleda strukturförändringar i den svenska modellen för teknisk vetenskaplig informationsförsörjning. Ett utvecklingsarbete har inletts med syfte att skapa kommunikationsvägar över vilka spetskunnande kan överföras. Olika lösningar kommer att övervägas i samband med pågående översyner av FoU-systemet och åtgärder för att främja fler och växande företag. Regeringen avser att närmare precisera sådana under år 2000.

Regeringen beräknar anslaget till 29,9 miljoner kronor för nästa budgetår, vilket innebär ett oförändrat anslag för år 2000. Det bör ankomma på regeringen att besluta om den närmare fördelningen av medlen.

Motionerna

Anslaget till STATT bör ökas med 2 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag, anförs det i motion 1999/2000:N375 (m). Regeringen har tidigare minskat satsningen på tekniska attachéer, erinrar motionärerna om och anser att detta kan försämra tillgången på värdefull teknisk information för svenskt näringsliv.

I motion 1999/2000:N384 (kd) föreslås en ökning av anslaget med 3 miljoner kronor. Riksdagen beslutade om en nivå-sänkning av anslaget till STATT för år 1998; en nivå som gäller även innevarande budgetår och som regeringen nu föreslår också för år 2000, konstateras det. Detta är något som Kristdemokraterna inte anser vara förenligt med de ambitioner som bör prägla näringspolitiken, anför motionärerna. De anser att bevakning och rapportering om den tekniska och industriella utvecklingen inom olika industrinationer är av stor vikt för Sveriges möjligheter att hävda sig som ett konkurrenskraftigt industriland.

Riksdagen avlog hösten 1998 liknande motionsyrkanden om ökade medel som de här aktuella (bet. 1998/99:NU1).

Den verksamhet som bedrivits av STATT är, som sägs i propositionen, under omvandling. En grupp under ledning av Näringsdepartementet och med representanter för olika intressenter, bl.a. Ingenjörsvetenskapsakademien, skall ta fram förslag till organisation av den framtida verksamheten. Styrelsen för STATT har tillsatt en ny verkställande direktör, med uppdrag att avveckla nuvarande kontorsnät men ta vara på varumärket och uppbyggda värden som kan vara fortsatt nyttiga för Sverige.

Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien (D 5)

Propositionen

Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) är ett samfund av invalda ledamöter som är verksamma inom teknik, vetenskap, industriell produktion och ekonomi. IVA:s huvuduppgift är att till samhällets gagn främja ingenjörsvetenskap och näringsliv. Verksamheten inriktas på att följa, analysera och informera om den tekniska och industriell-ekonomiska utvecklingen, samt att skapa och initiera samverkan mellan olika teknikområden. Från anslaget lämnas statens bidrag till IVA:s grundläggande verksamhet.

Regeringen beräknar anslaget till 5,4 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande (E)

Kommerskollegium (E 1)

Propositionen

Kommerskollegium är central förvaltningsmyndighet för utrikeshandel och handelspolitik. Myndigheten skall verka för en väl fungerande inre marknad och ett öppet och starkt multilateralt handelssystem och fortsatt liberalisering av handeln.

Regeringen beräknar anslaget till 56,8 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionen

I enlighet med det moratorium för reala anslagsökningar till statliga myndigheter som Centerpartiet förordar i sin budgetmotion 1999/2000:Fi211 (c) föreslås i motion 1999/2000:N373 (c) en minskning av anslaget till Kommerskollegium med 2,2 miljoner kronor.

Propositionen

Anslaget disponeras för utbetalning till Sveriges Exportråd. Exportrådet drivs sedan år 1972 gemensamt av staten och Sveriges Allmänna Exportförening, och verksamheten grundar sig på ett avtal mellan de båda huvudmännen. Nu gällande avtal är från år 1998 (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:NU1). Exportrådet skall som centralt serviceorgan inom exportfrämjandet initiera, planera, samordna, marknadsföra och genomföra åtgärder för att främja svensk export. Små och medelstora företag skall prioriteras.

Regeringen begär riksdagens godkännande av ändringar i avtalet med Sveriges Allmänna Exportförening om Exportrådet, i syfte att ett nytt debiteringssystem skall kunna införas. Ändringarna innebär bl.a. att principerna för abonnemangsavgift skall beslutas av parterna och att Exportrådet inom ramen för detta får besluta om avgifternas storlek och övriga villkor.

Programmet Marknadsplats Europa har inriktats på att främja i första hand små och medelstora företags handel med Europa. Programmet bör fortsätta även under år 2000 och i huvudsak inriktas på följande områden:

- En särskild satsning bör göras (5 miljoner kronor överförs från utgiftsområde 1) för att underlätta svenska företags export av varor och tjänster med hög miljöprestanda.
- Satsningar bör vidare göras på nya och kompletterande instrument som kan bidra till att öka svenska företags exportmöjligheter.

Vad gäller programmet Informationsteknik avses medlen även år 2000 i huvudsak användas enligt följande:

- Skapa och vidareutveckla en databaserad informationsplats för Östersjöområdet med information som är relevant för små och medelstora företag, som vill etablera sig eller handla med länder inom området.
- Vidareutveckla Exportrådets användning av informationsteknik för att bättre tillfredsställa i första hand små och medelstora företags informationsbehov.
- Vidareutveckla den så kallade myndighetslänken inom SME-link, som tillhandahåller kvalitetssäkrad information via Internet, anpassad till små och medelstora företags behov.

Regeringen beräknar anslaget till 178,7 miljoner kronor för nästa budgetår. Den föreslagna anslagsnivån uppnås genom att basanslaget, som hålls oförändrat jämfört med året innan, tillförs 28 miljoner kronor för Marknadsplats Europa, 10 miljoner kronor för IT-satsningar samt 5 miljoner kronor för miljöexport.

Motionen

Sverige importerar för närvarande mer miljöanpassad teknik än som exporteras, sägs det i motion 1999/2000:N373 (c). För att förstärka den svenska exporten av miljöanpassad teknik föreslår motionärerna att ytterligare 25 miljoner kronor skall anslås till exportfrämjande insatser.

Riksdagen avlog hösten 1998 ett liknande motionsyrkande som det här aktuella (bet. 1998/99:NU1). Utskottet hänvisade till ett treårigt program med syfte att främja miljöteknikrelaterade varor och tjänster som Exportrådet bedriver och till ett utredningsarbete rörande export inom miljösektorn.

Exportrådets program, som i september 1998 beviljades ett bidrag på 12 miljoner kronor för de tre budgetåren 1999–2001, skall koncentreras till regionalpolitiskt prioriterade områden och planeras och genomförs tillsammans med regionala aktörer.

En särskild utredare, direktör Lars Hallén, har haft i uppdrag att göra en kartläggning av möjligheter och hinder för en ökad export av tjänster och produkter inom miljösektorn. I betänkandet "Sustainable Sweden" – a success story (SOU 1998:118) redovisades en samlad strategi och handlingsplan för att främja en internationalisering av ett svenskt miljöanpassat näringsliv i syfte att öka försäljningen av svenska produkter och tjänster med höga miljöprestanda på världsmarknaden samt bidra till en uthållig välfärd. Utredningen gavs tilläggsdirektiv, och en slutrapport lämnades sommaren 1999. Regeringen föreslår nu, som nyss nämnts, att 5 miljoner kronor skall tillföras E 2-anslaget för insatser på miljöexportområdet.

Vidare bör noteras att regeringen, som tidigare redovisats, skall ge Miljöteknikdelegationen i uppdrag att verka för exportfrämjande insatser på området miljöanpassade produkter och teknik. Delegationen föreslås få 10 miljoner kronor år 2000 för denna uppgift och för att fortsatt verka för en positiv, miljödriven teknikutveckling.

AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning (E 3)

Propositionen

AB Svensk Exportkredit (SEK) ägs till hälften av staten och till hälften av affärsbanker. Verksamheten syftar främst till att tillhandahålla medel- och långfristiga exportkrediter till företag i Sverige. Anslaget disponeras för ersättning till SEK för eventuellt underskott som utgör skillnaden mellan intäkter och kostnader, huvudsakligen ränteintäkter och räntekostnader, inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter. Villkoren för krediterna följer den s.k. konsensusöverenskommelsen inom OECD. Anslaget omfattar även kostnader för räntestöd till finansiering av export av fartyg, en stödform som upphörde år 1989, och kostnader för vissa förmånliga krediter till u-länder, dock enbart åtaganden som gjorts t.o.m. år 1984. Den nuvarande anslagsbelastningen hänförs uteslutande till kostnader för vissa förmånliga krediter till u-länder. Eftersom SEK för närvarande redovisar ett överskott i det övriga statsstödda systemet, förutses ett överskott i verksamheten, såväl för budgetåret 1999 som för de närmast följande budgetåren.

Regeringen beräknar anslaget till 1,2 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Propositionen

Delegationen för utländska investeringar i Sverige, Invest in Sweden Agency (ISA), är den centrala myndigheten för investeringsfrämjande åtgärder. Delegationen bedriver verksamhet i Sverige samt i Japan och Förenta staterna genom egen utlandsrepresentation samt genom tio representationskontor i prioriterade länder i Europa, Nordamerika och Asien. Verksamheten finansieras med anslagsmedel, med bidrag från regeringen avseende regionalpolitiska åtgärder och från s.k. partners i projektverksamheten samt till en mindre del med avgifter från deltagare i de regionala och lokala seminarieverksamheterna.

Eftersom delegationens verksamhet nu lämnat uppbyggnadsfasen och i sin helhet kan betraktas som operativ, kommer de för myndigheten angivna målen och återrapporteringskraven att ses över för att bättre motsvara den aktuella verksamheten. Översynen kommer att genomföras i nära samarbete med myndigheten i samband med beslut om regleringsbrev för år 2000. Som ett led i regeringens styrning och uppföljning av myndigheten kommer en preliminär utvärdering av delegationens verksamhet att initieras under hösten 1999.

Regeringen beräknar anslaget till 49,4 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (E 5)*Propositionen*

Riksdagen beslöt våren 1998 att 1 miljard kronor skulle avsättas för näringslivsutveckling i Östersjöregionen under en femårsperiod (prop. 1997/98:150, bet. 1997/98:FiU20). Det övergripande målet för insatsen var att, utifrån ett svenskt intresse, stimulera näringslivsutveckling i och handel med länderna i denna region. Anslaget för budgetåret 1999 var 150 miljoner kronor. Enligt 1998 års ekonomiska vårproposition skall medlen användas för näringslivs-satsningar och omfatta stöd till såväl företagsetableringar som projektexport och marknadssatsningar. Även vissa främjande- och informationsinsatser i regionen kan komma i fråga. Särskild vikt skall fästas vid små och medelstora företags deltagande i Östersjöhandeln. Verksamheten skall samordnas med och komplettera utvecklingssamarbetet med Östersjöländerna. Riksdagen beslöt sommaren 1995, på förslag i den s.k. sysselsättningspropositionen (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15), att anslå 1 miljard kronor för stöd till samarbete och utveckling inom Östersjöregionen (den s.k. Östersjömiljarden).

En särskild Östersjöberedning tillkallades i december 1998 med uppgift att utarbeta en strategi för Sveriges agerande på det ekonomiska området i Östersjöregionen samt att, i ett första steg, lämna förslag till prioriteringar, riktlinjer och beredningsordning för stöd ur det aktuella anslaget. Östersjöberedningen lämnade i maj 1999 ett delbetänkande med förslag om bl.a. särskilda åtgärder för näringslivsutveckling, marknadssatsningar, miljö- och

energiprojekt, internationella kurser, kontaktskapande och nätverksbyggande aktiviteter samt vissa överväganden beträffande riskvillig finansiering för små och medelstora företag.

Regeringen beräknar anslaget till 100 miljoner kronor för nästa budgetår. Regeringen föreslår vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att få göra utfästelser under budgetåret 2000 som medför utgifter efter år 2000 om högst 300 miljoner kronor.

Motionerna

I motion 1999/2000:N375 (m) föreslås att det aktuella anslaget skall slopas. Motsvarande medel bör i stället anslås på biståndsbudgeten för Baltikum under utgiftsområde 7, anför motionärerna.

Även i motion 1999/2000:N384 (kd) föreslås att anslaget skall dras in. Kristdemokraterna anser inte att staten skall ge stöd till företagsetableringar utanför Sveriges gränser, sägs det.

I motionerna 1999/2000:Fi212 (fp) och 1999/2000:N386 (fp) föreslås också att den s.k Östersjömiljarden skall återkallas. Motionärerna anser att medel i stället bör anslås för kärnsäkerhetshöjande åtgärder i Sveriges när-område Östeuropa. I motion 1999/2000:N386 (fp) har anslagsminskningen – sannolikt av misstag – angetts till 75 miljoner kronor i stället för som i motion 1999/2000:Fi212 (fp) till 100 miljoner kronor.

Vissa kompletterande uppgifter

Utskottet har nyligen behandlat frågan om den första Östersjömiljarden i yttrande 1999/2000:NU1y till finansutskottet över förslag om tilläggsbudget för år 1999 (prop. 1999/2000:1). I yttrandet redovisades resultaten av en kartläggning som riksdagens utredningstjänst gjort på utskottets uppdrag.

Utskottet anförde följande:

Näringsutskottet vill inledningsvis framhålla att den utveckling mot demokrati och fungerande marknadsekonomi som äger rum i Östersjöländerna är mycket glädjande. Sverige bör på allt sätt stödja denna utveckling. Verksamheten inom ramen för Östersjömiljarderna präglas av såväl solidaritet med Östersjöländerna som av ett intresse av att främja företagsamhet och sysselsättning i Sverige.

Av den kartläggning som riksdagens utredningstjänst gjort på näringsutskottets uppdrag och som redovisats i det föregående framgår att direkta sysselsättningseffekter av den första Östersjömiljarden redovisats i endast ett fåtal projekt som tilldelats medel. Det bör dock beaktas att mätproblemen när det gäller sysselsättningseffekter är betydande och att indirekta sysselsättningseffekter hos t.ex. underleverantörer inte ingår i de redovisade uppgifterna.

Förslag om den första Östersjömiljarden ingick, som tidigare nämnts, i sysselsättningspropositionen sommaren 1996. Ett motiv till den mer otraditionella modell som valdes för stödet var en önskan om att snabba resultat skulle kunna uppnås genom bl.a. korta beslutsvägar och om ett nära samarbete med näringslivet. Enligt uppgift från Utrikesdepartementet, som nu ansvarar för stödet, har verksamheten varit uppskattad av näringslivet.

Samtidigt har enligt Utrikesdepartementet också negativa erfarenheter av stödet gjorts. Bland annat har den beredningsordning och den organisation som gällt för den första Östersjömiljarden inte haft en optimal utformning. Vidare har det förelegat en alltför optimistisk syn på hur lång tid det skulle ta att komma i gång med olika projekt. Sammantaget har verksamheten inom ramen för den första miljarden haft karaktär av försöksverksamhet. De erfarenheter som gjorts i arbetet med den första Östersjömiljarden har påverkat utformningen och inriktningen av den andra miljarden. Verksamheten inom ramen för denna har fått annorlunda fokus och lämnat försöksstadiet. I den andra Östersjömiljarden skall vidare deltagandet av små och medelstora företag starkare främjas, genom bl.a. programmet Marknadsplats Europa.

Av kartläggningen, liksom av regeringens nyligen avlämnade skrivelse till riksdagen om ekonomisk utveckling och samarbete i Östersjöregionen, framgår att regeringen anser att en utvärdering av verksamheten inom ramen för den första Östersjömiljarden ännu är för tidig att göra. Näringsutskottet vill emellertid understryka vikten av att en grundlig utvärdering görs. En sådan utvärdering bör avse såväl en sedvanlig utvärdering projekt för projekt som en utvärdering av arbetsmetoden som sådan. Det sistnämnda kan ske först när programmet är avslutat. Näringsutskottet utgår från att regeringen i lämpligt sammanhang återkommer till riksdagen med en redovisning av resultaten av utvärderingarna.

I en avvikande mening (m, kd, fp) anfördes följande:

Näringsutskottet vill inledningsvis framhålla att den utveckling mot demokrati och fungerande marknadsekonomi som äger rum i Östersjöländerna är mycket glädjande. Sverige bör på allt sätt stödja denna utveckling.

Av den kartläggning som riksdagens utredningstjänst gjort på näringsutskottets uppdrag och som redovisats i det föregående framgår att endast 350 miljoner kronor hittills har betalats ut från den första Östersjömiljarden. Det återstår således 600 miljoner kronor. Regeringens förslag om ett anslag på 1 miljon kronor på tilläggsbudget för innevarande budgetår motiveras av att regeringen därmed får tillgång till de reservationer som kan finnas på anslaget vid utgången av innevarande budgetår och som kan uppgå till så mycket som 600 miljoner kronor. Den av regeringen valda budgettekniken framstår, enligt näringsutskottets mening, som motsatsen till den transparens och den tydlighet som bör prägla budgeten. Näringsutskottet konstaterar att regeringen valt en annan metod beträffande den s.k. Småföretagsmiljarden, som riksdagen beslöt om vid samma tillfälle som den första Östersjömiljarden. För Småföretagsmiljarden har regeringen föreslagit att 180 miljoner kronor skall tas upp för budgetåret 2000 som ett nytt anslag. Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt (A 8) under utgiftsområde 24. Ett analogt förfaringsätt för den första Östersjömiljarden skulle varit att regeringen hade föreslagit ett nytt anslag för en fortsättning av den aktuella verksamheten.

Enligt kartläggningen som näringsutskottet låtit göra har, som tidigare nämnts, sysselsättningseffekter redovisats i endast 5 av de 55 projekt som tilldelats medel. Dessutom är dessa sysselsättningseffekter av mycket begränsad omfattning. I detta sammanhang bör erinras om att förslaget om den första Östersjömiljarden lades fram i den s.k. sysselsättningspropositionen sommaren 1996 och var en del av regeringens politik för att minska arbetslösheten.

Av kartläggningen, liksom av regeringens nyligen avlämnade skrivelse till riksdagen om ekonomisk utveckling och samarbete i Östersjöregionen, framgår att regeringen anser att en utvärdering av verksamheten inom ramen för

den första Östersjömiljarden ännu är för tidig att göra. Under utgiftsområde 24 Näringsliv föreslås, trots detta, att 100 miljoner kronor skall anvisas avseende det andra året av den andra Östersjömiljarden. Det förefaller näringsutskottet märkligt att verksamhet inom ramen för en andra Östersjömiljard påbörjas, innan en utvärdering av den första Östersjömiljarden gjorts.

Näringsutskottet ställer sig – i likhet med vad som görs i motion 1999/2000:U803 (m) – mycket tveksamt till hela uppläggnings- och hanteringen av Östersjömiljarderna. Liknande synpunkter har tidigare framförts i motioner från företrädare för Kristdemokraterna och Folkpartiet. Det är uppenbart att någon målstyrning inte ägt rum. Utskottet kommer senare under riksmötet att behandla förslaget avseende den andra Östersjömiljarden i anslagsbetänkandet 1999/2000:NU1. Det här aktuella förslaget i tilläggsbudgeten om att reservationsanslaget Samarbete och utveckling inom Östersjöregionen ånyo skall föras upp på statsbudgeten och att 1 miljon kronor skall anvisas för år 1999 anser näringsutskottet bör avslås av riksdagen.

Finansutskottet ställde sig i sitt betänkande 1999/2000:FiU11 bakom näringsutskottets yttrande. Finansutskottet konstaterade också att rutinerna kring Östersjömiljarden nyligen har stramats upp genom bl.a. en ökad fokusering på målformuleringar och uppföljning. I en reservation (m, kd, fp) följdes den nyss redovisade avvikande meningen (m, kd, fp) upp. Riksdagen följde finansutskottet.

Avgifter till internationella handelsorganisationer (E 6)

Propositionen

Anslaget fanns år 1999 uppfört under utgiftsområde 24 som en del av anslaget Avgifter till vissa internationella organisationer (G 4). Den del av G 4-anslaget som finansierar avgifter till internationella handelsorganisationer förs nu upp som eget anslag.

Anslaget disponeras för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ. Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser.

Regeringen beräknar anslaget till 16,8 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Exportkreditnämnden

Propositionen

Exportkreditnämnden (EKN) skall genom att utfärda garantier främja svensk export. Garantin skyddar mot vissa förlustrisker i samband med export till och investeringar i utlandet. För garantin betalas en premie som beräknas motsvara risken. Garantigivningen sker med resultatkravet att verksamheten skall vara självbärande över tiden. Inom EKN pågår arbete med att utforma en miljöpolicy för garantigivningen.

Regeringen gör bedömningen att den av riksdagen tidigare beslutade ramen för exportkreditgarantier inte behöver höjas för budgetåret 2000 och därför bör fastställas till 125 miljarder kronor. Med hänsyn till dels att utnytt-

jandet av ramen för investeringsgarantier ökat kraftigt under år 1999, dels att EKN fått förfrågningar beträffande ett antal större affärer kan nuvarande ram för investeringsgarantier visa sig otillräcklig. För att EKN skall ha möjlighet att utfärda garantier för tillkommande affärer anser regeringen att ramen för investeringsgarantier bör höjas från 6 till 10 miljarder kronor. I dessa två avseenden begär regeringen riksdagens medgivande. EKN har sedan budgetåret 1997 en obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret. Regeringen gör bedömningen att denna bör gälla även för budgetåret 2000, vilket regeringen begär bemyndigande för. EKN förutser för närvarande inget upplåningsbehov under år 2000.

Inga motioner har väckts på detta område.

Konsumentfrågor (F)

Marknadsdomstolen (F 1)

Propositionen

Marknadsdomstolen är en specialdomstol som handlägger mål och ärenden enligt de lagar som anges i propositionen. Det övergripande målet för Marknadsdomstolen är att på ett rättssäkert sätt och inom rimlig tid avgöra de mål och ärenden som den har att handlägga samt att leda rättsutvecklingen och främja en enhetlig rättstillämpning inom det marknadsrättsliga området.

Vid ingången av år 1999 uppvisade Marknadsdomstolen ett anslagssparande om drygt 2 miljoner kronor. Detta anslagssparande är planerat att förbrukas senast vid utgången av år 2002. Av denna anledning har Marknadsdomstolens anslag ej ökat i relation till domstolens stigande kostnader. Anslaget Diverse kostnader för rättsväsendet (F 7) under utgiftsområde 4 Rättsväsendet planeras att avskaffas fr.o.m. år 2000 och de myndigheter som tidigare fått belasta detta anslag skall själva via sitt anslag belastas kostnaderna. Av denna anledning föreslås Marknadsdomstolens anslag nivåhöjas med 1 miljon kronor årligen fr.o.m. år 2000. Kostnaderna kan vissa år överstiga det anslagstillskott som tillförs domstolen. Marknadsdomstolens anslagssparande kommer att tas upp till diskussion under våren 2000 vid beredningen av slutbetänkandet från den parlamentariska kommittén ”Konsumentpolitiken inför ett nytt sekel” (dir. 1999:01). För att finansiera den planerade satsningen på konsumentorganisationer under anslaget F 5 har medel omfördelats från anslaget till Marknadsdomstolen som en tillfällig nivåhöjning under år 2000. För att kompensera Marknadsdomstolen för omfördelningen till Allmänna reklamationsnämnden för budgetåret 2000 föreslås Marknadsdomstolen erhålla medel om 500 000 kr från den del av anslaget till Marknadsdomstolen som år 1997 ställdes till regeringens disposition. För det sistnämnda begär regeringen riksdagens bemyndigande.

Regeringen beräknar anslaget till 4,9 miljoner kronor för nästa budgetår.

I motion 1999/2000:N375 (m) föreslås att anslaget till Marknadsdomstolen skall höjas med 1 miljon kronor, jämfört med regeringens förslag. Moderata samlingspartiet anser att specialdomstolarna bör läggas ned och att deras uppgifter bör föras över till allmänna domstolar, anför motionärerna. De anser dock att så länge som Marknadsdomstolens uppgifter inte sköts av någon annan instans bör erforderliga medel anvisas domstolen, i stället för att, som regeringen nu sägs göra, minska Marknadsdomstolens anslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Enligt uppgift från Finans- och Näringsdepartementen borde hemställanspunkt 14 i propositionen, som innebär en begäran om riksdagens bemyndigande att disponera de medel som år 1997 ställdes till regeringens disposition under anslaget till Marknadsdomstolen, inte ha tagits upp för riksdagsbeslut. Enligt gängse budgetregler disponeras medel som anvisats för ett anslag för ett visst budgetår även tre år efter det aktuella budgetåret. I det här fallet kan således de aktuella medlen disponeras under de tre budgetåren 1998, 1999 och 2000, utan något särskilt riksdagsbeslut i saken. Ett praktiskt sätt att hantera frågan är att utskottet avstyrker och riksdagen avslår hemställanspunkten.

Konsumentverket (F 2)

Propositionen

Konsumentverket är central förvaltningsmyndighet för konsumentfrågor. De övergripande målen för verksamheten är att ge hushållen möjligheter att utnyttja sina ekonomiska och andra resurser effektivt, ge konsumenterna en stark ställning på marknaden, skydda konsumenternas hälsa och säkerhet och medverka till att sådana konsumtions- och produktionsmönster utvecklas som minskar påfrestningarna på miljön och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling. I anslutning till detta fullgörs de uppgifter som ankommer på Konsumentombudsmannen (KO).

Konsumentverket föreslås att, i relation till föregående års anslagsnivå, tilldelas ett högre anslag. Regeringens mål med detta är att Konsumentverket i framtiden skall kunna ta ett samlat ansvar för prisinformation till konsumenterna. För att verket skall ha möjlighet att påbörja detta arbete tilldelas verket nya medel, uppgående till 1,5 miljoner kronor. Regeringen avser att återkomma i vårpropositionen år 2000. Med anledning av den konsumentpolitiska kommitténs slutbetänkande i mars 2000 kommer regeringen att ytterligare fördjupa diskussionen om Konsumentverkets framtida roll och inriktning i det konsumentpolitiska arbetet.

Regeringen beräknar anslaget till 84,3 miljoner kronor för nästa budgetår.

Anslaget till Konsumentverket bör av statsfinansiella skäl minskas med 15 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag, anförs det i motion 1999/2000:N375 (m). Verket bör kompensera besparingen genom rationaliseringar och ökad avgiftsfinansiering.

I budgeten föreslår regeringen en ökning med över 8,5 miljoner kronor till Konsumentverket, konstateras det i motion 1999/2000:N384 (kd). Kristdemokraterna vill minska denna ökning med 3 miljoner kronor och i stället öka anslaget till Konkurrensverket, anförs motionärerna.

I enlighet med det moratorium för reala anslagsökningar till statliga myndigheter som Centerpartiet förordar i sin budgetmotion 1999/2000:Fi211 (c) föreslås i motion 1999/2000:N373 (c) en minskning av anslaget till Konsumentverket med 5,1 miljoner kronor.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslög hösten 1998 ett motionsyrkande om neddragning av anslaget till Konsumentverket (bet. 1998/99:NU1).

Allmänna reklamationsnämnden (F 3)

Propositionen

Allmänna reklamationsnämnden har till uppgift att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare rörande varor, tjänster och andra nyttigheter som tillhandahållits huvudsakligen för enskilt bruk, s.k. konsumenttvister, och ge rekommendationer om hur tvister bör lösas.

Genom förslag i 1999 års ekonomiska vårproposition erhöll Allmänna reklamationsnämnden ett tillskott om 1 miljon kronor för att säkerställa nämndens verksamhet under året. I avvaktan på den konsumentpolitiska kommitténs betänkande i mars 2000 avser regeringen att förstärka nämndens anslag även för år 2000. För att finansiera detta föreslås att nämnden erhåller 500 000 kr från anslaget till Marknadsdomstolen (F 1). Utöver detta planeras Allmänna reklamationsnämnden tillföras 500 000 kr från anslaget Konsumentforskning (F 6). Sammantaget beräknar regeringen anslaget till 16,1 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionen

I enlighet med det moratorium för reala anslagsökningar till statliga myndigheter som Centerpartiet förordar i sin budgetmotion 1999/2000:Fi211 (c) föreslås i motion 1999/2000:N373 (c) en minskning av anslaget till Allmänna reklamationsnämnden med 2 miljoner kronor.

Propositionen

Fastighetsmäklarnämnden inrättades den 1 oktober 1995 i enlighet med fastighetsmäklarlagen (1995:400) som trädde i kraft samma dag. Till och med utgången av år 1998 har Kammarkollegiet utfört kansligöromål åt nämnden. Från den 1 januari 1999 är nämnden en egen fristående myndighet med egen personal. Nämnden skall som central myndighet verka för registrering av och tillsyn över fastighetsmäklare och skall vidare sprida information om vad god fastighetsmäklarsed är samt se till att fastighetsmäklarna har en god utbildning för sin uppgift.

Ett av förslagen från Utredningen om översyn av Fastighetsmäklarnämnden var att en översyn av fastighetsmäklarlagen skall genomföras för att uppnå en effektivare tillsyn av fastighetsmäklare. Efter remittering bereds betänkandet nu i Regeringskansliet och kan föranleda ytterligare förändringar under anslaget. Efter förslag i 1999 års ekonomiska vårproposition erhöll Fastighetsmäklarnämnden ett tillskott om 800 000 kr för att säkerställa nämndens verksamhet under året. I avvaktan på den konsumentpolitiska kommitténs betänkande i mars 2000 avser regeringen att förstärka nämndens anslag även för år 2000. Medel omfördelas från anslaget Stöd till miljömärkning (F 7) med 1 miljon kronor. Sammantaget beräknar regeringen anslaget till 7,2 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Stöd till konsumentorganisationer (F 5)*Propositionen*

Sedan år 1990 har särskilda medel anslagits till stöd för ideella konsumentorganisationer. Anslaget skall bl.a. användas för stöd till redan existerande konsumentorganisationer men även stimulera uppbyggnaden och tillkomsten av nya. Under år 1998 disponerade Regeringskansliet 2,3 miljoner kronor och Konsumentverket 1,8 miljoner kronor. Av de förstnämnda medlen utgick bidrag till paraplyorganisationerna Sveriges Konsumentråd och Konsumenter i samverkan. Det är regeringens bedömning att dessa båda organisationer även fortsättningsvis skall kunna medverka till en fördjupad diskussion och debatt om hur konsumentskyddet skall kunna stärkas i Europa och sprida informationen till sina respektive medlemsorganisationer. Mot denna bakgrund anser regeringen att båda organisationerna bör få fortsatt ekonomiskt stöd. Under år 2000 kommer en satsning att initieras för att stärka folkrörelsernas roll i konsumentpolitiken. Även andra organisationer bör liksom hittills kunna få ekonomiskt stöd för konsumentprojekt, och medlen bör som tidigare fördelas av Konsumentverket. För att stärka de redan existerande konsumentorganisationerna men även för att stimulera dels nya organisationer, dels arbetet med konsumentrelaterade frågor planerar regeringen att omfördela medel uppgående till totalt 2 miljoner kronor från anslagen Marknadsdomstolen (F 1) och Stöd till konsumentforskning (F 6).

Regeringen beräknar anslaget till 6,1 miljoner kronor för nästa budgetår.

I motion 1999/2000:N375 (m) föreslås att anslaget Stöd till konsumentorganisationer skall minskas med 5,1 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Konsumentorganisationer bör bedriva en verksamhet som är mer självfinansierad, anför motionärerna och finner det av denna anledning motiverat att sänka anslaget till konsumentorganisationerna.

Stöd till konsumentforskning (F 6)

Propositionen

Konsumentverket och Forskningsrådsnämnden (FRN) har hittills disponerat medlen under anslaget. Dessa har tillsammans utformat en strategi för hur forskningsmedlen kan användas mest effektivt för att initiera och bygga upp en långsiktig forskningskompetens inom konsumentområdet. Vid ingången av år 1999 uppgick det ackumulerade anslagssparandet under anslaget hos Konsumentverket till drygt 1 miljon kronor, vilket planeras att överföras till FRN. Den konsumentpolitiska kommittén skall enligt sitt uppdrag lämna förslag om hur samhällets ansvar för bl.a. konsumentforskning skall utformas och finansieras, vilket kan föranleda ytterligare förändringar under anslaget.

Regeringen beräknar anslaget till 0,7 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Bidrag till miljömärkning av produkter (F 7)

Propositionen

Miljömärkningsverksamheten bidrar till att uppnå miljömålet inom konsumentpolitiken genom att stimulera utveckling och användning av produkter som ur miljösynpunkt är bättre än andra i övrigt jämförbara produkter. Ett nordiskt system för miljömärkning av produkter infördes år 1989. På sikt skall detta system finansieras genom avgifter och ersättningar från de företag som får sina produkter miljömärkta. Det nordiska miljömärkningssystemet är för närvarande föremål för en utvärdering inom Nordiska ministerrådet, vilken avses vara slutförd under år 2000. Sedan maj 1992 gäller inom EU en förordning om miljömärkning. Med hänsyn till att det nordiska miljömärkningssystemet kräver ett omfattande nordiskt samarbete och att EU:s miljömärkningssystem inte förutses ge några nämnvärda intäkter anser regeringen att miljömärkningsverksamheten bör få fortsatt statligt stöd under år 2000. Den konsumentpolitiska kommittén skall genomföra en utvärdering av de organisatoriska formerna för den aktuella verksamheten och lämna förslag om omfattning och innehåll av det statliga engagemanget i det nordiska miljömärkningssystemet. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att bidrag för år 2000 skall lämnas med 1,8 miljoner kronor vardera till kostnaderna för det nordiska arbetet och till kostnaderna för arbete som kan hänföras till EU:s miljömärkningssystem.

Regeringen beräknar anslaget till 3,6 miljoner kronor för nästa budgetår.

Övriga åtaganden (G)

Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m. (G 1)

Propositionen

Från anslaget täcks kostnader i följande tre avseenden: för att infria statliga garantier enligt förordningen (1978:507) om industrigarantilån m.m. (upphävd genom 1987:424), för räntestöd m.m. till varvsindustrin enligt förordningen (1989:824) om statligt stöd till fartygsfinansiering (upphävd genom 1992:1064) eller motsvarande äldre bestämmelser samt för bidrag till ALMI Företagspartner AB för att till viss del täcka förluster på grund av tidigare garantigivning av de dåvarande regionala utvecklingsfonderna. Sedan år 1993 fattas inga nya beslut om stöd enligt någon av dessa bestämmelser. Några nya åtaganden som kan leda till utbetalningar från anslaget görs således inte längre.

Regeringen beräknar anslaget till 4 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen (G 2)

Propositionen

Varje budgetår sedan anslaget inrättades budgetåret 1992/93 har riksdagen anvisat 15 miljoner kronor för upprustning och drift av kanalen. De statliga insatserna har bidragit till att kanalens värde som kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål ökat.

Regeringen beräknar anslaget till 15 miljoner kronor även för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. (G 3)

Propositionen

Riksdagen beslöt hösten 1997, på förslag av regeringen, att anslaget får användas för att täcka sådana kostnader som kan uppkomma vid ägarförvaltningen av samtliga statligt ägda bolag för erforderliga utredningar, analyser m.m. i samband med omstrukturingsåtgärder (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:NU1). Anslaget får också tills vidare belastas för att täcka kostnader för förändring av ägandet, omstrukturering och åtgärder samt i viss omfattning kapitaltillskott i enlighet med bemyndigande för förvaltning av åtta statligt ägda företag (prop. 1995/96:141, bet. 1995/96:NU26). Vad gäller kapitalinsatser får det dock ske högst i sådan omfattning att den faktiska belastningen motsvaras av extra utdelningsinkomster eller försäljningsintäkter. Anslaget får även disponeras för vissa kostnader som kan uppkomma till

följd av försäljning av aktier m.m. enligt riksdagens beslut om privatisering av statligt ägda företag (prop. 1996/97:1, bet. 1996/97:NU1 och prop. 1991/92:69, bet. 1991/92:NU10). Riksdagen beslöt vidare hösten 1998 att anslaget får utnyttjas beträffande alla de företag med direkt statligt ägande som redovisas i regeringens årliga redogörelse till riksdagen över företag med statligt ägande. Kapitelltillskott, förvärv av aktier m.m. får dock endast belasta anslaget efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall. När beslut fattas rörande utförsäljning, bildande eller omstrukturering av företag kan i vissa fall inte alla kringkostnader som är nödvändiga för att genomföra den av riksdagen beslutade förändringen förutses. Anslaget får, enligt riksdagens sistnämnda beslut, disponeras för denna typ av oförutsedda kostnader (prop. 1998/99:1, bet. 1998/99:NU1).

De nu redovisade villkoren för hur anslaget får disponeras bör gälla även i fortsättningen. Dock bör användningen av anslaget avseende bolagiseringar inte begränsas till kostnader för genomförandet av riksdagens beslut, utan också för kostnader för förberedande av konkreta förslag till riksdagen avseende bolagiseringar. Regeringen arbetar med att genomföra de beslut riksdagen fattat avseende det statliga ägandet. Regeringens ambition är att utveckla förvaltningen av det statliga ägandet till att bli mer aktiv och professionell. Samtidigt förbereds och genomförs de beslut riksdagen fattat avseende ett antal specifika bolag. Belastningen på anslaget beräknas med anledning av detta öka jämfört med de senaste årens utfall, men hålla sig inom de beräkningar regeringen tidigare gjort av anslagets nivå de kommande åren. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med återrapportering och förslag avseende förvaltningen av det statliga ägandet i en proposition under hösten 1999.

Riksdagen har vidare bemyndigat regeringen att besluta om att låna inom en ram av 100 miljoner kronor får tas upp i Riksgäldskontoret för att tillfälligt täcka kostnader i samband med en sammanslagning av Telia AB och Telenor AS (prop. 1998/99:100, bet. 1998/99:FiU27). Regeringen bedömer att förberedelserna av en börsintroduktion av Telia/Telenor och aktieförsäljning kommer att innebära indirekta kostnader om ca 150 miljoner kronor. Regeringen begär nu riksdagens bemyndigande att besluta om en låneram uppgående till 150 miljoner kronor för att tillfälligt täcka dessa kostnader. Lånet är avsett att lösas med medel som frigörs vid en försäljning av statens aktier i det sammanslagna bolaget. Räntor för lånet kommer att belasta det aktuella G 3-anslaget.

Regeringen beräknar anslaget till 45 miljoner kronor för nästa budgetår.

Motionerna

Det aktuella anslaget inrättades under budgetåret 1991/92 för att underlätta privatiseringsprogrammets genomförande, konstateras det i motion 1999/2000:N375 (m). Regeringen har inte aviserat någon omfattande privatisering av statliga bolag och de utgifter som för närvarande belastar anslaget är i stället kostnader i samband med förvaltningen av företag med statligt ägande, säger motionärerna. De anser att anslaget därför bör minskas med 40 miljoner kronor. Grundregeln bör, enligt motionärerna, vara att kostnader i

samband med försäljningar av statliga bolag, i det fall sådana sker, täcks av försäljningsintäkten.

I motion 1999/2000:N384 (kd) föreslås att anslaget skall dras in helt. Den politik beträffande statligt företagande som motionärerna förordar innebär att företag som är verksamma på en konkurrensutsatt marknad inte skall ägas av staten. Statliga företag bör alltså avyttras i den takt som marknaden kan absorbera, varför något särskilt anslag för omstrukturering inte är nödvändigt, anför motionärerna.

Även i motionerna 1999/2000:Fi212 (fp) och 1999/2000:N386 (fp) föreslås att det aktuella anslaget skall dras in. Motionärerna anser det både ideologiskt viktigt och ekonomiskt motiverat att sälja ut företag i betydande omfattning, varvid kostnaderna för omstrukturering av de statliga företagen bör täckas av dessa försäljningsintäkter.

Vissa kompletterande uppgifter

Riksdagen avslög hösten 1998 liknande motionsyrkanden som de här aktuella (bet. 1998/1999:NU1).

Sveaskog AB

Propositionen

Riksdagen beslöt hösten 1998, efter förslag i budgetpropositionen, att statens innehav i Assi Domän AB skulle minskas och att staten skulle ta över ett nybildat skogsbolag – i dess helhet – som Assi Domän avsåg att dela ut till sina aktieägare (prop. 1998/99:1, bet. 1998/99:NU1). Regeringen fick även riksdagens medgivande att minska statens ägarandel utöver aktiebytet. Utskottet såg fördelar med ett separat statligt skogsbolag, bl.a. genom att marknaden för vedråvara vidgas. I fråga om förvaltningen av det nya skogsbolaget, numer döpt till Sveaskog AB, ansåg utskottet att de riktlinjer som angavs i propositionen inte var helt tillfredsställande. Enligt utskottets mening borde regeringen och Statens naturvårdsverk föra fortsatta diskussioner med Assi Domän beträffande möjligheterna till markbyten. Likaså borde enligt utskottet motsvarande diskussioner föras med Sveaskog. Enligt utskottet bör det vara en uttalad strävan att få tillgång till mer mark i södra Sverige som kan användas som bytesmark. Utskottet framhöll också att det avtal som ingicks år 1992 mellan staten och Domän om hanteringen av från naturvårdssynpunkt värdefull mark skall fortsätta att gälla. Utskottet utgick från att avsättningen av sådan värdefull mark sker uteslutande från naturvårdsmässig utgångspunkt, så att inte råvaruförsörjningen till inlandssågverken missgynnas. Utskottet uppdrog åt regeringen att i lämpligt sammanhang återkomma till riksdagen med en redovisning av hur utskottets synpunkter på riktlinjerna för förvaltningen av Sveaskog har beaktats.

En första redovisning lämnas i propositionen. Regeringen avser att återkomma till frågan årligen i lämpligt sammanhang. Sveaskog bildades enligt plan i slutet av år 1998. Utdelningen av aktierna till ägarna i Assi Domän beslutades vid ordinarie bolagsstämma i juni 1999. Vid det tillfället hade

anmälningar inkommit i sådan utsträckning att staten kunde vara säker på att erhålla drygt 98 % av aktierna i Sveaskog. Byteserbjudandet har därefter förlängts till den 1 oktober 1999. Sveaskog, som kommer att ha sitt säte i Kalix, förvaltar för närvarande ca 900 000 ha skogsmark. Till detta kommer annan mark så att den totala landareal Sveaskog förvaltar är ca 1 220 000 ha. Under år 1999 har några mindre områden, främst mark med intresse för naturvården, förvärvats från Assi Domän. Diskussioner pågår mellan Sveaskog och Assi Domän om ytterligare förvärv, bl.a. för att förbättra arronderingen och förenkla gränsdragningen. Sveaskog skall, enligt bolagsordningen, bedriva skogsbruk, medverka i markbyten i linje med riksdagsbeslutet samt beakta naturvårdshänsyn, vilt- och faunavård.

Staten äger ca 99 % av aktierna i Sveaskog. För att staten skall kunna bli ägare till samtliga aktier måste en tvångsinlösen av utestående aktier genomföras. Enligt aktiebolagslagen måste den inlösande parten vara ett aktiebolag. Regeringen behöver därför vid detta förfarande lägga över sitt nuvarande ägande i ett aktiebolag, vilket regeringen nu begär riksdagens godkännande av. På grundval av ett sådant riksdagsbeslut avses tvångsinlösen genomföras och därvid skall samtliga aktier i Sveaskog överföras till ett aktiebolag. När tvångsinlösen är slutförd kommer ägandet till aktierna i Sveaskog att överföras direkt till staten och förvaltas av Näringsdepartementet.

Sveaskog har ekonomiska möjligheter till ytterligare förvärv av skogsmark. Som tidigare angivits har diskussioner förts med Assi Domän om förvärv. Det är regeringens bedömning att fortsatta omstruktureringar inom skogsindustrin kommer att leda till utbud av större skogsinnehav på marknaden. Det finns skäl för att Sveaskog skall förvärva ytterligare skogsmark. Redan nu finns ett handlingsutrymme inom ramen för bolagets balansräkning. Regeringen har för avsikt att överväga huruvida staten, direkt eller indirekt, skall förvärva ytterligare skogsmark.

Motionerna

Riksdagen bör göra ett uttalande om att statligt ägd skog bör säljas ut i mindre enheter, anför det i motion 1999/2000:N234 (m). I Sverige är en stor del av skogsarealen ägd av stat och kommuner, varvid statens ägande finns i Assi Domän och Sveaskog, konstaterar motionärerna. De anser att de skogsarealer som möjligen skall ägas av staten bör vara marker som bör skyddas av olika miljö- och bevarandeskäl. Det kan t.ex. vara fjällnära skog, speciella nyckelbiotoper och områden med unik artrikedom. Övrig mark bör ägas privat, anser motionärerna. De menar att staten för närvarande äger områden som helt och hållet kan säljas ut på den privata marknaden och att de intäkter som uppstår bör användas till att ge full ersättning till de markägare som har områden som är speciellt skyddsvärda. Äganderätten och de positiva effekter privat ägande ger är grunden för landsbygden och kulturlandskapet, anför motionärerna. Därför bör den offentligt ägda skogen säljas i mindre enheter som mer lämpar sig för "familjeskogsbruk". Om fler enskilda personer kan driva skogsbruk på landsbygden, kan fler bo och leva i alla delar av landet och på så sätt generera ökade skatteintäkter i dessa kommuner, anför motionärerna.

Kristdemokraterna ställde sig hösten 1998 positiva till affären med överföring av skogsmark från Assi Domän till ett nytt skogsbolag, Sveaskog, konstateras det i motion 1999/2000:N256 (kd). Skälen var i huvudsak följande: för Assi Domän var det en god affär och för staten minskade innehavet av aktier i Assi Domän samtidigt som staten gavs möjlighet att uppfylla sin uppgift att bevara en levande glesbygd och säkerställa den biologiska mångfalden. Sveaskogs huvuduppgift är att bedriva ett kommersiellt skogsbruk bl.a. för att trygga köpsågerverkens virkestillgång i norra Sverige, framhåller motionärerna. Det kommersiella skogsbrukets markförvärv skall prövas enligt jordförvärvslagen (1979:230), medan lagen inte gäller om staten förvärvar egendom genom annan myndighet än statens affärsdrivande verk. Därmed borde inte Sveaskogs förvärv ha varit undantagen prövning, anser motionärerna och begär att riksdagen skall göra ett uttalande om detta.

Motionärerna ifrågasätter vidare regeringens omdöme i budgetpropositionen om att det finns skäl för att Sveaskog skall förvärva ytterligare skogsmark. Därmed finns en risk att det skapas en ny statlig skogsjätte som skall sträva efter att öka sitt innehav av produktiv skogsmark. Statens markinnehav måste i stället inriktas på ägande och förvaltning av skyddsvärda skogar samt att erbjuda bytesmark för naturskydd, anser motionärerna och begär ett riksdagsuttalande även i denna fråga.

För Assi Domän har gällt att bolaget skall erbjuda enskilda skogsägare möjlighet att tilläggsköpa mark för att på så sätt stärka den enskilda familjens skogsinnehav och möjligheter till utkomst, säger motionärerna och påpekar att detta inte tycks gälla beträffande Sveaskog. Statens ansvar för att stärka det privata skogsbruket har dock inte upphävts, anser motionärerna och konstaterar att den förbättrade arrondering som nämns i budgetpropositionen avser Assi Domän, inte det privata skogsbruket. Riksdagen bör därför anmoda regeringen att snarast förtydliga hur detta gamla åtagande skall förverkligas i Sveaskog.

I motionen anförslutligen att det är angeläget att riksdagen ges möjlighet att följa Sveaskogs utveckling utifrån ett konkret måldokument, där statens ansvar i olika avseenden har tydliggjorts på ett bättre sätt än i det prospekt avseende aktietecknande i Sveaskog som, enligt motionärerna, fortfarande tycks vara bolagets styrdokument. Regeringen bör därför ges i uppdrag att snarast återkomma till riksdagen med en särskild redovisning av strategin för det statliga skogsinnehavet och dess målpuppfyllelse, anför motionärerna.

Regeringen bör ges i uppdrag att förse Sveaskog med tydliga ägardirektiv om naturvårdshänsyn och regionalpolitiska hänsyn i verksamheten samt att denna skall organiseras så att lokal förvaltning av markerna möjliggörs, anför det i motion 1999/2000:MJ312 (c). För närvarande sker stora förändringar i markutnyttjandet, framför allt i Norrlands inland, säger motionärerna. Nya områden skyddas och betydande arealer, ca 900 000 kvadratkilometer, skall skötas och förvaltas av Sveaskog. Motionärerna anser att det bör föras en diskussion om hur dessa markområden skall förvaltas, så att de också ger förutsättningar för långsiktig utveckling i de berörda glesbygderna. Sveaskogs arealer är till stor del koncentrerade till de värst utsatta glesbygderna i Sverige, konstaterar motionärerna. De menar att det sätt på vilket

Sveaskog utnyttjar sina marker har stor betydelse för utvecklingen i dessa bygder.

I motion 1999/2000:N219 (c) begärs ett riksdagsuttalande om utförsäljning av statliga skogar. I syfte att stärka ett lokalt företagande och enskilt ägande i jord- och skogsbruket bör det underlättas för enskilda, aktiva brukare att få förvärva skogsmark där staten är majoritetsägare, anför motionärerna. De anser att det i och med bildandet av Sveaskog ges möjlighet för staten att i riktlinjerna för förvaltning och skötsel ge sådana signaler att försäljning av t.ex. mindre ”enklaver” kan utbjudas till enskilda, aktiva brukare. Även lokal förvaltning av statligt ägd skog skulle, enligt motionärerna, stärka sysselsättning och boende i skogsbygder och småorter.

Vissa kompletterande uppgifter

Utskottet behandlade hösten 1998, som tidigare redovisats, förslaget om överföring av skogsmark från Assi Domän till ett nytt skogsbolag (bet. 1998/99:NU1). Assi Domän ansågs därigenom få en kapitalstruktur som är mer i överensstämmelse med vad som gäller för andra skogsindustriföretag av motsvarande storlek. Samtidigt såg utskottet fördelar med ett separat statligt skogsbolag, bl.a. genom att marknaden för vedråvara vidgas.

När det gällde förvaltningen av det nya skogsbolaget ansåg utskottet att de riktlinjer som hade angetts i propositionen inte var helt tillfredsställande. I enlighet med en redovisning från Naturvårdsverket ansågs det i norra Sverige kunna uppstå konflikter mellan naturvårdsintressen och intresset att förse inlandssågverken med vedråvara. Vidare ansågs arronderingen av det nya skogsbolaget ge mycket begränsade möjligheter att tillgodose behovet av bytesmarker, framför allt i södra Sverige. Enligt utskottets mening borde regeringen och Naturvårdsverket föra fortsatta diskussioner med Assi Domän beträffande möjligheterna till markbyten. Likaså borde motsvarande diskussioner föras med det nya skogsbolaget. Kontakter i frågan borde även tas med andra skogsägare. Det borde vara en uttalad strävan att få tillgång till mer mark i södra Sverige som kan användas som bytesmark. Utgångspunkten skall generellt vara att alla transaktioner skall ske på marknadsmässiga villkor.

Utskottet framhöll också att det avtal som ingicks år 1992 mellan staten och Domän om hanteringen av från naturvårdssynpunkt värdefull mark självklart skall fortsätta att gälla oberoende av de förändringar som skulle komma att genomföras. En liknande överenskommelse borde också träffas med det nya skogsbolaget, anförde utskottet. Samtidigt utgick utskottet från att avsättningen av sådan värdefull mark sker uteslutande utifrån naturvårdsmässiga utgångspunkter, så att inte råvaruförsörjningen till inlandssågverken missgynnas.

Regeringen bör i lämpligt sammanhang återkomma till riksdagen med en redovisning av hur utskottets synpunkter på riktlinjerna för förvaltningen av det nya skogsbolaget har beaktats, anförde utskottet avslutningsvis.

I en reservation (m, kd) förordades en försäljning av hela Assi Domän, men de aktuella bemyndigandena accepterades som ett första steg. I två andra reservationer (fp; mp) avvisades förslaget om Assi Domän i dess hel-

het; förslaget ansågs behäftat med så stora brister att det inte borde genomföras.

I bolagsordningen för Sveaskog regleras den verksamhet bolaget skall bedriva i 3 §. Där sägs att bolaget skall äga och förvalta fast och lös egendom samt bedriva skogsbruk och skogsindustri samt därmed förenlig verksamhet. Bolaget skall medverka till att markbyten underlättas såväl genom förvärv som försäljningar och bidra till en ökad konkurrens på virkesmarknaden i avsikt att skapa en bättre virkesförsörjning för köpsågverken och andra aktörer. Bolaget skall i sin verksamhet beakta naturvårdshänsyn samt vilt- och faunavård. Något särskilt måldokument eller något ägardirektiv är, enligt uppgift från Näringsdepartementet, inte aktuellt att upprätta; Näringsdepartementet brukar inte arbeta på det sättet. I en intervju i tidningen Land (1999: 41) har Sveaskogs styrelseordförande Bo Dockered sammanfattat bolagets uppgifter i följande fem punkter:

- Driva en lönsam skogsförvaltning.
- Vara en ny aktör på virkesmarknaden.
- Föra en levande dialog med lokalbefolkningen.
- Föra en levande dialog med miljöorganisationerna.
- Vara aktiv i rekreations-, fauna- och viltvårdsfrågor.

Avgifter till vissa internationella organisationer (G 4)

Propositionen

Anslaget disponeras för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella näringspolitiska organ. Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 1 miljon kronor år 2000. Minskningen skall finansiera en ökning av anslaget Turistfrämjande (A 4).

Regeringen beräknar anslaget till 5,5 miljoner kronor för nästa budgetår.

Inga motioner har väckts på detta område.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet behandlar först frågan om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. Därefter behandlas några särskilda frågor som aktualiserats i olika motioner och slutligen det lagförslag som framlagts under utgiftsområdet i propositionen.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottet ansluter sig till regeringens allmänna syn på utformningen av näringspolitiken. Regeringens förslag till anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv är beräknade med utgångspunkt däri. Utskottet kommenterar i det följande de olika här aktuella områdena. I den tidigare redovisningen har

under berörda rubriker lämnats vissa kompletterande uppgifter, till vilka utskottet hänvisar.

Besparingar avseende NUTEK:s förvaltningsanslag föreslås i två motioner. NUTEK svarar för statliga insatser för att främja teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete, etablering och utveckling av små och medelstora företag samt balanserad regional utveckling. Myndigheten har därmed en central roll för den statliga näringspolitiken. Ytterligare besparingar på anslaget skulle innebära att viktig verksamhet äventyras.

Anslaget Småföretagsutveckling föreslås i motion 1999/2000:N375 (m) ökas med 5 miljoner kronor, avsett för SimpLexgruppens arbete och för NUTEK:s verksamhet med såddfinansiering. För den förstnämnda verksamheten har regeringen budgeterat med 3 miljoner kronor för innevarande budgetår och med respektive 4 och 5 miljoner kronor för de kommande två budgetåren. Verksamheten med såddfinansiering – som utskottet tillmäter stor vikt – har för innevarande budgetår tagits upp med 73 miljoner kronor, vilket är en betydande ökning jämfört med år 1998, då 40 miljoner kronor anvisades.

I tre motioner föreslås att anslaget till stöd till kooperativ utveckling skall slopas. Kooperativa företag intar, enligt utskottets uppfattning, en viktig roll inom småföretagsamheten. Regeringen föreslog i 1999 års ekonomiska vårproposition att stödet till kooperativ utveckling skall öka med 3,5 miljoner kronor under åren 2000–2002. Den verksamhet som de olika lokala kooperativa utvecklingscentrumen bedriver är, enligt utskottets mening, en viktig del av de näringspolitiska åtgärderna.

I anslutning till anslaget till SGU behandlar utskottet motion 1999/2000:N342 (s), i vilken begärs ett riksdagsuttalande om behovet av heltäckande berggrundskartor för i första hand Västerbottens län. Anledningen till att berggrundskarteringen inom Västerbottens län kommer att upphöra är att det redan finns tillgängligt så mycket material över Västerbotten att karteringen i princip är färdigställd. Det som saknas är ett par kartblad inom det obrutna fjällområdet som inte ansetts prioriterade. Sammanställningen över Västerbottens län beräknas vara klar under år 2000. Någon besparing på anslaget till SGU, som föreslås i motion 1999/2000:N373 (c), anser utskottet inte vara aktuell.

I motion 1999/2000:N373 (c) föreslås att fyra nya anslag skall inrättas, i syfte att stärka jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrenskraft. Förslaget baserar sig på förslag som framlades i utredningsbetänkandet En livsmedelsstrategi för Sverige (SOU 1997:11). Som framgått av tidigare redovisning pågår beredningsarbete inom Regeringskansliet beträffande detta.

En utredning om barns rätt till en eltrygg miljö i offentliga lokaler begärs i motion 1999/2000:N257 (s), med hänvisning till påstådda brister med den nuvarande tillämpningen av lag, förordningar och tillsyn. Elsäkerhetsverket har beslutat om utökade krav på skydd för barn från elsäkerhetssynpunkt i de nya starkströmsföreskrifter som skall träda i kraft nästa år. Verket har vidare under år 1999 skärpt tillsynsverksamheten. Enligt vad utskottet erfarit har inga klagomål framförts beträffande Elsäkerhetsverkets tillsyn av gällande lagar och bestämmelser. Utskottet vill också erinra om att kompetensfrå-

gorna intar en viktig roll i det avtal som nyligen slutits mellan de berörda arbetsmarknadsparterna.

Beträffande Konkurrensverket, vars verksamhet föreslås få ökade medel i fem motioner, gäller att verket utsatts för förhållandevis mindre besparingskrav jämfört med andra myndigheter under den budgetsanering som ägt rum de senaste åren. Detta har givit verket möjlighet att arbeta av den s.k. ärendebulk som funnits. Verket kommer alltså i framtiden att få ökat utrymme för egna initiativ och för uppföljning av tidigare fattade beslut vad gäller miss-tänkta överträdelser av konkurrensreglerna. Konkurrensforskningen föreslås få ökade medel i två motioner. Utskottet vill erinra om att verksamheten fick ett kraftigt tillskott genom förra årets budgetproposition, då anslaget för år 1999 höjdes med 4,2 miljoner kronor till 6 miljoner kronor.

Anslaget till teknisk forskning och utveckling bör ökas, anför det i motion 1999/2000:N375 (m). Utskottet anser att teknisk forskning och utveckling är av grundläggande betydelse för möjligheterna att uppnå ökad produktivitet, förnyelse och tillväxt i näringslivet. Teknikutveckling och produktförnyelse är strategiska faktorer för de svenska företagens konkurrenskraft, och utformningen av den industrirelaterade forskningen är härvid av avgörande betydelse. Det är nödvändigt att samverka mellan näringsliv och universitet/högskola främjas och att forskningsresultat förs ut till företagen. NUTEK har en viktig uppgift när det gäller den industrirelaterade forskningen.

I anslutning till anslaget till teknisk forskning och utveckling behandlar utskottet också två motioner rörande IUC. Den ena, motion 1999/2000:N332 (s), rör musiknäringen i Eskilstuna, och den andra, 1999/2000:N379(s), tar sikte på vård- och omsorgsområdet. Utskottet vill inledningsvis framhålla att IUC-verksamheten är en typ av näringspolitisk åtgärd som förefaller vara väl anpassad till de krav som de berörda småföretagen ställer. Varje framgångsrik IUC-etablering vilar, enligt konceptet, på initiativ och engagemang underifrån, dvs. såväl analysarbetet som själva bildandet av ett IUC har drivits av de berörda företagen själva. Den nisch som ett enskilt IUC specialiserar sig inom formas av de lokala/regionala företagen och industristrukturen. Det finns inget som hindrar att vård- och omsorgssektorn, som berörs i den ena motionen, vänder sig till något redan existerande IUC, konkretiserar sitt önskemål samt undersöker om det finns förutsättningar för det berörda centrumet att medverka till önskad utveckling inom avsedda sektorer. Såvitt gäller den andra motionen om musiknäringen har det pågående IUC-projektet i Hultsfred varit i kontakt med Eskilstuna kommun.

Beträffande förslagen i två motioner om att öka anslaget till STATT vill utskottet erinra om att STATT:s verksamhet är under omvandling. En grupp, under ledning av Näringsdepartementet och med representanter för olika intressenter, bl.a. IVA, skall ta fram förslag till organisation av den framtida verksamheten.

Ökade medel för att främja export av miljöanpassad teknik föreslås i motion 1999/2000:N373 (c). Som tidigare beskrivits genomför Exportrådet ett treårigt program med syfte att främja miljöteknikrelaterade varor och tjänster och med en budget på 12 miljoner kronor för åren 1999–2001. Insatserna skall koncentreras till regionalpolitiskt prioriterade områden och genomföras tillsammans med regionala aktörer. I propositionen föreslås vidare att 5

miljoner kronor skall tillföras det aktuella anslaget för insatser på miljöexportområdet. Vidare bör noteras att regeringen skall ge Miljöteknikdelegationen i uppdrag att verka för exportfrämjande insatser på området miljöanpassade produkter och teknik och att delegationen skall få 10 miljoner kronor för år 2000 för denna uppgift.

Regeringens förslag om anslag till näringslivsutveckling i Östersjöregionen avvisas i fyra motioner. Utskottet har nyligen i ett yttrande till finansutskottet över förslag i tilläggsbudgeten för år 1999 behandlat frågan om verksamheten inom ramen för de s.k. Östersjömiljarderna. Denna verksamhet präglas, enligt utskottets mening, såväl av solidaritet med Östersjöländerna som av ett intresse att främja företagsamhet och sysselsättning i Sverige. Utskottet underströk i yttrandet vikten av att en grundlig utvärdering görs av den hittillsvarande verksamheten. En sådan utvärdering bör avse såväl en sedvanlig utvärdering projekt för projekt som en utvärdering av arbetsmetoden som sådan. Utskottet utgick från att regeringen i lämpligt sammanhang återkommer till riksdagen med en redovisning av resultaten av utvärderingarna. Finansutskottet och riksdagen har nyligen ställt sig bakom vad näringsutskottet anförde.

Beträffande Marknadsdomstolen anser utskottet att riksdagen skall avslå hemställanspunkt 14 i propositionen, vilken innebär en begäran om riksdagens bemyndigande att disponera de medel som år 1997 ställdes till regeringens disposition under anslaget Marknadsdomstolen. Enligt gängse budgetregler disponeras medel som anvisats för ett anslag för ett visst budgetår även under tre år efter det aktuella budgetåret, varför något särskilt riksdagsbeslut i frågan inte erfordras.

I motion 1999/2000:N375 (m) föreslås en ökning av anslaget till Marknadsdomstolen. Som tidigare redovisats har Marknadsdomstolen ett relativt stort anslagssparande. Detta kommer att tas upp till diskussion under våren 2000 vid beredningen av slutbetänkandet från den parlamentariska konsumentpolitiska kommittén.

På konsumentområdet föreslås i tre motioner minskade medel till Konsumentverket och i en motion minskade medel för stöd till konsumentorganisationer. Beträffande Konsumentverket vill utskottet erinra om att detta verk utsatts för stora besparingar under de senaste åren.

I fyra motioner föreslås att anslaget till omstrukturering av vissa statligt ägda företag m.m. skall slopas eller minskas kraftigt. Yrkanden om slopande av detta anslag har utskottet tidigare avstyrkt och riksdagen avslagit.

Med det anförda tillstyrker utskottet de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 2000 inom utgiftsområde 24 Näringsliv (bilaga 1). Likaså tillstyrks de övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som framlagts i budgetpropositionen, med undantag för förslaget om bemyndigande avseende Marknadsdomstolen. Samtliga behandlade motioner avstyrks.

Nationellt resurscentrum för kvinnor

I propositionen föreslås att anslaget till NUTEK:s förvaltning (A 1) skall tillföras 2,5 miljoner kronor för att integrera verksamheten vid Nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC). Denna verksamhet avses bli en del av

NUTEK:s ordinarie verksamhet, och myndigheten skall ges i uppdrag att se över hur detta bör ske. I de tre motionerna 1999/2000:N327 (kd), 1999/2000:N359 (c) och 1999/2000:N283 (fp) framförs farhågor för att den berörda verksamheten kommer att försvagas om NRC skall integreras i NUTEK:s ordinarie verksamhet.

Utskottet anser att en viktig uppgift inom näringspolitiken är att särskilt stödja kvinnors företagande. Det finns en stor utvecklingspotential bland kvinnliga företagare. Enligt utskottets mening är det angeläget att fler kvinnor blir företagare. Att identifiera vilka omständigheter som utgör hinder för kvinnor att starta företag och vidta åtgärder för att eliminera dessa är, vill utskottet betona, en angelägen uppgift inom näringspolitiken. Generellt gäller att s.k. mainstreaming, dvs. beaktande av jämställdhetsaspekter i alla sammanhang, bör präglade de näringspolitiska insatserna för att främja tillkomst av nya företag och tillväxt av befintliga företag.

Regeringen understryker i propositionen att NRC-verksamheten skall ligga i linje med regeringens jämställdhetspolitik, vilket bl.a. innebär att jämställdhetsaspekter skall beaktas inom all verksamhet. Vidare skall ett råd eller en referensgrupp knytas till NRC-verksamheten. Statsrådet Mona Sahlin har i en interpellationsdebatt redovisat samma avsikter med NRC-verksamheten. Statsrådet sade också att regeringen anser att det även i fortsättningen behövs åtgärder särskilt riktade till kvinnor inom näringspolitiken och regionalpolitiken, både för att stärka kvinnors position på arbetsmarknaden och för att tillvarata kvinnors initiativ och kompetens. Hon meddelade vidare att regeringen avser att anslå medel för år 2000 för att stödja de regionala och lokala resurscentrum för kvinnor som byggts upp under de senaste åren.

Generaldirektören för NUTEK, Per-Ola Eriksson, har informerat utskottet om erfarenheterna av NRC-verksamheten och hur han ser på integreringen av denna verksamhet i NUTEK:s ordinarie verksamhet. I det råd eller den referensgrupp som skall inrättas skall företrädare för lokala och regionala resurscentrum ingå, liksom andra aktörer som arbetar med de berörda frågorna. Som ett uttryck för att "mainstreaming" präglar NUTEK:s verksamhet nämndes att detta är ett centralt tema i myndighetens pågående verksamhetsplanering.

Enligt utskottets mening har NRC-verksamheten varit positiv för arbetet med att främja kvinnors företagande. Utskottet förutsätter att regeringens förslag om att integrera verksamheten i NUTEK:s ordinarie verksamhet inte försvagar detta arbete. Syftet måste sägas vara det motsatta, genom att den hittillsvarande projektverksamheten förs in i NUTEK:s ordinarie verksamhet. Utskottet ser också regeringens avsikt att inrätta ett råd eller en referensgrupp för verksamheten som ett uttryck för en vilja att inte försvaga verksamheten.

Att riksdagen, som föreslås i vissa av motionerna, skulle föreskriva att medlen skall avsättas särskilt, t.ex. genom regleringsbrevet, anser utskottet inte är lämpligt. Däremot menar utskottet att det på ett tydligt sätt bör framgå av regleringsbrevet att den verksamhet som bedrivits inom ramen för NRC skall fortsätta inom NUTEK:s ordinarie verksamhet. Vidare är det viktigt att regeringen följer upp och utvärderar hur den nya ordningen fungerar samt informerar riksdagen om utfallet av denna utvärdering. Utskottet avser också

att under nästa år på eget initiativ hålla sig informerad om hur integrationen av verksamheten fortlöper.

Utskottet vill härutöver understryka vikten av att den kompetens som har byggts upp inom NRC-projektet och de erfarenheter som har gjorts tas till vara i det fortsatta arbetet. Det är också väsentligt att det tydligt klargörs till vilka befattningshavare på NUTEK som de lokala och regionala resurscentrumen skall vända sig framöver.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 1999/2000:N327 (kd), 1999/2000:N359 (c) och 1999/2000:N283 (fp).

Turism

I motion 1999/2000:N326 (s) begärs att riksdagen skall göra ett uttalande om att det fortsättningsvis skall satsas på effektivare internationell marknadsföring av Sverige som turistland. Turistnäringen är sysselsättningsintensiv och har stor betydelse i många regioner, inte minst i glesbygden. Näringsen spelar en viktig roll i det arbete med att stärka den regionala utvecklingen som regeringen bedriver och som utskottet ställer sig bakom. Turistnäringen är också en av de branscher som växer snabbast i Sverige. Konkurrensen är mycket hård och marknadsföringen av Sverige som turistland är, enligt utskottets mening, viktig.

Staten anslår betydande belopp till internationell marknadsföring av Sverige som turistland. Av det reguljära anslaget till turistfrämjande, som innevarande budgetår uppgår till 80,5 miljoner kronor, avsätts huvuddelen eller 68,5 miljoner kronor till marknadsförings- och informationsinsatser m.m. Vidare har en strukturförändring av Turistrådet påbörjats i riktning mot färre fasta kontor och en mer flexibel organisation, vilket avses möjliggöra en bredare och mer kostnadseffektiv representation utomlands och att medel frigörs till marknadsföringsaktiviteter. Engångsvisa medel, uppgående till totalt ca 115 miljoner kronor, har också anvisats för internationella marknadsföringsinsatser. Till detta kommer medel som ställs till förfogande via EU:s strukturfonder, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen) och de regionala tillväxtavtalen.

Sammantaget anser utskottet att staten för närvarande ställer tillräckliga medel till förfogande för den angelägna verksamheten att marknadsföra Sverige som turistland. Härmed avstyrks motion 1999/2000:N326 (s).

När det gäller förslagen i motion 1999/2000:N292 (fp) om en utvärdering av de statliga insatserna på turistområdet anser utskottet att dessa bör avslås av riksdagen. Den nuvarande organisationsstrukturen på turistområdet har bara varit i kraft i cirka fyra år. Dessförinnan var de statliga insatserna på turistområdet föremål för relativt omfattande förändringar. Enligt utskottets mening bör den nuvarande organisationsstrukturen, som hittills utvecklats positivt, få möjlighet att stabiliseras, utan att bli föremål för nya utvärderingar. Företrädarna för turistnäringen har till utskottet också framfört som sin åsikt att en översyn av organisationerna på området inte är den rätta vägen för att åstadkomma en positiv utveckling. Utskottet vill också peka på den möjlighet som utskottet har att, inom ramen för sin egen reguljära utvärderings- och uppföljningsverksamhet, låta göra en utvärdering.

Riksdagen har vid återkommande tillfällen behandlat frågan om stöd till varvsindustrin. Utskottet står fast vid de ställningstaganden som gjorts vid dessa tillfällen. Utskottet anser sålunda att det är viktigt att olika industrigrenar erhåller konkurrensneutralitet i förhållande till motsvarande industrigrenar i konkurrentländerna. Vidare menar utskottet att det inte är en tillfredsställande ordning att det, till följd av att Förenta staterna ännu inte har ratificerat OECD-avtalet, fortfarande förekommer subventioner i Sveriges konkurrentländer, även inom Europa. Regeringen bör med all kraft verka för att dessa upphör.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att EU satt en tidsgräns – den 31 december 2000 – efter vilken tidpunkt rena driftsstöd inte skall få förekomma. De stöd som i framtiden bör få lämnas är, enligt utskottets mening, stöd till forskning och utveckling. Emellertid har utvecklingen visat att angivna tidpunkter för upphörande av driftsstöd har förskjutits framåt. Det kan därför inte uteslutas att det datum som satts för driftsstödets upphörande inom EU, dvs. den 31 december 2000, inte kommer att hållas.

Utskottet förutsätter att regeringen under nästa år följer utvecklingen med största uppmärksamhet. Om det skulle visa sig att OECD-överenskommelsen inte blir verklighet och övriga länder inte avvecklar varvsstöden utgår utskottet från att regeringen gör en förnyad prövning av frågan. Med det anförda avstyrks motionerna 1999/2000:N336 (s), 1999/2000:N347 (s), 1999/2000:N246 (m) och 1999/2000:N371 (v).

Patent- och registreringsverkets handläggningstider

Frågan om kortare handläggningstider vid Patent- och registreringsverket tas upp i motionerna 1999/2000:N273 (m, kd, fp) och 1999/2000:N387 (c). Utskottet delar motionärernas uppfattning att det – inte minst för småföretagen – är viktigt att handläggningstiderna för olika ansökningar hos myndigheter kan hållas på en rimlig nivå. Som redovisats är detta också regeringens inställning, vilken kommer till uttryck i de åtgärder som vidtagits och som utskottet tidigare redogjort för.

PRV skall enligt en överenskommelse månadsvis till Näringsdepartementet redovisa hur långa handläggningstider myndigheten har för nyregistrering och ändringsregistrering av aktiebolag, handelsbolag och enskilda firmor samt för registrering av varumärken. Redovisningen skall för år 1999 avse månaderna september, oktober, november och december samt för år 2000 månaderna januari, mars, maj, juli, september och november. Riksrevisionsverket har genom ett regeringsbeslut i oktober 1999 getts i uppdrag att granska denna rapportering. PRV utvecklar för närvarande ett nytt IT-stöd som bl.a. skall leda till minskade handläggningstider. PRV och Riksskatteverket bedriver vidare ett samarbetsprojekt som bl.a. syftar till minskade handläggningstider.

Det pågår sålunda ett arbete inom Regeringskansliet med just den inriktning som efterfrågas i motionerna. Något behov av ett riksdagsuttalande i

Sveaskog AB

Riksdagen ställde sig hösten 1998 bakom bildandet av ett nytt statligt skogsbolag, senare döpt till Sveaskog AB. Utskottet såg fördelar i detta, bl.a. genom att marknaden för vedråvara vidgas. Beträffande förvaltningen av det nya bolaget ansåg utskottet att det bör vara en uttalad strävan att få tillgång till mer mark i södra Sverige som kan användas som bytesmark.

Regeringen begär nu riksdagens godkännande att få lägga över statens nuvarande ägande i Sveaskog till ett aktiebolag för att – med hänsyn till aktiebolagslagstiftningen – kunna möjliggöra tvångsinlösen av de aktier som inte är i statens ägo och som avser 1 % av aktierna i Sveaskog. När tvångsinlösen är slutförd kommer ägandet till aktierna i Sveaskog att överföras direkt till staten och förvaltas av Näringsdepartementet. Utskottet tillstyrker ett sådant bemyndigande.

I de fyra motionerna 1999/2000:N234 (m), 1999/2000:N256 (kd), 1999/2000:MJ312 (c) och 1999/2000:N219 (c) tas upp olika frågor beträffande riktlinjerna för Sveaskogs verksamhet. Det rör sig om önskemål om ökad försäljning av mark till enskilda och om andra riktlinjer för verksamheten, t.ex. hur naturvårdshänsyn och regionalpolitiska hänsyn skall beaktas. Utskottet konstaterar att de riktlinjer som gäller för Sveaskogs verksamhet har utformats bl.a. mot bakgrund av vad utskottet anförde hösten 1998. Som nyss nämnts skall en uttalad strävan vara att få tillgång till mer mark i södra Sverige som kan användas som bytesmark. Sveaskogs styrelseordförande Bo Dockered har sammanfattat bolagets uppgifter i följande fem punkter: driva en lönsam skogsförvaltning, vara en ny aktör på virkesmarknaden, föra en levande dialog med lokalbefolkningen, föra en levande dialog med miljöorganisationerna samt vara aktiv i rekreations-, fauna- och viltvårdsfrågor. Utskottet har inget att invända mot denna beskrivning. Med det anförda avstyrker utskottet de nämnda motionerna i berörda delar.

Lagen om elektromagnetisk kompatibilitet

Regeringen föreslår i propositionen en ändring i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet, som innebär att straffbestämmelser införs i lagen efter liknande modell som gäller för ellagen. Konsekvenserna av lagändringen blir främst att det missbruk av verifieringskravet som förekommit försvåras, samtidigt som marknadskontrollen effektiviseras.

Utskottet tillstyrker lagändringen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *mål*

att riksdagen med bifall till proposition 1999/2000:1 utgiftsområde 24 moment 2 godkänner målen inom utgiftsområdet i enlighet med vad som anges i propositionen,

res. 1 (m, kd, fp)

res. 2 (c)

2. beträffande *bedömning av regeringens resultatredovisning*

att riksdagen godkänner vad utskottet anfört,

3. beträffande *anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv*

att riksdagen med bifall till proposition 1999/2000:1 utgiftsområde 24 momenten 3–8, 10–13 och 15 och med avslag på proposition 1999/2000:1 utgiftsområde 24 moment 14 och motionerna 1999/2000:Fi212 yrkande 20 i denna del, 1999/2000:Sk692 yrkande 15, 1999/2000:N257, 1999/2000:N332, 1999/2000:N342, 1999/2000:N373, 1999/2000:N375 yrkandena 8–17, 1999/2000:N379, 1999/2000:N384 yrkande 27 och 1999/2000:N386 yrkande 15

a) bemyndigar regeringen att under år 2000 ingå ekonomiska förpliktelser i fråga om ramanslaget Teknisk forskning och utveckling (D 1) som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter om högst 1 030 000 000 kr under åren 2001–2004,

b) bemyndigar regeringen att under år 2000 ingå ekonomiska förpliktelser i fråga om ramanslaget Rymdverksamhet (D 3) som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 1 400 000 000 kr efter år 2000,

c) godkänner att regeringen får använda 5 000 000 kr från anslaget Teknisk forskning och utveckling (D 1) för en försöksverksamhet med Industriellt utvecklingscentrum (IUC) inom musikområdet,

d) godkänner att Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) får möjlighet att bevilja FoU-anslag till utländska deltagare i tekniskt utvecklingssamarbete i Öresundsregionen,

e) bemyndigar regeringen att under år 2000, i fråga om ramanslaget Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (E 5), ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 300 000 000 kr efter år 2000,

f) bemyndigar regeringen att besluta om att lån inom en ram av 150 000 000 kr får tas upp i Riksgäldskontoret för att tillfälligt täcka indirekta kostnader i samband med en börsnotering av Telia/Telenor och försäljning av aktier i bolaget,

g) bemyndigar regeringen att i samband med tvångsinlösen av aktier i Sveaskog AB överföra statens aktier till ett aktiebolag,

h) godkänner att regeringen sluter nytt avtal med Sveriges Allmänna Exportförening om Sveriges Exportråd i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i propositionen,

i) medger att staten under år 2000 åtar sig ett betalningsansvar i form av garantier till ett belopp av högst 125 000 000 000 kr för exportkreditgarantisystemet,

j) medger att staten under år 2000 åtar sig ett betalningsansvar i form av garantier till ett belopp av högst 10 000 000 000 kr för investeringar i utlandet,

k) bemyndigar regeringen att under år 2000 besluta att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret,

l) för budgetåret 2000 anvisar anslag under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt regeringens förslag i bilaga 1,

4. beträffande *nationellt resurscentrum för kvinnor*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:N283, 1999/2000:N327 och 1999/2000:N359,

res. 3 (m, kd, c, fp)

5. beträffande *turism*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:N292 yrkandena 1–5 och 7 och 1999/2000:N326,

res. 4 (m, kd, c, fp)

6. beträffande *stöd till varvsindustrin*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:N246, 1999/2000:N336, 1999/2000:N347 och 1999/2000:N371,

7. beträffande *Patent- och registreringsverkets handläggningstider*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:N273 yrkande 1 och 1999/2000:N387 yrkande 9,

res. 5 (m, kd, c, fp)

8. beträffande *Sveaskog AB*
att riksdagen med bifall till proposition 1999/2000:1 utgiftsområde 24 moment 9 och med avslag på motionerna 1999/2000:MJ312 yrkande 3, 1999/2000:N219, 1999/2000:N234 och 1999/2000:N256 bemyndigar regeringen att i samband med tvångsinlösen av aktier i Sveaskog AB överföra statens aktier till ett aktiebolag,

res. 6 (m, kd, c, fp)

9. beträffande *elektromagnetisk kompatibilitet*
att riksdagen antar det i proposition 1999/2000:1 utgiftsområde 24 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet.

Stockholm den 2 december 1999

På näringsutskottets vägnar

Per Westerberg

I beslutet har deltagit: Per Westerberg (m)*, Barbro Andersson Öhrn (s), Lennart Beijer (v), Göran Hägglund (kd)*, Karin Falkmer (m)*, Sylvia Lindgren (s), Ola Karlsson (m)*, Nils-Göran Holmqvist (s), Marie Granlund

* Har ej deltagit i beslutet under moment 3

Reservationer

1. Mål (mom. 1)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m) och Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om mål bort ha följande lydelse:

Regeringen begär i årets budgetproposition godkännande av de övergripande mål som redovisas för de olika verksamhetsområdena. Enligt utskottets mening är dock den näringspolitik som regeringen förordar inte den som krävs för att uppnå tillväxt och utveckling i ekonomin. Som anförs i en reservation (m, kd, fp) i finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU1 måste nu ett antal viktiga strukturreformer av den svenska ekonomin genomföras för att en uthållig och långsiktigt god tillväxt skall kunna upprätthållas. Det handlar bl.a. om följande: arbetsmarknaden måste göras mer flexibel, skatterna på arbete och företagande måste sänkas och på sikt anpassas till omvärldens betydligt lägre skattetryck, det svenska konkurrenstrycket måste förbättras samt den offentliga sektorn förnyas för att bättre möta konsumenternas behov och bättre ta till vara personalens kompetens och idéer.

Målet med reformerna på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthållig hög tillväxt, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att hotas av krympande skattebaser, och där statens finanser inte raderas vid nästa lågkonjunktur. Det behövs en ny ekonomisk politik som syftar till att långsiktigt stärka incitamenten till företagande, arbete och förkovran. Politiken måste också präglas av en insikt om de ändrade förutsättningar som följer av en alltmer integrerad världsekonomi.

Utan företag förtvinar Sverige. Utan företagare blir det inga långsiktigt livskraftiga företag. Villkoren för företag och företagare är inte tillräckligt bra i Sverige för närvarande. När Sverige nu befinner sig i en högkonjunktur och de omedelbara statsfinansiella problemen inte är akuta måste tillfället tas att lägga grunden för en politik som leder till att tillväxten blir god och långsiktig. Nu måste permanent goda villkor för jobb och företagande skapas. Utskottet är övertygat om att det är absolut nödvändigt att förbättra villkoren för företagande. Grunden för företagande är det privata ägandet. Företagandet har utvecklats alldeles för långsamt. Politiken måste ta hänsyn till de förändringar i förutsättningar som den ökade internationaliseringen innebär med ökad konkurrens, rörligare skattebaser, större tryck på avreglering m.m. Goda villkor för företagande har många dimensioner. Det måste finnas ett

bra företagsklimat både nationellt och regionalt. En god företagspolitik måste tillse att det offentliga i princip inte konkurrerar med privata företag.

Eftersom de mål som regeringen formulerar för de olika verksamhetsområdena tar sin utgångspunkt i en felaktigt utformad näringspolitik avstyrker utskottet dem. Regeringen bör lägga fram nya mål för de olika verksamhetsområdena utifrån de riktlinjer för näringspolitiken som utskottet här angivit.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *mål*

att riksdagen med avslag på proposition 1999/2000:1 utgiftsområde 24 moment 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

2. Mål (mom. 1)

Åke Sandström (c) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om mål bort ha följande lydelse:

Regeringen begär i årets budgetproposition godkännande av de övergripande mål som redovisas för de olika verksamhetsområdena. Enligt utskottets mening är dock den näringspolitik som regeringen förordar inte den som krävs för att uppnå tillväxt och utveckling i ekonomin. Som konstateras i en reservation (c) i finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU1 går det nu bra för Sverige. Centerpartiet var med och tog ett betydande ansvar för att skapa de förutsättningar som nu gör att tillväxten ökar, sysselsättningen stiger och arbetslösheten sjunker. Utskottet vill dock erinra om att det inte är alla människor som får del av tillväxten. Tillväxten är ojämnt fördelad. I vissa regioner ökar produktionen mycket kraftigt och sysselsättningen stiger snabbt, medan tillväxten i andra regioner fortfarande är mycket svag och arbetslösheten hög. Det är inte bara med avseende på tillväxttakten som skillnaderna inom landet är stora; även storleken på bruttoregionalprodukten visar på stora ekonomiska skillnader.

Enligt utskottets mening bör det långsiktiga målet för den ekonomiska politiken vara en miljömässigt och socialt hållbar ekonomi. Företagande och kreativitet måste få goda möjligheter att blomstra. De hinder som finns för företagande måste rivas genom sänkt skatt, enklare regler och ökad flexibilitet. Företagande och sysselsättning måste frodas i hela landet, och socialt ansvar och gemenskap skall prägla samhället och ge trygghet åt alla. Jämställdheten och jämlikheten måste öka inom alla områden i samhället. Decentralisering, trygghet och miljöhänsyn skall vara ledorden i den ekonomiska politiken. Statsfinanserna skall präglas av stabilitet och balans. Avbetalningen av statsskulden bör vara högre i högkonjunktur för att skapa handlingsutrymme i lågkonjunktur.

Eftersom de mål som regeringen formulerar för de olika verksamhetsområdena tar sin utgångspunkt i en felaktigt utformad näringspolitik avstyrker utskottet dem. Regeringen bör lägga fram nya mål för de olika verksamhetsområdena utifrån de riktlinjer för näringspolitiken som utskottet här angivit.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *mål*

att riksdagen med avslag på proposition 1999/2000:1 utgiftsområde 24 moment 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

3. Nationellt resurscentrum för kvinnor (mom. 4)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c) och Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om nationellt resurscentrum för kvinnor bort ha följande lydelse:

I propositionen föreslås att anslaget till NUTEK:s förvaltning (A 1) skall tillföras 2,5 miljoner kronor för att integrera verksamheten vid Nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC). Denna verksamhet avses bli en del av NUTEK:s ordinarie verksamhet, och NUTEK skall ges i uppdrag att se över hur detta bör ske. I de tre motionerna 1999/2000:N327 (kd), 1999/2000:N359 (c) och 1999/2000:N283 (fp) framförs farhågor för att den berörda verksamheten kommer att försvagas om NRC skall integreras i NUTEK:s ordinarie verksamhet.

Utskottet anser att en viktig uppgift inom näringspolitiken är att särskilt stödja kvinnors företagande. Det finns en stor utvecklingspotential bland kvinnliga företagare. Enligt utskottets mening är det angeläget att fler kvinnor blir företagare. Att identifiera vilka omständigheter som utgör hinder för kvinnor att starta företag och vidta åtgärder för att eliminera dessa är, enligt utskottets mening, en angelägen uppgift inom näringspolitiken.

Enligt utskottets mening har NRC-verksamheten varit positiv för arbetet med att främja kvinnors företagande. Utskottet anser, i likhet med vad som anförs i de nyssnämnda motionerna, att regeringens förslag om att integrera NRC-verksamheten i NUTEK:s ordinarie verksamhet riskerar att försvaga den förstnämnda verksamheten. Visserligen kan det framstå som positivt att den verksamhet som har bedrivits inom ramen för NRC skall genomsyra hela verksamheten vid NUTEK, men utskottet har i detta avseende en något mer avvaktande hållning än regeringen. Risker är uppenbar att det som skall vara "allas ansvar" i stället blir "ingens ansvar". Erfarenheterna från arbetet med de regionala tillväxtavtalen visar att jämställdhetsaspekter inte automatiskt beaktas, utan att särskilda insatser fortfarande kan vara nödvändiga. Att knyta ett råd eller en referensgrupp till NRC-verksamheten anser utskottet inte är en tillräcklig åtgärd. En tydligare markering behöver göras, t.ex. genom att verksamheten i regleringsbrevet tilldelas en särskild anslagspost. Riksdagen bör göra ett uttalande härom, varigenom de tre motionerna i sak blir tillgodosedda.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *nationellt resurscentrum för kvinnor*

att riksdagen med anledning av motionerna 1999/2000:N283, 1999/2000:N327 och 1999/2000:N359 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

1999/2000:NU1

4. Turism (mom. 5)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c) och Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om turism bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening – och i likhet med vad som anförs i motion 1999/2000:N292 (fp) – bör en utvärdering av de statliga insatserna på turistområdet göras. Liknande synpunkter har tidigare framförts i motioner från Kristdemokraterna. Skälen för att en utvärdering bör göras är flera. Ett skäl är att all statlig verksamhet bör granskas kontinuerligt. Den nuvarande organisationen på turistområdet har varit i kraft i mer än fyra år, vilket gör det motiverat med en utvärdering. Ett annat skäl är risken för konkurrensnedvridning. Offentlig näringsverksamhet och bidrag till enskilda företag riskerar att snedvrida konkurrensen inom turistnäringen. Ytterligare ett skäl för utvärdering är behovet av att utreda om effektivitetsvinster kan uppnås genom en annan organisation. Till exempel bör det övervägas om en sammanslagning och/eller överföring av Turistrådets verksamhet till utrikesförvaltningen skulle innebära en effektivisering av verksamheten.

Den av utskottet förordade utvärderingen bör genomföras av Riksdagens revisorer. Granskningen bör gälla såväl de instanser som handhar de statliga medlen som organisationen i sig.

Vidare bör riksdagen anmoda regeringen att utreda hur de nu gällande målen för turistfrämjandet bör formuleras. I avvaktan på den av utskottet förordade utvärderingen bör anslagsnivån för turistfrämjandet hållas oförändrad.

Riksdagen bör genom ett uttalande ställa sig bakom vad utskottet här har anfört. Därmed blir motion 1999/2000:N292 (fp) tillgodosedd i berörda delar och tillstyrks. Den andra här aktuella motionen, 1999/2000:N326 (s), i vilken ökad internationell marknadsföring av Sverige som turistland förordas, avstyrks samtidigt av utskottet.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *turism*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:N292 yrkandena 1–5 och 7 och med avslag på motion 1999/2000:N326

a) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört i berörda delar,

b) som sin mening ger Riksdagens revisorer till känna vad utskottet anfört i berörda delar.

5. Patent- och registreringsverkets handläggningstider (mom. 7) 1999/2000:NU1

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c) och Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om Patent- och registreringsverkets handläggningstider bort ha följande lydelse:

I motionerna 1999/2000:N273 (m, kd, fp) och 1999/2000:N387 (c) föreslås ett riksdagsuttalande om snabbare behandling av ansökningar om patent och förkortade handläggningstider hos Patent- och registreringsverket (PRV). Utskottet anser – i likhet med motionärerna – att det är viktigt att det kommer fram många innovationer i det svenska näringslivet. Den tidsutdräkt som handläggningen av olika ansökningar kan vara förenad med kan emellertid innebära stora kostnader för småföretagen.

Som tidigare redovisats har regeringen påbörjat ett arbete rörande handläggningstider hos olika myndigheter, bl.a. PRV. Detta arbete bör dock bedrivas med större kraft och med sikte på konkreta och omedelbara resultat. För att främja detta bör riksdagen göra ett uttalande till regeringen om förkortade handläggningstider hos PRV. Därmed blir de nämnda motionerna tillgodosedda i berörda delar och tillstyrks av utskottet.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *Patent- och registreringsverkets handläggningstider* att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:N273 yrkande 1 och 1999/2000:N387 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

6. Sveaskog AB (mom. 8)

Per Westerberg (m), Göran Hägglund (kd), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c) och Eva Flyborg (fp) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om Sveaskog AB bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening skall konkurrensutsatt verksamhet – som grundprincip – bedrivas i privat regi och inte i statlig. Med en privatisering av statliga företag uppnås en tydligare ägarroll, kommersiellt mer kompetenta företag och en ökad aktiespridning. När det gäller Sveaskog anser utskottet att bolaget av principiella skäl bör säljas så snart det är möjligt. Därvid bör, som anføres i de fyra motionerna 1999/2000:N234 (m), 1999/2000:N256 (kd), 1999/2000:MJ312 (c) och 1999/2000:N219 (c), försäljning främst ske till enskilda.

Regeringen begär i propositionen riksdagens godkännande att få lägga över statens nuvarande ägande i Sveaskog till ett aktiebolag för att – med hänsyn till aktiebolagslagstiftningen – kunna möjliggöra tvångsinlösen av de aktier som inte är i statens ägo och som avser 1 % av aktierna i Sveaskog. När tvångsinlösen är slutförd kommer ägandet till aktierna i Sveaskog att överföras direkt till staten och förvaltas av Näringsdepartementet. Utskottet

tillstyrker ett sådant bemyndigande, med det tillägg om vidareförsäljning som nyss angivits.

I motionerna berörs också frågan om styrningen av Sveaskog och att naturvårdshänsyn och regionalpolitiska hänsyn skall tas. Utskottet delar de synpunkter som förs fram i motionerna i dessa avseenden. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning av strategin för det statliga ägandet i Sveaskog, en strategi som bör utformas med utgångspunkt från vad som anges i motionerna. Därmed tillstyrker utskottet motionerna också i dessa delar.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *Sveaskog AB*

att riksdagen med bifall till proposition 1999/2000:1 utgiftsområde 24 moment 9 och motionerna 1999/2000: MJ312 yrkande 3, 1999/2000: N219, 1999/2000: N234 och 1999/2000: N256

a) bemyndigar regeringen att i samband med tvångsinlösen av aktier i Sveaskog AB överföra statens aktier till ett aktiebolag,

b) som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

Särskilda yttranden

1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mom. 3)

Per Westerberg, Karin Falkmer, Ola Karlsson och Ola Sundell (alla m) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2000 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2000 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2001 och 2002.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, kulturellt och socialt växande Sverige. Genom en större enskild sektor och ett starkare civilt samhälle kan både företag och människor växa. Fler och fler kan komma in på den ordinarie arbetsmarknaden, och den sociala tryggheten ökar också i andra bemärkelser genom att hushållen får en större ekonomisk självständighet. Friheten att välja bidrar till mångfald, en bättre kvalitet och en större trygghet. De enskilda människorna får ett större inflytande över sina liv.

Vi har föreslagit en långtgående växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett tillfredsställande sätt kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

Då riksdagens majoritet har en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i utskottets beslut avseende moment 3 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädarna för Moderata samlingspartiet i en reservation (21) lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområdet 24 Näringsliv innebär den föreslagna ramen en minskning med 57,1 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 1999/2000:N375 (m) och av bilaga 1.

Till anslaget till teknisk forskning och utveckling borde således ha anvisats 110 miljoner kronor utöver regeringens förslag. De av regeringen tidigare genomförda, mycket kraftiga besparingarna på detta anslag hotar på sikt de svenska företagens teknikförsörjning och konkurrenskraft. Också regeringens tidigare besparing på anslaget till STATT innebär att tillgången på värdefull teknisk information för svenskt näringsliv försämras. Denna verksamhet borde i stället tillföras 2 miljoner kronor. Vidare borde anslaget till småföretagsutveckling tillskjutas ytterligare 5 miljoner kronor för en resursförstärkning till SimpLexgruppen och till NUTEK:s verksamhet med såddfinansiering.

En vital konkurrens skärper effektiviteten och ökar välbefindandet. Konkurrensverket bedriver en mycket viktig verksamhet, varför dess ställning bör stärkas. Anslaget bör ökas med 5 miljoner kronor, så att arbetet för en bättre och sundare konkurrens kan intensifieras. Även anslaget till Marknadsdomstolen bör ökas – med 1 miljon kronor.

I vårt budgetförslag förordades också att fem anslag skulle slopas helt eller i huvudsak, nämligen Näringslivsutveckling i Östersjöregionen (E 5), Stöd till kooperativ utveckling (A 3), Konsumentverket (F 2), Stöd till konsumentorganisationer (F 5) och Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. (G 3). Motsvarande medel som regeringen föreslår för näringslivsutveckling i Östersjöregionen bör i stället anslås på biståndsbudgeten för Baltikum under utgiftsområde 7. De näringspolitiska insatserna bör syfta till att skapa ett generellt bra näringsklimat, och olika företagsformer bör behandlas lika i regel- och skattesystem. Då kan ett särskilt anslag för kooperativ utveckling inte motiveras. Anslaget till Konsumentverket bör av statsfinansiella skäl minskas. Verket bör kompensera besparingen genom rationaliseringar och ökad avgiftsfinansiering. Konsumentorganisationer bör bedriva en verksamhet som är mer självfinansierad. Av denna anledning finner vi det motiverat att sänka anslaget till konsumentorganisationerna. Eftersom regeringen inte har aviserat någon omfattande privatisering av statliga företag kan G 3-anslaget i huvudsak utgå.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mom. 3)

Göran Hägglund och Inger Strömbom (båda kd) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret

2000 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2000 i den statliga budgeten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2001 och 2002.

I finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädarna för Kristdemokraterna i en reservation (22) lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområdet 24 Näringsliv innebär den föreslagna ramen en minskning med 153 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 1999/2000:N384 (kd) och av bilaga 1. Då Kristdemokraternas budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg av budgetprocessen inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning av den beslutade ramen på olika anslag inom utgiftsområdet. Vi deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 3 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I det följande redovisar vi vilken fördelning på anslag inom utgiftsområde 24 som förordats av Kristdemokraterna.

Anslaget till näringslivsutveckling i Östersjöregionen bör slopas. Kristdemokraterna ställer sig avvisande till statligt stöd till företagsetableringar utanför Sveriges gränser. Vidare anser vi att anslaget till kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. borde slopas. Enligt Kristdemokraternas uppfattning bör företag som är verksamma på en konkurrensutsatt marknad inte ägas av staten. Statliga företag bör avyttras i den takt som marknaden kan absorbera, varför något anslag för omstrukturering alltså inte är nödvändigt. Vi anser också att en effektivisering av NUTEK:s verksamhet bör kunna genomföras och att anslaget till myndigheten kan minskas med 11 miljoner kronor. Den av regeringen föreslagna ökningen av anslaget till Konsumentverket bör minskas med 3 miljoner kronor.

För att uppnå en väl fungerande marknadsekonomi med likadana spelregler för alla företag på marknaden borde anslaget till Konkurrensverket öka med 3 miljoner kronor. Därmed skulle Konkurrensverkets möjligheter att driva viktiga konkurrens mål öka. Anslaget till STATT borde vidare ökas med 3 miljoner kronor. Regeringens förslag att den av riksdagen för år 1998 beslutade sänkta nivån av anslaget till STATT skall gälla även för den kommande treårsperioden är inte förenligt med de ambitioner som bör prägla näringspolitiken. Bevakning av och rapportering om den tekniska och industriella utvecklingen inom olika industrinationer är av stor vikt för Sveriges möjligheter att hävda sig som ett konkurrenskraftigt industriland.

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mom. 3)

Åke Sandström (c) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2000 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2000 i den statliga budgeten. Samma majoritet

ritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2001 och 2002.

I finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädaren för Centerpartiet i en reservation (23) lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområdet 24 Näringsliv innebär den föreslagna ramen en ökning med 111 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut. Hur den ökade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 1999/2000:N373 (c) och av bilaga 1. Då Centerpartiets budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg av budgetprocessen inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning av den beslutade ramen på olika anslag inom utgiftsområdet. Jag deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 3 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I det följande redovisar jag vilken fördelning på anslag inom utgiftsområde 24 som förordats av Centerpartiet.

Fyra nya anslag borde införas under utgiftsområdet. Jordbruket och livsmedelsnäringen i Sverige tvingas arbeta med betydligt högre kostnader i form av skatter och avgifter än vad som är fallet för motsvarande näringar i konkurrentländerna, varför den svenska jordbruks- och livsmedelsindustrin är i stort behov av konkurrenshöjande insatser. Det bör avsättas 90 miljoner kronor för en satsning på forskning och utveckling inom livsmedelssektorn. Under år 2000 bör också 2 miljoner kronor anvisas till ett program för gårdsbaserad livsmedelsförädling. Vidare bör det ske satsningar på trädgårdsnäringen, innebärande ett stödprogram för strukturomvandling av växthusodlingen till en kostnad om 7 miljoner kronor. Dessutom bör 15 miljoner kronor anvisas som en kollektiv resurs för trädgårdsbranschens utveckling.

Jag anser också att anslaget till exportfrämjande verksamhet borde ökas med 25 miljoner kronor. De ökade medlen skall användas för att stärka den svenska exporten av miljöanpassad teknik. Sverige importerar för närvarande mer miljöanpassad teknik än som exporteras.

I enlighet med det moratorium för reala anslagsökningar till statliga myndigheter som Centerpartiet förordar i sin budgetmotion 1999/2000:Fi211 (c) anser jag att minskningar borde göras på sex anslag, nämligen NUTEK:s förvaltningsanslag (A 1) – med 2,5 miljoner kronor, SGU:s undersökningsverksamhet (A 5) – med 6 miljoner kronor, Rymdverksamhet (D 3) – med 9,8 miljoner kronor, Kommerskollegium (E 1) – med 2,2 miljoner kronor, Konsumentverket (F 2) – med 5,1 miljoner kronor samt Allmänna reklamationsnämnden (F 3) – med 2 miljoner kronor.

4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (mom. 3)

Eva Flyborg (fp) anför:

I riksdagen finns en majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2000 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster avseende år 2000 i den statliga budgeten. Samma majo-

ritet har också uttalat sitt stöd gällande beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslagen om preliminära utgiftstak för åren 2001 och 2002.

I finansutskottets betänkande 1999/2000:FiU1 om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna har företrädaren för Folkpartiet i en reservation (24) lagt fram förslag till totala utgifter på statsbudgeten och fördelning på utgiftsområden. När det gäller det här aktuella utgiftsområdet 24 Näringsliv innebär den föreslagna ramen en minskning med 149 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut. Hur den minskade ramen borde fördelas på olika anslag framgår av motion 1999/2000:Fi212 (fp) och av bilaga 1. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg av budgetprocessen inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning av den beslutade ramen på olika anslag inom utgiftsområdet. Jag deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 3 om anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv. I det följande redovisar jag vilken fördelning på anslag inom utgiftsområde 24 som förordats av Folkpartiet.

I en liberal politik är en fungerande konkurrens viktig. Jag anser att Konkurrensverket borde förstärkas med 10 miljoner kronor och att ytterligare 6 miljoner kronor borde anslås till konkurrensforskningen. Den s.k Östersjömiljarden borde återkallas, och i stället borde medel anslås till kärnkraftssäkerhetshöjande åtgärder i Sveriges närområde, i Östeuropa. Folkpartiet anser det både ideologiskt viktigt och ekonomiskt motiverat att sälja ut företag i betydande omfattning. Kostnaderna för omstrukturering av de statliga företagen bör täckas av dessa försäljningsintäkter, varför det aktuella anslaget till kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag borde slopas. Vidare borde anslaget till stöd till kooperativ utveckling tas bort.

5. Stöd till varvsindustrin (mom 6)

Lennart Beijer och Gunilla Wahlén (båda v) anför:

Vi vill framhålla att det är av största vikt att regeringen mycket noga följer frågan om avvecklingen av rena driftsstöd till varvsindustrin. Alltsedan Sverige ensidigt avskaffade varvsstödet vid årsskiftet 1992/93 har utskottet och riksdagen vid återkommande tillfällen behandlat frågan. Varje gång har utskottet betonat vikten av konkurrensneutralitet för den svenska varvsindustrin i förhållande till varvsindustrin i konkurrentländerna. Utskottet har också hänvisat till överenskommelser inom OECD och EU om att driftsstödet till varvsindustrin skall upphöra; tidpunkterna för detta har dock ständigt skjutits framåt. Vi bedömer att det är stor sannolikhet för att den tidsgräns som satts för upphörande av driftsstödet till varvsindustrin inom EU, dvs. den 31 december 2000, kommer att skjutas framåt. Det finns redan indikationer på att vissa EU-länder avser att bibehålla sina driftsstöd efter den angivna tidpunkten. Vi vill därför understryka betydelsen av att regeringen agerar skyndsamt så fort mer entydiga belegg skulle föreligga för att driftsstöd kommer att fortsätta att tillämpas efter den 31 december 2000 och att regeringen återkommer till riksdagen i frågan, lämpligen i 2000 års ekonomiska vårproposition.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2000 inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning. Företrädarna för (m), (kd), (c) och (fp) har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 1–4).

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
A 1 Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader	(ram.)	223 209		-11 000	-2 500	
A 2 Småföretagsutveckling	(ram.)	189 062	+5 000			
A 3 Stöd till kooperativ utveckling	(ram.)	20 000	-20 000			-20 000
A 4 Turistfrämjande	(ram.)	81 461				
A 5 Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	(ram.)	139 714			-6 000	
A 6 Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	(ram.)	4 831				
A 7 Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	(ram.)	40 000				
A 8 Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt	(res.)	180 000				
A 9 Miljöteknikdelegationen	(obet.)	10 000				

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
A 10 Forskning och utveckling inom livsmedelssektorn (nytt anslag)	(ram.)				+90 000	
A 11 Program för gårdsbaserad livsmedelsförädling (nytt anslag)	(ram.)				+2 000	
A 12 Stödprogram för strukturomvandling av växthus- odlingen (nytt anslag)	(ram.)				+7 000	
A 13 Kollektiv resurs för trädgårdsbranschen (nytt anslag)	(ram.)				+15 000	
B 1 Patentbesvärsträtten	(ram.)	13 040				
B 2 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	(ram.)	17 200				
B 3 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Bidrag till riksmätplatser	(ram.)	9 947				
B 4 Elsäkerhetsverket	(ram.)	37 666				
B 5 Bidrag till standardisering, provnings- och mättek- nisk FoU m.m.	(ram.)	78 866				
C 1 Konkurrensverket	(ram.)	63 529	+5 000	+3 000		+10 000
C 2 Konkurrensforskning	(ram.)	6 067				+6 000
D 1 Teknisk forskning och utveckling	(ram.)	688 588	+110 000			
D 2 Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	(ram.)	15 024				
D 3 Rymdverksamhet	(ram.)	534 493			-9 819	
D 4 Bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet	(obet.)	29 892	+2 000	+3 000		

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
D 5 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	(obet.)	5 359				
E 1 Kommerskollegium	(ram.)	56 776			-2 165	
E 2 Exportfrämjande verksamhet	(ram.)	178 656			+25 000	
E 3 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	(ram.)	1 172				
E 4 Investeringsfrämjande	(ram.)	49 393				
E 5 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	(ram.)	100 000	-100 000	-100 000		-100 000
E 6 Avgifter till internationella handelsorganisationer	(ram.)	16 810				
F 1 Marknadsdomstolen	(ram.)	4 941	+1 000			
F 2 Konsumentverket	(ram.)	84 340	-15 000	-3 000	-5 122	
F 3 Allmänna reklamationsnämnden	(ram.)	16 132			-1 952	
F 4 Fastighetsmäklarnämnden	(ram.)	7 247				
F 5 Stöd till konsumentorganisationer	(ram.)	6 100	-5 100			
F 6 Stöd till konsumentforskning	(ram.)	679				
F 7 Bidrag till miljömärkning av produkter	(obet.)	3 600				
G 1 Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m.	(ram.)	4 000				
G 2 Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	(obet.)	15 000				
G 3 Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.	(ram.)	45 000	-40 000	-45 000		-45 000
G 4 Avgifter till vissa internationella organisationer	(ram.)	5 519				
Summa		2 983 313	-57 100	-153 000	+111 442	-149 000

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1512) om
elektromagnetisk kompatibilitet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:1512) om elektromagnetisk
kompatibilitet¹

dels att nuvarande 5 § skall betecknas 8 §,

dels att det i lagen skall införas nya bestämmelser, 5-7 §§ samt närmast
före 5 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ansvarsbestämmelser

5 §

*Till böter eller fängelse i högst ett år
döms den som uppsåtligen eller av oakt-
samhet bryter mot föreskrift som har med-
delats med stöd av 1 §.*

6 §

*Ansvar enligt denna lag skall inte dömas
ut om gärningen är belagd med straff i
brottsbalken eller om överträdelsen är
ringa.*

7 §

*Den som har åsidosatt ett vitesföreläg-
gande döms inte till ansvar enligt denna
lag för gärning som omfattas av föreläg-
gandet.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

¹ Senaste lydelse av nuvarande 5 § 1995:1725

Ärendet	1
Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	2
Motionerna	3
Utskottet	6
Inledning.....	6
Mål samt bedömning av regeringens resultatredovisning	7
Propositionen	7
Revisionens iakttagelser.....	11
Utskottets ställningstagande och bedömning	11
Inledning.....	11
Mål	11
Bedömning av regeringens resultatredovisning.....	11
Näringspolitik	12
Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader	12
Propositionen.....	12
Motionerna	13
Vissa kompletterande uppgifter.....	13
Småföretagsutveckling	14
Propositionen.....	14
Motionen	15
Vissa kompletterande uppgifter.....	15
Stöd till kooperativ utveckling	16
Propositionen.....	16
Motionerna	16
Vissa kompletterande uppgifter	16
Turistfrämjande	16
Propositionen.....	16
Motionerna	17
Vissa kompletterande uppgifter.....	18
Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersöknings- verksamhet m.m.	19
Propositionen.....	19
Motionerna	20
Vissa kompletterande uppgifter.....	20
Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	20
Propositionen.....	20
Sveriges geologiska undersökning: Miljösäkring av olje- lagringsanläggningar, m.m.	21
Propositionen.....	21
Fortsatt program för småföretagsutveckling, förnyelse och tillväxt	21
Propositionen.....	21
Miljöteknikdelegationen.....	22
Propositionen.....	22

Stöd till varvsindustrin	22
Motionerna	22
Vissa kompletterande uppgifter	24
Stöd till jordbruks- och livsmedelsnäringarnas konkurrens- kraft	25
Motionen	25
Vissa kompletterande uppgifter	25
Teknologisk infrastruktur.....	27
Patentbesvärslagen.....	27
Propositionen.....	27
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighets- verksamhet	27
Propositionen.....	27
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Bidrag till riksmätplatser	28
Propositionen.....	28
Elsäkerhetsverket	29
Propositionen.....	29
Motionen	29
Vissa kompletterande uppgifter	29
Ändring i lagen om elektromagnetisk kompatibilitet	30
Propositionen.....	30
Bidrag till standardisering, provnings- och mätteknisk FoU m.m.	31
Propositionen.....	31
Den allmänna verksamheten hos PRV och handläggningstider	31
Propositionen.....	31
Motionerna	31
Vissa kompletterande uppgifter	32
Konkurrensfrågor.....	33
Konkurrensverket.....	33
Propositionen.....	33
Motionerna	34
Vissa kompletterande uppgifter	34
Konkurrensforskning.....	34
Propositionen.....	34
Motionerna	34
Vissa kompletterande uppgifter	34
Revisorsnämnden	35
Propositionen.....	35
Teknisk forskning och utveckling.....	35
Teknisk forskning och utveckling	35
Propositionen.....	35
Motionerna	36
Vissa kompletterande uppgifter	37
Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	38
Propositionen.....	38
Rymdverksamhet.....	38

Propositionen.....	38
Motionen	39
Utvärdering av rymdverksamheten.....	39
Bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet	39
Propositionen.....	39
Motionerna	39
Vissa kompletterande uppgifter	40
Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	40
Propositionen.....	40
Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande.....	40
Kommerskollegium.....	40
Propositionen.....	40
Motionen	40
Exportfrämjande verksamhet	41
Propositionen.....	41
Motionen	41
Vissa kompletterande uppgifter	42
AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	42
Propositionen.....	42
Investeringsfrämjande	43
Propositionen.....	43
Näringslivsutveckling i Östersjöregionen	43
Propositionen.....	43
Motionerna	44
Vissa kompletterande uppgifter	44
Avgifter till internationella handelsorganisationer	46
Propositionen.....	46
Exportkreditnämnden	46
Propositionen.....	46
Konsumentfrågor	47
Marknadsdomstolen	47
Propositionen.....	47
Motionen	48
Vissa kompletterande uppgifter	48
Konsumentverket	48
Propositionen.....	48
Motionerna	49
Vissa kompletterande uppgifter	49
Allmänna reklamationsnämnden	49
Propositionen.....	49
Motionen	49
Fastighetsmäklarnämnden	50
Propositionen.....	50
Stöd till konsumentorganisationer	50
Propositionen.....	50
Motionen	51
Stöd till konsumentforskning	51

Propositionen.....	51
Bidrag till miljömärkning av produkter.....	51
Propositionen.....	51
Övriga åtaganden.....	52
Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m.....	52
Propositionen.....	52
Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen.....	52
Propositionen.....	52
Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.	52
Propositionen.....	52
Motionerna	53
Vissa kompletterande uppgifter.....	54
Sveaskog AB.....	54
Propositionen.....	54
Motionerna	55
Vissa kompletterande uppgifter.....	57
Avgifter till vissa internationella organisationer	58
Propositionen.....	58
Utskottets ställningstagande.....	58
Inledning	58
Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv	58
Nationellt resurscentrum för kvinnor	61
Turism.....	63
Stöd till varvsindustrin	64
Patent- och registreringsverkets handläggningstider	64
Sveaskog AB.....	65
Lagen om elektromagnetisk kompatibilitet	65
Hemställan	66
Reservationer.....	68
1. Mål (m, kd, fp).....	68
2. Mål (c)	69
3. Nationellt resurscentrum för kvinnor (m, kd, c, fp)	70
4. Turism (m, kd, c, fp).....	71
5. Patent- och registreringsverkets handläggningstider (m, kd, c, fp) ..	72
6. Sveaskog AB (m, kd, c, fp).....	72
Särskilda yttranden	73
1. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (m)	73
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (kd).....	74
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (c).....	75
4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 24 Näringsliv (fp)	76
5. Stöd till varvsindustrin (v)	77
Bilagor	
1. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag inom utgiftsområde 24 Näringsliv för år 2000	78
2. Regeringens lagförslag.....	81